

Nobili adolescenti, veram
pietate, politam doctrinam
morum integritate ac in-
geniam virtute praedito,
Hilmaro Antonio à
Münchpersen, amico et fau-
tori suo dono dedit hunc
librum Johannes Münster-
mannus pastor Lacheimig
Anno Christi 1542
Generatio plorabit bene-
dictur.

R
Rom: 12:
Stulticia non pigrit.

8 Vetus 1546

W

PARABO

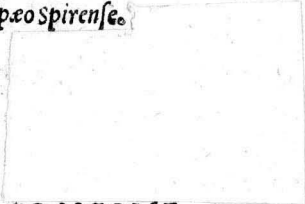
LAE SIVE SIMILIA

DES. ERASMI ROTERODAMI

ex diligenti autorum collatione nouissi-
mū recognita, cu muocabulorum
aliquot non ita uulgarium
explicatione.

ACCESSERVNT ANNOTATIONES

*longè utilissimæ, unà cum indice, quæ adolescentiæ
usum manifestè monstrabunt, authore
Ioanne Artopæo Spirense.*

FRIBV RGI BRISGOIÆ

Stephanus Melechus Grauius excu-
debat, Anno

M. D. XLIIII.

ERASMVVS

ROTERODAMVS, CVM

primis erudito Petro Aegidio celebratissimæ
ciuitatis Antuuerpiensis a libellis,

S. D.

VLGA RE quidem & cras-
sum istud amicorum genus,
Petre amicorum candidissi-
me, quorum ut omnis uitæ,
ita necessitudinis quoque ra-
tio in corporibus sita est: si

quando procul se iunctos agere contigerit, an-
nulos, pugiunculos, pileolos atq; alia id ge-
nus symbola crebro solent inuicem missitare:
videlicet ne uel consuetudinis intermissio
ne languescat beneuolentia, uel lōga tempo-
rum ac locorum intercapedine prorsus emo-
niantur. Nos uero quibus animorum coniu-
ctione, societateque studiorum, omnis amici-
tiæ ratio constat, cur nō potius animi xenio-
nis & literatis symbolis identidem alter alte-
rum salutemus? Non quod ullum sit pericu-
lum, ne propter interruptam uitæ consuetu-
dinem, frigus aliquod obrepat, neue tātis re-

A a gionum

4 D. ERASMI ROTERODAMI

gionum interuallis semota corpora, copu-
 lam ac nexum soluant animorū; qui uel hoc
 arctius sibi conglutinari solent, quo uastiori-
 bus spacijs illa fuerint dirempta: uerum ut si
 quid ex amicitiae fructu detrahere uideatur
 absentia, id huiusmodi pignoribus literarijs,
 nō sine fœnore sarciamus. Proinde nihil qui-
 dem uulgarium xeniorum ad amicum adeo
 non uulgarem, sed plurimas in uno libello
 gemmas mitto. Cur enim non sic appellem
 has *ὁμοιώσεις* ex opulentissimo summorum
 autorum mundo selectas? Nuper enim dum
 Aristotelem, Plinium ac Plutarchum lectis
 tandis Adagiorum Chiliadibus relego, dum
 Anneum Senecam a mendis, quibus ille non
 contaminatus erat, sed prorsus extinctus, re-
 purgo, has obiter annotaui tibi munusculi
 haudquaquū ingratum futuras: sic enim ar-
 gurabar, quod & te perspicere ad orationis
 elegantiam natura compositū esse: & intelligi
 rem non nitorem modo, sed uniuersam pro-
 pe sermonis dignitatem a metaphoris pro-
 cisci, Nihil autem aliud est *παραβολή*, quam
 Cicero collationē uocat, quam explicata me-
 taphora, Cæterorū ornamentorum singula
 suā quandā ac peculiarē adferunt gratiam &
 comm

παραβολή
 quid sit.

commoditatem dictioni: metaphora sola cum
 mulatius præstat uniuersa, quàm exornatio-
 nes reliquæ singula. Delectare uis: nulla plus
 habet, festiuitatis. Docere studes: nõ alia pro-
 bat uel efficacius, uel apertius. Flectere paras:
 nulla plus addit acrimoniæ. Studes copię:
 nusquã supellex locupletior. Placet Laconis-
 mus: nulla plus cogitationi relinquit. Subli-
 mitatē affectas: hæc quiduis quantumuis at-
 tollit. Est quod uelis extenuare: nulla magis
 deijcit. *ἐνάγειαι* captas ac lucem: nulla me-
 lius rem ob oculos ponit. Hac fere condun-
 tur adagia, huic gratiam suam debent apolo-
 gi, hæc commendat apophthegmata, huius
 accessione cõduplicatur sententiæ dos, adeo
 ut Solomon ille uir diuinus, oracula sua non
 alio magis quàm parabolarum titulo uolue-
 rit cõmendari. Tolle metaphore suppellecti-
lem ex oratoribus, ieiuna erunt omnia. Tolle
 parabolas e prophetiis & euãgelicis literis,
 magnam gratiæ partem detraxeris. At fortas-
 se dicet aliquis: Belle hic munus suum ornat
 uerbis, quasi uero magni sit negocij, similitu-
 dines nusquam non obuias adducere: uerum
 nos non passim obuias sumplimus, neclapil-
 los in littore sparsos collegimus: sed exquisi-

*quod in uer-
 bis n. d.
 tempore*

*Solomon ora-
 rila sua uis-
 parabolariis
 simili uoluit
 committit dazj.*

6 D. ERASMI ROTERODAMI

tas aliquot gēmas ex abstrusis Musarum the-
 sauris deprōpsimus, Neque enim hæc a tons-
 strinis aut fordidis fori conciliabulis petun-
 tur, quæ doctorum aures & oculos moren-
 tur. Ab intimis naturæ arcanis, e penitissimis
 disciplinarū adytis sunt eruenda, ab eloquen-
 tium poetarum eruditis fabulis, a nobilium
 historicorum monumentis. Qua quidem in
 re, ut duplex est difficultas, ita gemina laus
 debetur. Primum illud ipsum nō nihil est, per
 uestigasse quod sit egregium. Neq; uero mi-
 nus est, quod deprehenderit, id concinniter
 accommodare. Qemadmodum est aliquid,
primum insignem reperisse gemmā. deinde
nonnulla laus est repertam, apte sceptris aut
annulis addidisse, Addam exēplum, quo res
fiat dilucidior. Cicutā uenenum est homini,
 N. uinum cicutæ: quod si cicutæ uinum admis-
ceas, iam uenenū multo præsentius & pro-
fusim medicabile reddis, propterea quod uis
& impetus uini, ueneni noxam citius ad ui-
talia membra perferat. Iam hoc ipsum rē na-
 turæ tam abstrusam tenere, nōne pars est eru-
 ditionis, nec inelegans nec iniucunda? Age
 iam, si quis ad hunc usum accōmodet ut di-
 cat, adulationem amicitiaæ præsentaneū esse
 uene

Adulatio

uenenū: uerum ei rursū ueneno uenenum
 esse libertatem admonendi, quam Græci uo-
 cant *παρρησία*: quod si libertatē prius infi-
 cias, & ita commisceas cum adulatione, ut tū
 maxime aduleris amico, cum maxime uide-
 ris obiurgare, iam immedicabile malum esse:
 nulla ne hic ingenij laus esse uidebitur: Non
 mediocris opinor: neque uelim tamen aucu-
 pari gratiā, ubi nihil promerear. Quibus hic
 titulus præfertur, ex Aristotele, Plinioque,
 in his mea est collatiōis inuentio, Porro quæ
 ex Plutarcho, Senecaque desumpta testatur
 inscriptio, in his nihil mihi uindico, præter
 colligendi explicandiq; laborē, & si quid lau-
 dis meretur commoda breuitas. Neq; uero
 me clam est, quantum similiū pelagus pos-
 sit ererum omnium naturis, e tot disciplinis,
 e tot poetis, e tot historiographis, e tot ora-
 toribus aggregari. Verum quæ demētia sit,
 quod infinitū est, uelle persequi: Gustū dūta-
 xat dare uoluimus, ut ingenia iuuenū ad his
 similia cōquirēda excitaremus. E Plutarcho
 cōplura recensuimus, partim quod is autor
 Græcus est, partim quod in hoc genere sic
 excellit, ut cum hoc nemo uel eloquētissimo
 rum iure conferri queat. E Seneca, quoniam

8 ERASMI AD PET. AEG. EPIST.

in eo tum aliud agentes uersabamur, non ita
multa decerpimus. Non alienum fuerit, hūc
libellum ad agēs, aut si mauis, Cōpiæ cōmen-
tarijs, ceu coronidem adiungere, quod cum
illis plurimum habeat affinitatis, & ad hanc
uel in primis faciat. Epithalamium tuū quo
minus & absolutum sit & æditum, famulus
meus in causa fuit, qui Louanij me quidē im-
prudente, reliquit exemplum. Bene

Vale. Basileæ. Anno a Christo na-

to M. D. XIII.

Idibus Octobrijs.

PARABOLAE SIVE SIMILIA

DES. ERASMI ROTERODAMI.

EX PLUTARCHI MORALIBVS

VI adhortantur, & excitāt ad philosophiam, nec docent nec tradunt. Exhortatio inefficax. cā: perinde faciūt, ut ij qui praemun- gunt lucernā, nec infundūt oleum.

Vt quibus domi nihil est boni, in foro plerunq; uersantur, & obambulāt: Sic quidam, quia nihil habeant quod priuatum agant, ad publica administranda conferunt sese. Irrequietus animus.

Vt qui animi causa nauim ingreditur, ut spectet, aut in ea inambulet: deinde repente soluta, atq; in altū reuulsa, nauscans ac uomens frustra foras prospectat: Sic qui leuiter, & quasi lusus gratia attingunt Remp. sed a semel suscepta nō possunt sese explicare, negociorum undis secum hominem & inuitum trahentibus. Temeritas in uanum poeniter.

Vt qui personatus in theatrum procedit histrio: Sic Magistratus inuitus, qui ad Remp. administrandam accedit, non ut ciuibus prosit, sed sibi gloriam comparet.

Qui sensim ac uolentes descendunt in puteum, nihil

Consulte facti non pœnitet. *hil leduntur: qui casu incidunt, ualde turbantur. Sic qui certo consilio accedunt ad Remp. moderate ferunt: qui sese temere iniiciunt, eos pœnitet.*

Administratio reipub. *Vt unum primum seruit, ac paret bibēti: ac paulatim admixtum uenis, rapit hominē, ac traducit in suos mores: Ita qui Remp. administrat, initio se populi moribus accommodat, post sensim eū ad sua trahit instituta.*

Magistratus prudens. *Qui captat aues, earum uoces imitatur, ut alliciat in laqueos: Sic ut multitudinē in tuam adducas sententiam, illius ingenio obsecundes, & obseruias oportet.*

Delictū principis. *In facie plus offendit neuus, aut uerrucula, quam in reliquo corpore grandes maculae, aut cicatrices: Sic exigua delicta, magna uidentur in principe, cuius uita in conspicuo est.*

Populus inconstās *Vt mulieres laborātes citta, aut stomacho nauſeantes, malos quosdam cibos ingerunt, ac paulo post reuomunt: Sic populus per stultitiam, aut inopiam meliorum, quosuis etiam creat magistratus, ac eosdem paulo post abijcit.*

Doctrina gratiam perdit. *Vt optimum uinū, si in uas sordidū & impurū infusum sit, perdit gratiā: Ita bona sententia, si à malo uiro profisciscatur, aut si doctrina in malū uirū inciderit.*

Ratio. *Vt non satis est clauus, neq; frenū, nisi adsit qui arte moderetur: Ita nō sufficit eloquentia ad moderandū populum, nisi accesserit sermonis moderatrix ratio.*

Dissimile *Qui nauem gubernāt, aliena uoce, iussuq; utuntur. Sed qui*

Sed qui Remp. gubernant, in seipsis sapientiam habeāt oportet, ut non sit opus aliena uoce. Magistra
tus sapiēs

Vt qui obtuso freno conatur equum domare, excutitur, equo contemnente frenum: Sic qui populum uincere conatur, non satis instructus potentia, ab imperio deturbatur. Temeritas.

Qui plebem ludis, epulis, largitionibus regunt, similes sunt ijs, qui bruta animalia pascunt, aut uenantur. Musici leui chordarū tactu demulcēt, nō graui pulsū. Sic oratio placida, citius quā aspera mouet populū. Oratio
placida.

Vt longiore uia potius utendum est, si modo sit tutior, quā breuiore & periculosa: Sic ad opes, ad gloriam enitendum, ut serius cōtingant tuto potius, quā statim cum periculo. Studium
glorię

Vt ignis non reddit fumū, si statim emicet flamma: Sic nec gloria est obnoxia inuidię, si protinus elucescat: sed eos qui paulatim crescunt, sequitur inuidia. Inuidia.

Vt hedera adherens arborū ramis, ope aliena in altum erigitur: Sic obscuro, consuetudine potentium crescunt: deinde præfocāt eos, à quibus sunt euecti in altū. Cōsuetudo potera
tium.

Quaedam corpora lumen solis exceptū suo fulgore uicissim augent atq; illustrant: Ita quidam aliorū fauore cōmendati, uicissim suis dotibus eos cōmendant. Gratitudo.

Non quæuis arbor patitur cōplectentē se uitē, sed quædā præfocāt eā, & extinguūt: Ita ambitiosi quidā, iuuenes ob inuidiā premunt, ne quando emergant. Ambitiosus.

Guber

Principis amici. Gubernator optimos quærit nautas. Architecton doctissimos quærit ministros. Ita princeps eos asciscet amicos, qui ad Kempublicam administrandam maxime sint idonei.

Emendatio lensis. Musicus chordas dissonantes, non statim abiicit: atque incidit: sed sensim intendens, aut remittens, ad consentum adducit: ita princeps leniter debet emendare peccantes, non protinus tollere.

Conuiciū Iaculum, si in solidum aliquid inciderit, nonnunquam in mittentem retorquetur: Ita conuicium in fortem & constantem uirum tortum, recidit in cōuicium facientem.

Princeps Ut rex mundi magna curat, parua relinquens fortu-
næ, quemadmodum dicit Euripides: Ita princeps non nisi in grauibus & arduis negocijs exercebitur.

Magistra tus senex. Alexander Bucephalum iam senem ab alijs equis gestandum curare solebat, donec ad hostem uentum esset, ut integer ad pugnam ueniret: Ita senum magistratum utendum opera, ut eis adimatur quantum potest laboris, ad necessitatem usus illorum referuetur.

Προνομήσια. Gubernator quædam suis manibus facit, quædam per alios: & aliquando alijs ad clauum admissis, ipse in proram demigrat: Sic in Repub. non debet unus occupare omnia munia, sed alijs uicissim dare locum. Retius enim fieri, quæ multorum manibus peragantur.

Histrion, sic affectus ac mores addet fabulæ de suo,
ut præ

EX PLVTARCHI MORALIBVS 13

ut præscriptum tamen, & numeros non prætereat: Ita qui magistratum gerit, sic administret, ut præscriptum regis non exeat. Magistratus.

Non est infirmior manus, quod in digitos sit disse- ἀριστερον κατὰ
ctā, sed ad operandum agilior: Ita negotia multis com-
municata, in Repub. plenius conficiuntur.

Vt qui nō consueuerunt neq; cœnare, neq; lauare, nisi ex præscripto medici, ij nec sanitate fruuntur: Sic qui omnia ad principis iudicium refert, reddit eos do- Adulator tyrānum facit principem.
minos plus quā uellet ciuitas, ut nihil iam nec recte fieri possit, nisi principis arbitrio.

Medici morbos quos non possunt prorsus tollere, ad summa corporis in apertum euocant: Sic magistratus si clam ciuitatis uitijs mederi non potest, ut quā minime medicis ac pharmacis, hoc est, supplicijs egeat. Clemētia

Medicus multo educto sanguine corrupto, paulum innoxij cibi ministrat: Sic princeps sublatis multis ma- Gratia
lis ac nocētibus, leui gratia, & humanitate molestiam eam mitigabit.

Vt qui præternauigatis syrtibus, iuxta portum fran- git nauē, nihil magni fecit: Ita qui uno, atq; altero ma- Constan- tia.
gistratu recte gesto, in summo naufragium facit.

Vt Colossi seu statuæ male libratae, sepius subuertū- tur: Ita nimius honor per inuidiam euertit multos. Honor Dissimile Quies.

Ex aluearium strepitu ac tumultu, colligunt apes recte ualere: contra ex quiete rempublicam.

Ex festu

Diffidiū. Ex festuca incensa, aut lucerna neglecta domi, non nunquam conflagrat urbs tota: Sic ex priuatis odijs ac dissidijs publica perniciēs oritur.

Philosophia. Aer qui est in auribus, nisi tranquillus sit, & carens propria uoce, sed tinnitu fuerit ac tumultu plenus, nō exacte recipit ea quæ dicuntur: Sic ea pars, quæ philosophia dicta, iudicat, si qd intus obstrepat, et obstinniat, non recte iudicabit, quæ foris accipiuntur.

Diffimile Morbus animi. Morbi corporis pulsu, & colore deprehenduntur: eorūq; aduentū calor & lassitudo prænunciant, At animi morbos pleriq; non intelligunt esse morbos.

Agnitio culpæ. Ut est initium sanitatis, sensus morbi: Ita correctio nis initium, agnoscere culpam.

Pertinacia. Ut difficillime sanantur, qui sui sensu carent in morbo, uelut lethargici, ac phrenetici: Ita difficillime reuocantur ad bonam mentem, qui nō agnoscunt sua uitia.

Affectus. Ut periculosior est tempestas, quæ nō sinit in portū appellere, quàm quæ uetat nauigare: Ita grauiores animi motus, qui non sinunt hominē cōsistere ratione perturbata, sed præcipitē auferunt in tempestates.

Diffimile Morbus animi. Qui corporis morbo laborant, quieti se tradunt, medicum accersunt, abstinēt: sed qui ægrotant animo, quo grauius ægrotant, hoc magis abhorrent à quiete, & à medico.

Ut ex igni & terra ueluti necessarijs, compositus est mundus, iuxta Platonem, terra soliditatem conferente

rente, igni calorem ac formam: Ita magna imperia non Acquisi-
parantur, nisi misceatur cum fortuna uirtus, & altera tio impe-
alteri sit auxilio. rij.

Vt mundus non erat mundus, minutioribus corpo-
ribus adhuc sparsim uolantibus, & elabentibus: solidio
ribus uero inter se depugnantibus, sed tempestatis, er-
roris, tumultus plena erant omnia: donec terra ex his
accepta magnitudine, seipsam figeret, alijsq; in se sta-
bilem præberet sedem: Sic magna imperia plena tu- Magni
multus, donec aucta potentia, etiam finitimis regibus imperij
stabilitatem præstat, ut terras cæteris elementis circum trāquilli-
ferentibus sese. tas.

Vt nauis multis ictibus compingitur, clauis, paxil-
lis: deinde ad tempus aliquātum relinquitur, donec co-
hærescant clauis commissuræq;: deinde tuto sulcat ma-
ria: Sic ciuitas multis sudoribus conditur, donec aucta Ciuitas
tempore, tutā ac tranquillam uitam præbeat ciuibus.

Qui uenantur bestias, induunt exuuium cerui: qui
aucupantur aues, plumatis utuntur tunicis, cauentq;
ne tauris appareant in ueste purpurea, rubra, aut alba
Elephantis, quod hoc colore irriterentur: Sic qui uelit se
ram rationem cicurare, domareq;, moribus ac uestitu
semet illi ad tempus accommodet, necessum est. Accōmo-
datio mo-
rum.

Vt aeris circumfusi temperies elicit terræ fertilita-
tem: Contra cæli inclementia uitūq; premit atq; extin-
guit: Ita fauor & benignitas principis, excitat honesta
studia
Benigni-
tas.

studia. Rursum tenacitas, & odium extinguit arteis.

Opes. Vt ceruis frustra sunt ingentia cornua, cum desit animus: Ita non satis est opibus pollere, nisi fortitudo accesserit.

Rex imprudens. Vt Cyclops exoculatus manus quoquò uersum porrigebat, nullo certo scopo: Ita magnus rex, cui desit prudentia, quiduis aggreditur ingenti rerum tumultu, sed nullo iudicio.

Fortuna. Quemadmodum imperiti artifices, cum stauis exiguis magnas subdunt bases, magis conspicuam reddunt illarum exiguitatem: Ita fortuna si pusillo animo munus amplum addat, indicat & arguit magis animi humilitatem.

Vfus. Vt ferrum si nõ utaris, obducitur rubigine: Sic animi uigor, nisi negocijs tractandis exerceas.

Indecorū Qui simul & rempublicam tractat, & artem exercet sedentariam, perinde facit, atq; ille, qui mulierem ingenuam ac probam, detracta stola, datoq; præinctorio, in officina detineat.

Lapsus in uitium. Vt Herculem parum decebat, exuto leonis exuuiis, uestis Milesia, cum seruiret Omphalæ: Sic parum decorum ciuili uiro, deposita quam gessit persona, ad ociosam, ac uoluptariam uitam se conferre.

Fama difficulter reuocatur. Ignis semel accensus facile seruatur, extinctus haud facile redaccenditur: Ita famam tueri facile est, extinctam non facile est restituere.

Deliacum nauigium, dum subinde sarcitur, & recon- **Industria.**
cinnatur, ueluti perpetuū in multa secula redditur. Sic
famae semper aliquid adijciendum, ne collabatur.

Canis ignotos allatrat, erga notos mitior, secundum **Inuidia.**
Heraclitum: Sic inuidia nouos homines, & nuper eue-
ctos potissimum infestat, in notos iam mitior.

Flammam primum emicantem multus comitatur **Gloriam**
fumus: qui quidem euanescit, iam inualescente & ex- **premit in-**
*plicante se flamma: Sic res egregias aggredientem ini- **uidia.**
tio multa premit inuidia, donec aucta gloria inuidiae
*fumum discutiat: Nam fumus gloriae inuidia est.**

Vt stultus, qui aduersis uentis & undis nauigat, or- **Consilium**
ta tranquillitate portum petit: Sic qui tum negocium **intempe-**
relinquit, cum diu iam cum inuidia luctatus, deinceps **stium.**
citra inuidiam uiuere possit.

Vt difficillimum ac periculosum est annosas arbo- **Mutatio**
res, quae iam late sparsere radices, reuellere loco, & **periculosa**
aliò transplantare: Ita Remp. longo tempore suis in- **aurea si-**
*ueteratam institutis, ad aliam uitae rationem traduce- **militudo.**
*re non licet citra maximos rerum motus.**

Vt ferrum, aut aes usu splendescit: Sic exercendis ne- **Vsus.**
gocijs enitescit animi uigor.

Vt gaudent, qui à furiosis dominis aufugerunt: Sic **Libido.**
gaudere debent senes, qui aetatis beneficio libidine non
infestantur.

Ibin aiunt, ubi consenuit, iamq; quod erat turbi- **Senectus.**
B **dum**

dum, expirarit, magis aromaticè olere. Sic gloria senū tranquillior, & consilia sedatiora.

Senectus. Vt aqua uinō admixta reddit illud moderatius: & sobriæ nymphæ deum temulentum compescunt: Sic in Repub. senes admixti, iuuenum temeritatem & ambitionem reuerentia sui reddunt moderatiorem.

Princeps nō frugi. Vt in scena ἄλογο φόρημα tantum ostenditur, nec loquēs quicquam, nec agens: Sic princeps, qui uestitu, & titulo tantum principem agit, nihil autem curat eorum, quæ uere sunt principum officia.

Inbecillitas animi Vt arcus tensus rūpitur: sic animus remissus frāgitur.
Mistum Vt cantor senex non omittit artem, nec abijcit lyram, sed leuiores sequitur harmonias, & uocis fugitat
Repub. contentionem, iuuenibus aptiorem: Sic in senectute nō
non dese. oportet à Repub. prorsus desistere, sed eligere negocia
rēda seni. bus. remissiora, quæ conueniant ætati.

Disimile Athletæ abstinent à laboribus necessarijs, ut in non necessarijs ualeant: nobis contra faciendum.

Labor ir Qui equos domant, primum blandiūtur, ac molliſſime tractant, ut assuescant freno: Sic populus lenitate subeundus.

Ordo. Vestalibus tempus erat præstitutum: primum in quo discerent: Alterum in quo exercerent: Tertium, in quo docerent. Idem fiebat in sacerdotibus Ephesiæ Dianæ. Itidem faciendum ijs, qui Kempub. gerunt.

Disimile Arbores inuide, uetulaeq; subnascentes arbusculas umbra

umbra sua premunt, nec sinunt efflorescere. Non sic faciendum senioribus magistratibus, sed inuitandi potius, & adiuuandi iuuenes.

Senectus

Remedia statim mordent uel offendunt, postea conferunt salutem & uoluptatem. Ita salubria monita initio sunt non nihil amara, postea correcto iucundissima.

Principia amara.

Insania alendi equos, non consequitur lenticulam, sed arua frumentifera: Sic adulatio non infestat pauperes, atq; humiles, sed magnarum familiarum ac fortunarum ruina morbusq; est.

Adulatio

Pediculi corpora exanima deserunt, utpote defecta sanguine quo alebantur: Sic adulatores rebus prosperis ac feracibus adsunt, aridas & steriles non attingunt.

Adulator

Vt nummum exploras, num sit adulterinus, priusq; eo sit opus: Sic amicus probandus antequam eo sit opus.

Amicus.

Vt qui prægustando letale uenenum, in exitium committunt sese: Sic qui amicum admittit, priusquam cognouerit, suo malo discit qualis sit.

Tarde amicus comparandus

Vt ignis omnium condimentorum est suauissimum, uelut inquit Euenus: Ita amicitia omnem uitam condulcat, si admisceatur.

Amicitia

Vt adulterina splendorē ac nitorem tantū auri imitatur: Sic adulator gratiā, obsequiū & hilaritatē amici.

Adulatio

Vt syluestria semina, quæ spatio ac magnitudine accedunt ad triticum, haud facile repurgantur, nam per angusta foramina non excidunt, per ampla simul

B 2 excidunt

excidunt: Sic adulatio, quæ amicitiam imitatur, non facile ab amicitia reijcitur ac separatur.

Adulator. Obsoniorum egregij artifices condimentis nonnihil austeri admiscunt, quo dulcedinis tollant satietatem: Sic adulatores fictam quandam libertatem ac severitatem admiscunt, ut nunquam magis adulentur, quam

Adulatio= cum uidentur obiurgare ac libere loqui.
nis fucus

non facile Ut difficile deprehenduntur bestia, quæ ad loci similitudinem mutât colorem: Sic eos assentatores haud facile deprehendas, qui ad omne uitæ institutum omnesq; affectus sese accommodant.
cernitur.

Adulator Qui alunt beluam, primum accommodant se illius obsequens ingenio, & animaduertunt quibus rebus offendatur aut placetur, donec assuesceta fiat tractabilis: Sic adulator omnibus amici studijs & affectibus sese accommodat.

Adulator Ut præterfluens aqua nullo certo colore est, sed semper refert colorem subiecti soli: Ita adulator sui dissimilis est, pro re nata sese adaptans.
mutabilis.

Dissimile Simia dum hominem imitari conatur, sæpe capitur: Ast adulator idem faciens, alios capit & allicit.

Adula.ca Ut Circes poculis homines subito transformabantur in feras: sic affectus repente aliū reddunt hominē.
pit hoïem

Adfectus. Ut speculum quicquid obijcitur imitatur. Sic adulator.
Adulator Ut umbra quicquid agas, respondet & adest: Sic sequax. adulator quoquo te uertas sequitur.

uarius . lator.

Chamaeleon omnem imitatur colorem præter quàm adulator
 album: Sic adulator in turpibus nihil non imitatur: so- honestum
 lum quod honestum est, imitari non potest. nescit.

Vt imperiti pictores, cum pulchra non queant asse Adulator
 qui, rugis & uerrucis exprimunt similitudines: Sic adu- uitia dissi-
 mulator refert, intemperantiam, iracundiam amici. mulat.

Bene olet unguentum, bene olet & pharmacum: Adulator
 uerum illud ad nihil utile, nisi ut delectet, hoc præter delectat,
 odorem maiorem habet utilitatem: Sic adulator tan-
 tum iucundus, amicus etiam utilis & necessarius.

Pictura colores habet iucundos: sunt & pharmaca amicus iu-
 grati coloris: Sic amicus ideo delectat, ut iuuet, adula- uat.
 tor tantum delectat.

Medicus si res postulet, aliquando crocum & nar- Amicus iu-
 dum inijcit, & lauat suauiter, & pascit humaniter: Sic cundus &
 amicus aliquando blandus est. utilis.

Quidam tauris œstrum, canibus crotonem in au- Amicus.
 res immittunt: Sic adulator in aurem admissus, haud Adulator.
 facile excutitur, sed transuersum agit quò lubet.

Pictores illustrant lucida appositis umbris & ob- adulator
 scuris: Sic adulator laudans diuersa uitia in alijs, in laudat ni-
 amico nutrit ac fouet quæ adsunt. tia.

Vt oratores aliquoties aliam personam loquen- adulator
 tem faciunt uel fidei causa, uel ut inuidiam fugiant: non audie-
 Sic adulator narrat, quæ ab alijs de amico audierit, ta fingit.
 etiam si non audiit.

Asētatio Palæstricæ corpus humiliant, ut alios deiciant:
Ita quidam seipsos uituperant, ut uideantur admirari
familiares.

**Gestus as-
sentandi.** Ut pictura est tacita poësis: Ita silentio quoq; lau-
dat adulator, nempe uultu nutuq; & obsequijs.

**Adulator
laudat.** Ut qui uenantur, facilius fallunt feras, si aliud agēs
tes, hoc est, iter facientes, aut agricolantes, id faciant:
Ita maxime laudat adulator, cum non apparet eum
laudare.

Laus. Si ager laudando redderetur fertilior, non minus
laudandus esset quàm arandus aut stercorandus: sic
amicus si redditur laude melior, expedit aliquādo lau-
dare: sin minus, quorsum pertinet inutilis p' a' patio?

**Adulator
nō admo-
net.** Ut Patroclus, in bellum proditurus, reliqua quia
dē Achillis arma sibi sumpsit, solam hastam, ut grauē
ac p'xualidam non attigit: Ita adulator omnia ueri
amici symbola imitatur, p'æter solam admonendi li-
bertatem.

**Adulato-
ris liber-
tas** In Menandri comœdia inducitur falsus Hercules,
clauam gestans, non robustam, sed inanem ac leuē:
Sic adulatoris libertas mollis est & blanda.

**Adulator
facile cæ-
dit.** Ut puluinarum mulierum quanquam uidentur reo-
niti, ac resistere capitibus, cædunt magis & accommo-
dant sese: Sic libertas adulatoris tumet quidem, sed in
se recipit inclinantem.

Ut mel exulcerata mordet ac purgat, alioquin uti-
le &

le & dulce: Sic amici libertas non mordet, nisi si quid est uitiosum & corrigendum. Libertas amici.

Qui in leuibus nugis obiurgat amicum, in graui-
bus rebus tacet, idem facit quod aliptes, sinens athle-
tam inebriari & libidinari, circa lecythum duntaxat
difficilis ac morosus. Nō teme-
re culpa-
dus ami-
cus.

Item quasi præceptor puerū de stilo ac tabula obiur-
get, barbarismū aut solœcismū cōmitētem dissimilent.

Item quasi malus orator, nihil ad argumenta re-
spondens: uocem aut codicillos indiligenter scriptos
salumniatur. Iniquū in-
dicium.

Item perinde ac si quis hominis tuberibus ac fistu-
lis laborantis, medici simili pilos & ungues secet: Ita
adulator libertate utitur in ijs, in quibus non est opus. Adulator
intempe-
stiuus ad
monitor.

Vt si quis merum, alioqui conferens aduersus cicu-
tam, admisceat illi, uenenum reddit immedicabile,
quod calore uim ueneni protinus deuehat ad cor: Ita
adulator, intelligens libertatem esse remedium aduer-
sus adulationem, eam ipsam adulationi admiscet, quo
magis sit noxia. Libertas
adulationi
adiuncta

Vti medicus dat operam, quo sanitatem tueatur &
augeat: Ita facit amicus: at adulator ulcerosus titil-
lat partes. Amicus.

Sunt cibaria, quæ neq; sanguini conferunt, neq; spi-
ritibus, neq; neruis, neq; medullis: sed pudenda tantum
mouent, uentrem inflant, corpus turgidū reddunt. Ta-
lis est
Adulato-
ris oratio

lis est adulatoris oratio, uitiosa tantum auget, & irritat alioquin infrugifera.

Adulator. Vbi corpus uitiosis inflatum humoribus, ibi ad sunt bubones: Sic ubi irascitur, amat, odit amicus, id premit adulator.

Philautia. Vt tragædiarum histrionibus choro opus & amicis concinentibus, theatroq; applaudente: Sic qui gaudent adulatoribus, nihil agunt nisi sint qui applaudant.

Adulatio. Quemadmodum iuxta mathematicos superficies & lineæ nec inflectuntur, nec producuntur, neq; mouentur per se, cum res sint intelligibiles, sed inflectuntur, producuntur & migrant pariter cum ipsis corporibus: Ita adulator suo pte quidē affectu non mouetur, sed cum irato amico irascitur, cum gaudente ridet.

Amicus. Animal in intimis uires habet maxime proprias: Sic amicus nihil ostentat, sed tum cælat, cū maxime iuuat.

Amicus semper iuuat. Vt medicus & non sentientem sanat: Sic amicus etiam si ignoretur, amicum iuuat.

Adulator nil synccerum dicit. Vt mala pictura, fractis uestibus, rugis & angulis rem representat: Sic adulator sudoribus, clamoribus amicum imitatur, nihil exhibens synccerum.

Adulator uoluptatū minister. Simia cum nec domum possit seruare more canis, nec onera gerere quemadmodum æquus, nec arare sicuti boues, parasitatur ac risum mouet: Sic adulator cū in serijs ac grauibus rebus nesciat esse usui, uoluptatum minister est.

Quidam

Quidam male pinxerat gallos gallinaceos, iussitq; Collatio a puero, ut ueros gallinaceos procul abigeret à tabula, micos probat. ne collatione deprehenderetur: Sic adulator ueros amicos pro uiribus abigit, ne ex illorum comparatione deprehendatur fictus amicus.

Pharmacum non adhibitum in loco, dolet absque fructu: Sic obiurgatio non ut debet admota. Atque idem facit amicus cum molestia, quod adulator cum uoluptate: Lædit enim uterq;.

Qui lignum ob imperitiam rectum facere nesciunt, Incauta distorquent in diuersam partem: Sic quidam fuga uitij fuga uitij, in aliud uitium incidunt grauius.

Vt medico carnem secante, manus concinnitatem quandam & elegantiam seruat, abest autem saltatoria gesticulatio: Ita libertas admittit urbanitatem, seruata grauitate. Adulator risibus, scurrilibusq; iocis libertatem, ueluti malis condimentis edulcat.

Ignauis canes apud mensam audent, in uenatu minime: Sic ingenerosum est, cum sobrius libere loqui non audeas, inter pocula id facere.

Aqua delabitur ubicunque cauum ac decliuem locum reperit: Sic adulator uehementer urget, si quid lapsus est amicus.

Vt pituita paulatim collecta, tum maxime apparet ac uincit, cum natura uincitur: Sic quidam amici potentes admonere non audent, nisi labantur, sed simul

atq; commutata fortunæ aura sunt humiles facti, tum obiurgant.

Admonitio. Sanus fert si exprobres intemperantiam, libidinem, luxum, eadem non ferret ægotans: Sic admonendus amicus cum desierit irasci aut amare.

Obiurgatio. Nutrices pueros lapsos non obiurgant ac puniunt, sed accurrentes erigunt, deinde obiurgant: Sic amicus cum affligitur adiuuandus est & erigendus, postea monendus, & obiurgandus, quod suo uitio in eam calamitatem inciderit.

Amicus simulatus. Ut rupturæ & spasmodica, tum demum mouentur, cum corpus aliquo malo corripitur: Sic amici non ingenui foelicibus adulantur, lapsos obiurgant, & illorum infortunio fruuntur.

Admonitio. Oculo lippienti non est admouendum lumen: Nec animus affectu laborans, admittit grauem admonitionem, sed admiscenda laus est, ac sic medendum.

Obiurgatio. Qui in rebus leuiculis acriter obiurgat amicum perinde facit, ac si medicus amarum & acre pharmacum ac sumptuosum in leuissimis morbis passim admoueat.

Dissimulatus morbus. Veluti si qui laborat hepatis uitio, medico ostendat ungues exulceratos, inepte faciat: Ita qui grauibus laborans malis, de nugis consulat amicum.

Amica admonitio. Ferrum prius calore solitum ac molitum, postea frigida durefcit ac solidatur aqua: Sic amicus prius laude delinitus, mox libere admonetur.

Vt bonus

Vt bonus medicus maualt morbo mederi somno ci
 boq; quàm scammonio, aut castorio: Sic amicus, pater,
 præceptor, magis studet laude corrigere, quàm obiur
 gatione si liceat. Corre.
ctio pia.

Quèadmodũ medicus ubi secuit carnẽ, nõ statim de
 serit se etũ, sed rigat ac lenit: Sic qui acrius obiurgauit,
 debet reliqua uitæ cõsuetudine lenire eam molestiam. Lenita in
crepatio.

Vt statuarij primum ictibus incidunt lapidem, po
 stea poliunt atq; æquani: Sic amicus obiurga iorem le
 nitatem mitigabit. Ratio.

Vt custos assidens puero, cauet & admonet, ne quid
 peccet: Sic ratio semper animo præfens nõ finit usquã
 labi aut peccare. Ratio.

Vt imperiti statuariij pulchram existimant statuã,
 quæ sit uastissima mole: Sic reges nõnulli fastu & aspe
 ritate se egregios principes uideri putant. Regum
error.

Vt Colossi foris insignes, Deum aliquem represen
 tãt, intus pleni luto, clauis, sordibus: Ita rex purpura,
 equis, auro, satellitio magnificus, in animo nihil habet,
 præter sordidos affectus & inscitiam. Rex.

Statuæ magnitudine moleq; sua librantur, & con
 sistunt: at reges stulti subuertuntur. Rex stul
tus.

Regula primum recta sit oportet, deinde quæ appli
 centur corrigat: Ita princeps primum ipse uitij careat
 necesse est, deinde alijs leges præscribat. Princeps
uicij car
reat.

Vt lapsus non potest erigere lapsum: Ita malus &
 stultus Malus
princeps.

stultus princeps non potest emendare populum.

Princeps. Vt Deus in cœlo pulcherrimum ac iucundissimum sui simulacrum constituit solem: Sic in republica principem qui prudentia, iustitia, benignitate se erga omnes representet.

Superbia Vt Deus irascitur, qui fulmen ac tonitru imitatur, eosq; in tartara præcipitat, ut Salmoneum: Sic Superbis & elatis indignatur, qui magnitudinem æmulantur, non exprimunt bonitatem.

Rex. Vt canes ouium custodes excubias agunt, non sibi timentes, sed ouibus: Ita rex non tam sibi debet timere, quàm populo.

Princeps iustus amat. Ita princeps ijs qui amant iustitiam. Sol iucundissimus est ijs, qui ipsum possunt intueri: Ita princeps ijs qui amant iustitiam.

Sapientia Vt in magna tempestate, ualidissimo clauo, optimo gubernatore, plurimis fulturis opus est: Ita magnas & requiritur turbulenta res administrati summa opus est sapientia.

Malus nõ lædit non tundo, sed præterea nihil efficiunt: Sic mali, sed impotentes non admodum lædunt. Vt in malis somnijs nonnulla turbat animum ægritudo, sed præterea nihil efficiunt: Sic mali, sed impotentes non admodum lædunt.

Accelera tũ iudiciũ. Quemadmodũ fulgur prius emicat, quàm audiatur tonitru, quod sonitus auribus excipitur, lumini uisus occurrit, & sanguis prius apparet quàm uulnus: Sic princeps aliquando prius condemnat quàm redarguatur delator.

Ratio. In magno fluctu non sistitur nauis, nisi pondus anchoræ retineat alto infixæ uado: Sic in magnis rerum procellis,

procellis, summa ratio debet animum cohibere, ne ab affectibus auferatur.

Princeps

Sol cum maxime tollitur in altum, arduus ad polū absq; te septentrionalem, tum minimū mouetur: Ita quo maior meritate est potestas, hoc magis coercenda est animi temeritas. magnus.

Qui morbo comitiali sunt obnoxij, frigoreprehenduntur. Nam illico capitis uertigine laborant. At indoctos si paululū euexerit fortuna, protinus arguit inscitia. cuiusmodi sint.

Vt nō queas cognoscere uas integrū sit, nec ne, nisi li quorē insuderis: Sic nec hominē nisi imperiū cōmiseris. Experientia.

Vt medicus libentius sanat oculum, qui pro multis uidet, multosq; custodit: Sic philosophus libentius principis animum instruet, qui pro multis sollicitus est. Philosophus.

Non sōdit puteos, qui fontes habet, aut nouit: Sic non petit aliunde qualecunq; consilium, qui ipse didicit philosophiam. Sapiēs alieno non indiget con-

ixion lunonem amans, in nubem incidit: Sic quidā silio. dum ueram expetunt amicitiam, uulgarem ac falsam Error amici amplectuntur. ci.

Inter Agathallos, & Acanthylides tantum est odiū, Odium plebis erga se ut si sanguis eorum ui misceatur, continuo separent se bis erga se rursus, ac disiliant: Sic inter patritios & plebem, etiā natum. si quando pro rerum usu coniunguntur, durat tamen usq; odium naturale.

Vt cantharides maxime leto tritico innascuntur,

& rosā

- Inuidia**
uirtutis æ
mula. *Prosus florentibus: Sic inuidia maxime comitatur eos,
qui uirtute florent.*
- Gloria in**
gens. *Vti sol si immineat hominis uertici, aut prorsum
tollit umbram, aut minimam reddit: Sic ingens gloria
extinguit inuidiam.*
- Fœlici-**
ras. *Vbi nullum lumen, ibi nulla umbra: Ita ubi nulla fœ-*
licitas, ibi nulla inuidia.
- Inuidia a**
micorum *Qui inuidet amicorum fœlicitati, nolunt eos pro-*
*sus subuerti, sed tamen grauantur illorum excellētia:
ut qui uicini domum nolunt omnino demoliri, sed satis
habent, si detrahatur quod obscurat proximas.*
- Memo-**
ria bono-
rum. *Vt unguentum non solum delectat olfactum, uerū
etiam remedio est aduersus male olentia: Sic in malis
bonorum memoria consolatur.*
- Luctus.** *Vt semel admissum intro hospitem, non facile expel-*
las: Ita luctum receptum tua sponte non possis cum ue-
lis depellere.
- Dissimile**
Luctus
exacerba-
tio dolo-
rē minuit
Luctus
obliuio. *Qui lippiunt aut alioqui laborant oculis, non sinūt
alios admoliri manū: At qui lugent, quibusuis sese tra-*
ctandos exhibēt, ut malum quo laborant, exacerbetur.
- Luctus**
obliuio. *Vt mœstis conducit, si se ad lucem conferant è tene-*
bris: Ita lugentibus, si à tristibus cogitationem ad lætā
transferant.
- Culpatio**
uitæ im-
merita. *Quidam Homeri uersus acephalos, id est capite di-*
minutos, & μειόνοπος, id est cauda diminutos excera-
punt, tam multa in egra pulcherrimāq; prætermitten-

tes: idem faciunt qui de paucis uitæ malis queruntur
dissimulatis tot commoditatibus.

Auari cum multa congerant, non fruuntur præsen- **Auarus.**
tibus, sublata deplorant: Sic qui lugent extinctos, uiuis
non fruuntur

Vt auis capta, si diutius alatur in carcere, etiam si **Senū inui-**
dimittatur, studet eò redire: Sic animus diu uersatus in **ta mors.**
hoc corpore, non facile reuelligitur: At puerorum ani-
mus lubentius euolat.

Quemadmodum igni si extinctam subito facem ad **Cita**
moueas, statim redaccenditur: Sic animus si statim euo **mors.**
let à corpore, facile redit in suam naturam.

Vt uestes uidentur addere calorem homini, cū per **Opes.**
se sint frigide, non addūt autē, sed eum qui est in corpo-
re tuentur: Sic opes uidentur dare iucundam uitam,
cum ea proficiscatur ab animo, non à rebus externis.

Vt qui feбри laborāt, è diuersis diuersa capiūt, hoc **Diuitiæ.**
est è calidis frigescūt, è frigidis calescūt: Sic & diuitiæ **Pauper-**
molestiā adferūt stultis, & paupertas gaudiū sapiēti. **tas.**

Vt fonti non deest humor, semper ex eo scatens: Sic **Bonus**
probo uiro semper adest gaudium, etiam si res externæ **semper**
mutentur. **gaudet.**

Vt honoratior est domus, si luceat ignis, quem ad- **Fortunæ**
modū inquit Homerus: Sic fortunæ cōmoda splendido **cōmoda.**
ra, iucundioraq; si animi gaudio condecorentur.

Vt aromata pannos, ac laceras uestes odoratas **Virtus.**
reddunt,

Virtus. reddunt, contra byffus sudore infecta male olet: Sic queuis uita iucunda, si uirtus accefferit: contra malicia etiam que splendida uidentur, molesta reddit & intoleranda.

Diues non est foelix. Quidam in foro foelices uidentur, domi moribus uxorū cruciantur, Sic diuites foris foelices apparent, intus malicia noctes diesq; disruciat.

Vxor mala. A praua uxore facile diuortium feceris, malicia uila. scribis infidet, nec potes illi repudium scribere.

Dissimile. Ut ij quos dolētes sopor occuparit, tristia somniāt:

Mœror. Ita qui inuidia, superstitione, auaritia laborant.

Malicia. Ut uxor mala foris ob pudorem est modestior, domi sui similis est: Sic malicia apud alios premit sese, in somnis aperit. Nam tum incestat matrem, aut sororē, aut ueneno tollit amicum.

Animus ueræ uoluptatis ca- Ut corpus non est capax uoluptatum, nisi bene temperatum: ita animus non capit ueram uoluptatem, nisi liber metu, ac cæteris affectibus:

pax. Quemadmodum agricola syluestribus securim aut ignem admouet, ac funditus extirpat: uineas uero, atq; oleas amputat cautim ac circūspecte, ne forte superuacua ressecans, ledat & id quod sanum est: Sic philosophus ex animo iuuenū libidinem, auariciam, inuidiā,

Cauta emēdatio. penitus reuellet. Cæterum pudorem immodicum cautim emendabit, ne simul omnem euellat uerecundiam.

Nutrices sæpius extergentes sordes puerorum, ali-
quando

quando carnem euellūt : Ita dum quædam uitia nimis anxie conamur emendare, lædimus.

Emenda-
tio lenta.

Vt qui demoliuntur ædes templis uicinas, quæ con-
tigua sunt ea sinunt, ne quid sacri quoq; demoliantur.
Sic quædam uitia caute sunt corrigenda, quæ cum uir-
tutibus proxime cohærent.

Corre-
ctio.

Vt locus supinus ac mollis nihil expellit quod inci-
derit, nec potest auertere : Sic animus uitiosa præditus
uerecundia nulli peruius est nisi turpibus affectibus.

Animus
malus.

Vt qui lucernam non ferunt, multo minus ferrent so-
lem : Sic qui mediocribus rebus perturbantur, multo
magis obstupescunt in magnis.

Imbecilli-
tas animi

Vt amphoræ facile circumaguntur auribus : Ita qui
dam quouis sermone huc aut illuc impelluntur.

Inconstā-
tia.

Viator qui semel in saxum impegerit, aut governa-
tor in rupem, non solum horret eadem, uerum etiam si-
milia : Sic qui uitium agnoscit suum, etiam à consini-
bus cauebit.

Agnitio
uitij.

Vt manus eadem in uarios dissecta digitos : Sic mul-
torum charitas, eos unum reddit, discretos tamen.

Charitas

Vt in corpore ex humidi, frigidi, calidi, siccitate mpe-
ratura, optima fit constitutio : Sic ex fratrum concor-
dia maxime floret genus.

Concor-
dia fratrum

Vt morbus in corpore non admittente quod pro-
prium est, multarum noxiarum & absurdarum rerum
gignit appetentiam : Ita calumina suspicioq; aduersus
C cognatos

Calūnia.

- cognatos & domesticos, malas & noxias aliorum necessitudines inducit.
- Cognati neglecti.** Qui reiectis cognatis, peregrinos asciscit amicos, perinde facit ac si quis amputato pede carneo, ligneam pedem addat.
- Abditio fratris.** Ut insaniat, qui fratris imaginem ueneretur, corpus pulset ac uerberet: Ita stultum sit amare in adoptiuo nomen, uerum fratrem abdicare, aut odisse.
- Dissimile.** Ut quæ glutino commissa sunt, si soluantur, facile re glutinatur: at si corpus rumpatur, haud facile coit: Sic inter alios amicitia dirupta facile coit, in fratribus semel dirupta, aut non coit, aut cicatricosa coit.
- Odiū Fratrum.** Armis perditis aut instrumentis, licet alia parare, corpus aliud parare non queat: Sic amicos alios inuenies, fratres non item.
- Fratrum dissimilitudo.** Ex eadē materia prima natura sunt elementa inter se diuersissima pugnātissimaq;: Sic aliquoties ex iisdem parentibus nascuntur fratres ingenijs dissimillimi.
- Odiū.** Subduc materiam, extinguetur ignis: subduc occasionem, conquiescit odium siue inuidia.
- Fratrī nō inuidendum.** Ut ciuiles seditiones rectius in hostes transferimus, Sic rectius inuidemus alienis, quàm fratribus: etiam si sit optimum, omnino non inuidere.
- Dignitas.** Ut in balance, altera surgente, altera cedit ac deprimatur: ita frater euecto ad maiora fratri cedere debet, submittens sese, non repugnans.

Vt in numeris minores additi maioribus eos multiplicent, & uicissim multiplicentur ipsi: Sic frater obseruiens fratri euecto ad honores, & auget illius dignitatem, & uicissim ornatur illius splendore.

Fraterna dignitas honorē addit.

Vt in digitis, etiā qui scribere, aut canere nesciūt, tamē unā cū illis mouētur, & obsequūtur: Sic fratres fratribus magistratū administrantibus adesse conuenit.

Fratrum mutua opera.

Vt ferus bellū est cū ijs qui ijsdem aluntur, cū ceteris pacē agunt: Sic inuidia & æmulatio inter eiusdem artis professores. Nam pugili cum cursore conuenit.

Æmulatio.

Vt conuenit amantibus diuersas amicas, in eandem depereuntibus male conuenit: Sic dissidēt qui eadem ex te gloriam affectant.

Æquale studium.

Qui diuersam ingrediuntur uiam, non possunt sibi mutuo prodesse: at qui diuersa uite ratione utuntur, adimūt inuidiam, ac magis sibi inuicem sunt auxilio.

Dissimile Diuersa studia.

Vt macula statim eluēdane inhærescat, et difficilior eximatur: ita dissētio fratrum ilico tollēda, ne gignat odiū

Diuturna fratrum dissētio gignit odiū Fratrum dissensio.

Vt si buboni accedat febris, nihil est periculi: uerū si sublato illo tamen morbus perseueret, uidetur altius egisse radices: Sic fratrum dissensio, quæ cessat lite finita, cause erat, non ipsorum: at si manet etiamdum negotio confecto, iam negotium prætextus erat, non causa: sed exulceratus animus in causa fuit.

Fomes dissidij fraternali,

Vt aqua in locos hiantes ac diductos influit, ac maioris eos diuellit: ita quidam irritant fratrum dissidia.

Amicitia ruptor. s. Vt amici detestantur saxum, aut canem incurrentem qui eos dirimat: Sic execrari deberent homines canis nos, qui maledicentia sua dirimunt necessitudinem, mutuamq; benevolentiam.

Reconciliatio. Cassiteris, id est, stannum aut plumbum album, et ruptum ferrum inat, utrunq; contingens propter affinitatem quam habet cum utroq;: Ita amicus amicitiam ac benevolentiam disruptam reconciliare debet, utriq; sese accommodans ex æquo.

Multiloquium. Vt non impletur uas quod semper effundit, nihil accipit: Ita non accipit sapientiam, qui semper loquitur, nunquam auscultat.

Multiloquus. Erat porticus Olympia, quã Septiuocã uocãt, quod pro una uoce multas redderet: Ita locutulei quidam, uel uno prouocati uerbo sermonẽ immensum referunt.

Mentis ægestas. Vascula inania maxime tinniunt Ita quibus minimum inest mentis, hi sunt loquacissimi.

Multiloquium. Aiunt semen quod statim effunditur, inutile esse ac genituram Ita sermo garrulorum ad nihil conducit
Vt ædium ostio carentium, & crumendarum absq; uinculis nulla est utilitas: Ita multo magis oris clastro carentis, nullus est usus.

Garrulus fide caret Vt triticũ inclusum in uase, nõ mensura auctũ inuenitur, sed uitiatũ: sic garrulus accepto sermoni semper addit, & maiorem eum reddit, sed fide iam carentem
Qui abigat homines cestro Veneris, à Venere uideatur

tur alienus: Sic qui oratione molestus est, & reddit inimicos, à Musis est alienus, & utendi ignarus. **Oratio.**
 Quandoquidem oratio ad conciliandos homines est reperta.

Vti monas non exit suum finem, sed semper in uno manet, unde & nomē habet. Dyas autem initium differentie infinitum, protinus enim per se duplicatur ad multitudinem: Ita sermo donec apud unum manet, uere arcanus est & secretus: quod si ad alterum transierit, iam spargitur in famam. **Taciturnitas.**

Vt procliue non est auem è manu amissam recere aut cohibere: Ita nec dictum semel ab ore profectum, propterea quod ab alijs uolat ad alios. **Oratio emissa.**

Non ut nauem arreptam fluctibus, ancora licet sistere: Ita uerbum è portu uelut in alium emissum. **Dissimile Irreuocabile uerbum.**

Vt uas experiamur, aquam non uinum infundimus: Ita friuolum quiddam aliquando committendum amicis: quo silentij fidem experiamur, ut si effutiant, nihil sit periculi. **Experimentum fidei.**

Vt puer glaciem nec retinere potest, nec uult amittere: Ita garrulus nec tacere potest quod accepit, nec potest obliuisci. **Garrulus**

laculos & uiperas proprij rumpunt fœtus: Sic garrulus uel cum sua pernicie promit arcana. **Garrulus arcana prodit.**

Aegroti ob odium amari & graue olentis phar maci, ipsi etiam cyathum oderunt: Sic qui tristitia nunci- **Nuncius tristis.**
 ciant, & ipsi habentur inuisi.

C

S

Ut pars

- Garrulus** Vt pars corporis uitiata, attrahit etiam à uicinis uiosos humores: Sic garruli lingua semper ardens & inflammata, secretorū aliquid undiq; colligit ad sese.
- Ratio linguæ obex** Vt rupes obijcitur flumini ne se effundat: ita ratio linguæ obijcienda, ne temere diffuat.
- Silentium.** Grues cum ex Cilicia deuolāt, lapillos in os sumūt, atq; ita taurū montē aquilis plenū tuto transuolant, idq; noctu, ne uox prodat: Ita tutissimū ubiq; silentiū.
- Pauciloquus.** Vt egregius artifex iaculandi statim scopum petit: Ita sapit qui pauca loquitur, sed ad rem.
- Laconismus.** Celiberi ita ferrū tēperant ac durāt, ut in fossa in terrā quod est terreū, auferatur ac repurgetur: Sic Laconicus sermo sublatione superuacui fit penetrantior.
- Dissimile Dissidiū.** Vt singula hastilia facile frāgas, cōiuncta nō possis: Ita dissidētes facile superātur, cōcordes haud facile.
- Sermonis finis.** Non idē finis sermonis qui cursus, iuxta Sophoclem: nam illic uincit qui præuenit, hic qui magis ad rem dixit, nō qui celerius: imò uincit sepe, qui posterior dicit.
- Responso præceptus.** Qui alijs interrogatis, ipsi, præcipiunt responsonem: Perinde faciunt ac si quem ab alio uolentem osculari, priores occupent.
- Ubi res grata, ibi & lingua.** Vt ubi dolet, ibi manum habemus: Ita si quid delectat, ibi linguam habemus, id est, libenter eius rei facimus mentionem.
- Bilivigentes.** Vt canes, si iram effuderint in lapidem aut saxum, mitiores sunt erga homines: Sic qui bilem in alienos euomunt

enouuerit, placidior est erga suos.

Qui de natura queritur, quod quædã genuerit homini noxia, dissimulatis tot bonis: Perinde facit ac si quis Nilum calumniatur alioqui frugiferũ Aegypto, quod crocodilum habeat aut aspidem: nec postea uelit frui prognatis frugibus, sed tantum queratur de uenenis quæ nutrit. Aut si quis in copiosa oratoris oratione, quæ multis exuberet uirtutibus, de pauculis uoculis temere elapsis cauilletur.

Plato uetat aquam à uicinis petere, nisi prius domi foderis usq; ad terram, quam Ceramitidem uocant, repererisq; non esse spem uenæ: Ita prius excutiendum, ut parsimonia, aliæue uia tibi suppedites, priusquam à mensarijs pecuniam mutuam petas.

Templum Ephesiæ Dianæ tutos reddebat obæratos à creditoribus: At multo magis frugalitas & parsimonia præbet asylum.

Lepus simul parit, & aliud alit, & rursum superætat: Ita fœenerator. Sic æs alienum, priusquam conceperit, parit. Nam dantes statim petunt, & ponentes tollunt & fœnerant, quod pro fœnore accipiunt.

Vt ignis inualefcens, alia post alia corripit. Sic Usura usura.

Vt equus semel accepto freno, fessorem alium post alium fert: Sic qui semel inciderit in æs alienum, nunquam explicatur.

**Fœneratorū com-
mercium** Qui in lutum inciderit, eum oportet aut surgere,
aut manere: nam si se uoluat, magis etiam inquinatur:
Sic qui rem habet cum fœneratoribus.

**Neglectū
fœnus.** Cholericici qui purgari nolunt sub tempus, collecta
indies maiori bile, postea grauiter discruciantur: Sic
qui sinunt fœnus accrescere, cum adest dies, grauitere
capite laborant.

**Obœra-
tus.** Qui dicunt, carebo domo, carebo famulatio ne de-
beam: Perinde faciunt ac si hydropicus dicat medico,
ego gracilis fiam & inanis: nam nihil refert quàm gra-
cilis sit, modo sanus.

**Soluēdū.
debitum.** Vt pedem aut manum, si computruerit, data mer-
cede rescamus: Ita domus aut famulitium abijciendū,
ut liberemur ære alieno, hoc est, ut liberi fiamus.

Vt in calamitatibus firmissimi, atq; optimi amici
adsunt utiliter: Sic & sermones optimi.

**Opera no-
cens.** Vt nandi imperiti, dum uolunt succurrere ijs, qui
præfocantur, ac merguntur, unā cum illis merguntur,
& nocent magis quàm profunt: Sic amici qui in rebus
aduersis tantum collachrymant amico.

**Disimile
Anxiliū
non lach-
rymæ in
calamita-
te prosūt.** Non quemadmodum in tragœdijs: Ita nobis in cala-
mitatibus opus est, qui comploret, & collachrymet.

Corpus oneris pondere premitur: at animus ex sese
sepenumero pondus addit rebus.

Quæ natura sunt amara, his admixtis quibusdam
dulcibus gratiam addimus: Ita res per se tristes ratio-
ne sunt

ne sunt alleuianda.

Vt cochleæ semper domum suam secum circumferunt: Ita quidam horrent peregrinas regiones.

Vt pueris cum terrentur personis, damus eas in manus, & uersatas ostendimus inanes, ut discant non timere: Ita conueniet adhibita ratione, res specie terrificas excutere, ut cum uiderimus non esse quod apparent, contemnamus.

Quemadmodum formicæ si semel antro, & apes si semel aluearibus eijci cõtingat, peregrinantur: Ita quidam si semel patriam exeant, exules se putant.

Vt nauis cui firma est ancora, in quouis portu potest conuiescere: Ita animus si accedat recta ratio quouis in loco tranquille uiuet.

Qui eos foelices ducunt, qui per omnia uagantur maria terrasq;: perinde faciunt, ac si quis stellas erroneas iudicet fortunatiores fixis, quãquam illis quoq; suos orbis est, in quo uoluantur, nec soli licet suos egredi fines.

Vt qui decretum inferunt ad populum, adscribunt bona fortuna, ne nihil de suo uideantur addidisse: Ita quidam alienis libris nugas ascribunt, quæ nihil ad rem pertinent.

Qui uinum habet acre & uapidum, nec ut uinum potest reddere, nec ut acetum: Ita Zenoni $\tau \acute{\alpha} \pi \rho \omicron \nu \gamma$ $\mu \acute{\epsilon} \nu \alpha$ nec bona sunt, nec mala.

Primum homines inuasert animalia noxia, post

Ratio tris-
titiam

læuat.

Patriæ su-
mus dulc.

Ratio ter-
rorem pel-

lit.

Patriæ a-
mator.

Ratio trã-
quillat a-
nimum.

Peregrini-
natio.

Iactantia

Primi

motus in
differet es

Et oves et boues, postremo à nullo genere temperatum est: Et Athenis primum calumniator aliquis supplicio effectus est, et recte, post hunc unus et alter, postremo nec à bonis est temperatum: Ita cum aperitur ius in malos, cauendū, ne postea in bonos recidat.

Venatio. Pueri ludentes petunt ranas saxis, at illæ tactæ serio emoriuntur: Sic nos animi causa uenamur, sed serio serio occiduntur.

Acumen iudicij nō omnibus Ut nō æque cernūt cicadæ et accipitres, neq; similiter uolāt aquila et perdix: Ita nō omnia, quæ rationis participia sunt, æque ualēt ratiocinandi acumine.

idem. Ut os non secatur trama, nisi prius cinere et aceto præmollitum, nec ebur inflecti potest nisi Zutho prius mollescat. Sic fortuna non potest reddere uulneratos animo, nisi accesserit malitia.

Morborū causæ. Ut medica terra diu retinet semina propter asperitatem, ut sero emergant: Ita morborum, ac dolorum causæ in hominibus aliquoties diu latent, donec uoluptas in febrem erumpat.

Prouidus animus. Ut sapiens gubernator in tranquillitate tempestatem expectat. Ita rebus tranquillis ad dolorē aliquem preparandus est animus.

Fortuna bona. Ut periculosa est secundum Hippocratem, summe bona corporis ualetudo. Ita rebus maxime prosperis, metuenda diuersa fortuna.

Repētina felicitas. Ut deciduæ stellæ subito extinguntur: Ita quos fortuna

tuna subito in summa prouexit, repete solet corruiere.

Vt scarabei, ac uultures offenduntur unguentis, & Scythia iurauit se malle equum hinniētem audire, quam ci-
tharcedum canentē. Ita non omnibus placent optima.

Vt Mathematici centro, ac spacio: ita quidam om-
nem uoluptatem uentre circumscribunt.

Vt Polypi non extendunt sua flagella, nisi ad esculen-
ta: Sic quidam omnem felicitatem cibo, potuq; metiuntur.

Vt maior dolor obscurat minorem: Sic animi uolu-
ptas corporis delectationem.

Vt qui uehementi laborant fame, nec est quod edatur,
suis ipsorum artibus uesci coguntur: Ita quidam praefame
gloriae, se ipsos laudare coguntur, si desit a quo laudetur.

Quemadmodum a piscibus Hyrcanis, nec boni quip-
pam expectatur, nec mali: Sic Epicurei, nec turbari
nos uolunt deorum metu, nec delectari beneuolentia.

Si fieri potest, lippitudinem auferimus ab oculis,
sin id non licet, non tamen eruiamus oculum: Ita si su-
perstitio tolli prorsus non potest, non tamen protinus
credendum, nullos esse deos.

Vt principem simul & metuimus & amamus, ut
in festum malis, bonis placidum: Sic & deum.

Non quemadmodum quoties cum truculento agi-
mus tyranno, animo sumus anxio: Sic in sacris myste-
rijs anxium, ac diffidentem oportet esse.

Qui nauem fregit, tamen spe uehitur, nam fieri po-
test,

Trahit
sua quaeque
uoluptas.

Luxus.

Epicuri
schola.

Voluptas
animi.

Propria
laus.

Epicurei
dogmata

Supersti-
tio.

Deus.

Dissimile
Securus
animus ri-
te obit sa-

cra.
Dissimile

- Philosophia ex-
pers. test: ut corpus natans in terram deferatur: At qui excie-
dit à philosophia, totus perijt.
- Fœlicitatis præ-
mia. Vt athletæ non ferunt coronam, nisi uicerint: Sic bo-
nis uiris præmia fœlicitatis nõ ante contingunt, quàm
peracto huius uitæ certamine.
- Obiurgatio acris. Vt austeræ remedia, sed necessaria, leuant quidem
ægotantes, sed offendent & inficiunt sanos: Sic acris
obiurgatio uitio medetur, probos offendit.
- Tituli. Stoici qui se dicunt inuictos improhibitos, & cætera,
cũ omnia secus patientur, similes sunt nauibus, quibus
inscriptum est, εὐπλοία, καὶ πρόνοια σώζουσα,
καὶ θεράπεια, hoc est, splendidi, ac magnifici tituli:
at nihilo secius interim iactantur fluctibus, comminu-
untur, ac subuertuntur.
- Sus luto
gaudet. Scarabei fugiunt unguenta, delectantur fœtoribus:
Sic nonnullis pessima pro optimis placent.
- Indocti
prouocant. Vt pauperiores aliquando donant munuscula ditio-
ribus, quo plus recipiant: Sic indoctiores prouocamus
nonnullos, ut eruditiora uicissim illi respondeant.
- Nasci iu-
cundum. Accensam lucernam nemo moleste fert, extinctam
dolent omnes: ita nasci iucundum, mori inamabile.
- Institutio idonea. Vt non satis est soli bonitas, nisi accedat & cultor
si accedat doctor, & institutor egregius & præcepta
idonea.
- Arsidui-
tas. Vt stilla cauat assiduitate saxum, ut ferrum contra flationem
ne alte

ne atteritur: ita aſiduitas etiam duriffima uincit.

Vt curruū rotæ ui inflexæ, nūquam ad priſtinam re- Cōſuetu-
ſtitudinem queunt reuocari, itidem hiſtrionum bacu- dine de-
li: ita quædam ingenia ſic conſuetudine & inſtitutio- prauata.
ne deprauantur, ut corrigi non queant.

Vt terra quo melior eſt natura, hoc magis corrup- Ingeniū.
pitur, ſi negligatur: ita ingenia, niſi recte excolantur,
quo ſunt feliciora, hoc pluribus uitijs obducuntur.

Eſt terra quædam aſperior, duriorq; , que tamen Inſtitutio
cultā protinus ferax reddatur: ſic ingenia duriora na- nis uis.
tura, inſtitutione manſueſcunt.

Nulla ferè eſt arbor que non ſterileſcat, ac tortuoſa
fiat, ſi cultura deſit: ita nullum tam felix ingeniū quod Recta e-
non degeneret, citra rectam educationem. ducatio.

Nullus equus recte ſeſſori paret, niſi arte domitus:
Ita nullum ingenium non ferox, niſi præceptis cicuret-
tur, & educatione.

Nulla tã fera belua, que non māſueſcat cura: ita nul Inſtitutio
lū tã agreſte ingeniū, quod inſtitutione nō miteſcat.

Vt molli materiæ facile ſigillum imprimitur, ſi du Puerile in-
reſcat, non item: ita puerorum ingenia facile quamuis genium-
recipiant diſciplinam: ſin ætate dureſcant, non item.

Vt agricolæ uallos apponunt arbuſculis, quo recte
creſcant: ita qui inſtituit, addit monita, & præcepta Præcep-
ingenijs ſalubria, ne deuaricent in uitia. tor.

Qui diu in uinculis fuerunt, cū ſoluūtur, tamē clau
dicant

46 D. ERAS. ROT. SIMILIA

Vitijs ad dicant adhuc, nec ingredi possunt: Ita diu vitijs assueti, sueti, etiam cum ea deserunt, quædam retinent uestigia.

Ratio. Non satis est habere corpus sanum, uerum & bonæ habitudinis, ac robustum sit, oportet: Sic ratio nõ solũ pura debet esse, & à vitijs immunis, nisi sit & robusta.

Optima Ut plures urbes præternauigasse pulchrum est, sed retinenda expedit unam incolere optimam: Ita quàm plurima sunt cognoscenda, sequenda retinendaq; optima.

Philosophia. Quemadmodum proci cum Penelope potiri non possent, stuprarunt illius ancillas: Ita qui philosophiam non possunt assequi, alijs literis se contaminant.

Laus. Nutrices uagientibus pueris rursus apponunt pillam: Sic discipulus offensus correptione, rursus est laude subleuandus, ne deficiat.

Moderatus labor. Plantæ mediocri aqua aluntur, immodica suffocantur: Sic animus moderatis laboribus adiuuatur, immoderatis obruitur.

Labor. Ut sunt uices somni & uigiliæ, noctis & diei, tempestatis & serenitatis, belli & pacis: Ita labores leuandi ocio & lusibus.

Ocium. Lyrã et arcũ remittimus, quo melius possint tēdi: Ita recreãdus ocio animus, ut ad labores reddatur uegetior.

Iudiciũ de arduis. Ut Hierophantæ, quatenus licet, aperiũt mysteria: Sic de rebus arduis cautim & circumspēcte iudicandũ.

Tacita laus. Ut mysteria cum silentio spectantur: Ita quædam melius laudantur silentio, quàm oratione.

Vitijs

Vt in lance momentum in utrâq; partem æque pro- Animus
psum est, & neutram inflectitur: Ita dubius animus. dubius.

Medici pharmacis amaris, dulce nonnihil admif-
cent, ut alliciant: Ita parentes obiurgationis asperita-
tem lenitate debent mitigare. Asperitas
parcetur
mitiganda

Auriga non semper adducit habenas, sed aliquando
remittit: Ita pueris nonnihil indulgendum. Indulgen-
dū pueris

Vt asparagus spinosus dulcissimum fert fructum: Principiū
Ita ex duris inijs magna uoluptas nascitur. amarum.

Qui prima uirginum disidia nō ferunt ad tempus,
idem faciunt quod ij, qui offensi labruscis, uuas matu-
ras alijs relinquunt. Offensa.

Sponse quæ statim offensæ moribus uirorū, eos dese-
rūt: perinde faciūt, ac si quis ictus ab apib. mel reliquat. Repudiū.

Vasa initio quauis occasione dissoluuntur, at tem-
pore commissuris compactis, uix igni ferroq; dissecan-
tur: Ita prima coniugatorum consuetudo leui momen-
to dirumpitur: sin coaluerit, longe firmior est. Cōiugiū.

Ignis facile accenditur in paleis, & pilis leporinis: Amantiū
sed idem mox extinguitur, si nihil addas: Sic iræ aman-
tium, aut nuper coniugatorum, si nemo se admiscuerit. iræ.

Qui uenenis piscatur, facile interimit, & tollit pi-
scem, sed corruptum & malum: Sic quæ philtiris ca-
ptant maritos, stupidos habent & inutiles. Philtrum

Vt Circe nō fruebatur ijs, quos uerterat in sues aut
leones, sed Vlysses sanum ultra omnes dilexit: Ita quæ
ptus ma-
uenefi- ritus.

49 D. ERAS. ROT. SIMILIA

ueneficijs nactæ sunt maritos, insuauem cum illis uitam agunt, ob dementiam.

Vxor dominans. Quæ malunt dominari demētibus maritis, quàm sanis ac prudētibus parère: perinde faciūt, ac si quis in itinere malit ducere cæcū, quàm sequi uidentē, & uia gnarū.

Nuptæ lafcia. Vt Pasiphaë maluit tauri congressum, cum uxor esset Minois: Sic quædam nuptæ moderatis, ac seueris uiris, ad intemperantium amorem deuerunt.

Maritus uxorem deprimat. Vt qui in equum insilire non possunt ob imbecillitatem, docent ipsum inflectere genua: Sic quidam genero suas ac potentes nacti uxores, non dant operam, ut ipsi meliores fiant, sed illas deprimunt.

Moderamen uxoris. Pro equi magnitudine temperamus frena: Ita pro uxoris dignitate moderanda gubernatio.

Dissimile Vxor proba. Luna cum soli coniungitur, tum obscuratur, & occultatur: cum abest, lucet: Contra proba uxor præsentem marito maxime conspici debet: eodem absente, maxime condi ac latere.

Maritus familiae caput. Duabus uocibus simul sonantibus, gratior fit consensus: Ita quicquid fit in familia, fit quidem utriusque consensu, sed tamen arbitrio mariti.

Correatio blanda. Cum spirat Boreas, conatur ui uestem reuellere, at homo magis adstringit pallium: quod si sol tepido uento demulserit, iam sponte & tunicam abijcit: Sic uxor correctio blanda cōuicijs maritum à luxu reuocare, magis irritat: da, si placide ferat & roget, magis efficit.

Vt inuiti

EX PLVTAR. MORAL. 49

Vt inutile speculum auro gemisq; adornatū, nisi re presentet similem imaginē: ita inutilis uxor quantum uis opulenta, si uiro mœsto sit hilaris, hilari mœsta.

Vxor uero contra-
ria.

Vt Geometrae negant moueri lineas & superficies sine corpore, sed una cum corporibus moueri: Sic uxor & in serijs, & ludicris, & risu, & letis, & tristibus, accommodabit se marito.

Vxor ma-
riti adfe-
ctus in-
duar.

Vt qui non ferunt uxores secum edere, aut bibere, docent eas ingurgitare, maritis absentibus: ita qui non communicant lusus, & iocos cum uxore, faciunt, ut alibi querant, inscijs uiris.

Vxori cō-
municati
lusus.

Vt rex musicæ studiosus complures reddit musicos, literarū studiosus doctos, aleator aleatores, rapax rapaces: ita uir cōptus simile efficit uxore, uoluptuarius incontinentem, castus & sobrius castam & sobriam.

Virtutē
mariti
uxor se-
quitur.
Vir.

Vt sinistrarum partium ictus redundant in dexteris: ita uirum oportet uxoris incommodis cōmodisq; commoueri, & contra.

Vt uincula ex commissura uires accipiunt: Sic ex consensu uiri & mulieris, familiae status.

Cōsensus
coniugū.
Coniugi-
bus om-
nia com-
munia.

Vt corpus nihil potest absq; animo, nec animus recte ualet, nisi corpore incolumi: Sic inter uxorem & maritum omnia sunt communia.

Domus à
marito de
nominaē.

Vt uinum appellatur, etiam si maior aquae pars sit admixta: ita domus mariti dicetur, etiā si mulier plus contulerit.

D Vt ne

Qui duxit uxorem eius ingenium non duxit uxorem. Ut nemo sentit qua parte stringat calceus, nisi qui indutus est: Ita nemo nouit ingenium mulieris, nisi qui duxit uxorem.

Offensa occulta. Quæ admodum febres ex occultis causis, ac sensim collectæ, magis metuuntur, quàm quæ manifestis & grauibus causis sunt ortæ: Ita occultæ ac pusillæ, cotidianæque offensæ magis dirimunt beneuolentiam conjugatorum.

Matrimonium. Qui pronubæ Iunoni rem diuinam faciiebant, exemptum se abijciebant ad altare: significantes à matrimonio bilem omnem procul esse oportere.

Materfamilias. Ut uinum sic austerum, ut idem tamē sit utile ac iucundum, non amarum, uelut aloë: sic erit & materfamilias.

Verecundia. Quæ ueretur ridere apud uirum, ne uideatur lasca, nec agere quicquam ne audax: perinde facit, quasi nec ungeretur, ne uideretur unguentis uti, nec lauaret faciem, ne fucis uti putetur.

Vxorem mores commendant. Ut orator neglectis fucis ac theatricis cultibus, rebus ipsis magis mouet auditorem: Sic uxor non meretricio corporis cultu, sed moribus commendatur uiro.

Vir uox uxoris. Ut tibicen per alienam uocem sonat: Ita mulier quædam non grauabitur per uirum loqui.

Vxor obsequens. Ut philosophi colentes principem, se reddunt nobiliores, non illum: Sic uxores subdentes se uiro, laudem consequuntur: conantes autem imperare, deterius audiunt, quàm quæ subijciuntur.

Imperium in uxorem. Imperium uiri in uxorem non erit, cuiusmodi est domini in

ni in rem possessam: sed cuiusmodi est animi in corpus.

Vt humida miscentur omnibus partibus: sic inter coniugatos omnia debent esse communia.

Vt eluxus unguētis esseratur, et in rabiē agitur: ita quaedā uxores insaniunt, si senserint in uiris unguēta.

Qui ministrant Elephantis, non sumunt lucidam uestem: qui tauris, purpuream non induunt: nam his coloribus esserantur. Tigrides tympanorum strepitum non ferunt: ita uxor ab ijs debet abstinere, quibus sensit vit maritum uehementer offendi.

Vt apicula per omnia circumuolitans, id quod est utile, domū adducit: ita studiosus ex unoquoque quod ad mores confert, excerpit.

Vt corporis uitia grauiora sunt, quæ faciunt huius: ita quaedam animi uitia ob id sunt grauiora quod uehementius perturbant: minus enim cruciat, si quis nō credat esse deos, quā si quis superstitiose timeat deos.

Comicus uenuste dixit de ijs, qui lectos inaurant, ac de argentant, cū dij nihil nobis gratis dederint, nisi somnum, cur id sibi magno uolunt cōstare: At cum dij somnum nobis dederint curarū, & laborum delinimentum, superstitiosus sibi illum reddit carnificinam.

Heraclitus dixit, uigilantibus unum communem esse mundum, sopitos in suum quenq; discedere: At superstitiosus ne uigilans quidem cōmuni cum alijs mundo fruitur, semper somnante cogitatione.

Coniugatorū omnia cōmunia. Vir unguenta re dolens.

Vxor proba.

Sedulitas

Vitia turbant animum.

Diffimile

Superstitiosus.

- Dissimile** Polycrates tyrannus non erat formidabilis nisi Sarmis, Periander Corinthi. Desinebat metuere, qui illinc in liberam ciuitatem emigrasset: At superstitiosus non habet quo confugiat, ut metu liberetur.
- Dissimile** Licet seruis, quibus spes non est libertatis, ad principis statuam confugere, uenditionem postulare, mutare dominum si durius habui sunt quam ferre possint: Superstitiosis nec hoc licet.
- Seruitus.** Si miserum est seruire, multo miserrimum est seruire ijs, quos non possis effugere.
- Dissimile** Latrones aut fugitiui, si aram aut statuam apprehenderint, in tuto sunt: At hic maxime trepidat superstitiosus. Ut tigrides circumstrepentibus tympanis aguntur in rabiem: ita quae bonas mentes compeccant, ferae & agrestes irritant & efferant.
- Malum minus.** Ut quibusdam minus mali fuit, non omnino uidere, quam perperam uidere, uelut Herculi, qui filios uicinos pro hostibus occidit: ita leuius malum est, deos omnino non credere, quam credere noxios.
- Facilitas.** Bion inquit, quemadmodum quicquid paxillo appenderis, id accipit sustinetque: ita quibusdam quicquid iudicis admittunt, quicquid imposueris ferunt.
- Dissimile** Gubernator uidens insurgere tempestatem, deorum auxilium implorat, nihilo segnius interim clauum moderans & antennam detrahens: at superstitiosus despondet animum.

Vt arithmeticoꝝ digiti aliquādo ualēt multis mili-
bus, aliquando nihil: sic regū amici aliquoties quiduis
posſūt, rurſum mutata in faſtid:ū gratia, nihil poſſunt.

Viciſſitu-
do.

Vt frequentius conuenitur ad ſpectaculum ubi nō
nihil theatrae ſtipis conferunt: ita diſciplinā à pluri-
bus coluntur, quae praeter uoluptatem ac dignitatem,
emolumentum etiam & commoditatem adferunt.

Diſcipli-
nae gratia.

Vt in tranquillitate corpus expeditū redditur ad-
uerſus imminentem tempeſtatem: ita tenui uictu par-
caq; ut medici loquuntur, dieta utendum, ut ſi incidat
opiparum conuiuium, poſſis enatare.

Tempe-
rancia.

Vt in conuiujs temperamus ab appoſitis cibis, quo
locus ſit lauticijs, quas expectamus: ita quotidiana par-
ſimonia praemuniendi ſumus.

Parſimo-
nia.

Vt qui ſacrum exhibent, ipſi nihil inde guſtant: Ita
quidam alios accipiunt, ipſi abſtinentes.

Acceptio
amicorū.

Vt qui ſacram pecuniam uertunt in uſus belli, uolu-
ptatem transferunt ad neceſſitatem: ita qui ad uſum
edunt ac bibunt.

Necceſſa-
rius uſus.

Quidam faſtidiis proprijs uxoribus & formoſis &
māribus, cum ſcerto mercede coeunt, glorie cauſa ma-
gis quam uoluptatis: ita quosdam cibi delectant uel ob
dipſum quod rari ſunt, ac magno empti.

Rara ſunt
chara.

Vt axillarum titillatio riſum gignit, ſed inſuauem
& ſpaſmo ſimilem: ita uoluptates iniucundae, quas cor-
pus ab animo eximulatum non ſponte capit.

Voluptas
iniucunda.

- Dissimile** Abominamur fœminas utentes ueneficijs in nos, &
Luxus. amplectimur ciborum artifices.
- Cupidi-** Vt membrum scabiosum semper opus habet frictu:
tas. Ita cupiditas animi nunquam satiatur.
- Necessi-** Vt Athenienses nunquam de pace consultabant nisi
tas tem- pullati, quemadmodum dicebat Demades: Ita nobis nõ
perantiã uenit in mentem moderatior uictus, nisi iam febris astu
docet. antibus, & admotis pharmacis.
- Extrema** Lysimachus ob sitim coactus se dedere Scythiis, de
gaudij lu- inde cum frigidam bibisset aquã, dii boni, inquit, quã
ctus occu- breuis uoluptatis causa quantã deposui fœlicitatẽ? Ita
pat. nobis cogitãdum, postquã ob potatiunculã intẽpestiuã
aut Venerem, in longum morbum incurrimus.
- Memo-** Vt cicatrix admonet cauendum esse uulnus: Ita me
ria malo- moria præteritorum malorum reddit cautiore.
rum. Vt pueriles querimonie facili conquescent: Ita le
ues cupiditates subducta materia facili sedantur.
- Morbi** Flosculorum odores per se parũ efficaces, admixti
causæ. oleo maiorem uim habent: Ita morborũ cause, si in cor
pus incidant, iam humoribus collectis abundans.
- Malum** Qui male affecto corpore, uitæ ratione morbum ac
accerfuit. cerfunt, ij quasi coenum commouent.
- Crapula.** Vt nauis nimium onerantes nauem, deinde in ex
haurienda sentina laborant: Ita qui corpus onerant
cibus, ac deinde clysteribus inaniunt.
- Intẽpesti-** Qui corpus egre affectum ad balneas ac uoluptates
ua uolu- ptas. trahit

trahit: quasi putrē ac lacerā nauē deducit in mare.

Si ebrij comessatores irrūpant in domū luctu fune-
strā, nō solū nihil adferent hilaritatis, sed eiulatū potius **Voluptas**
excitabunt: Ita uoluptates in corpore egro offendunt **offendit.**

Vt nauæ sereno cœlo nonnihil laxāt ue- (quoq;
la, cum est suspicio tempestatis contrahunt: Ita corpo **Valetudi**
ri recte affecto nonnihil permittendum: contra si quid **nis cura.**
timebitur morbi, cautius agendum.

Homines tantum pingues, ac robusti duriq; similes **Homo.**
sunt gymnasiolorum columnis, ut dixit Aristo.

Vt nauibus sentinæ plenis onus detrahēdū: Ita cor **Corpus**
poribus aggrauatis subducendus cibus ac potus. **aggraua-**
tum.

Qui ita corpus exinaniunt pharmacis, ut peregrini-
nis rebus expleant, ac magis noxijs: perinde faciunt, **Pharma-**
ac si quis expulsis ē ciuitate Græcis, inducat Persas **ca.**
aut Scythas.

Vestes quæ nitro similibusq; rebus lauantur, magis **Vomitus**
atterūtur: Ita uomitus pharmacis extorti, magis offen **elicitus.**

*Vt scelestæ mulieres abortum prouocant, (dunt. **Abusus**
ut rursus impleantur ac uoluptuentur: Ita quidam in **medicinæ**
hoc ipsum corpus euacuant pharmacis & clysteribus,
ut denuo liceat ingurgitare.

Qui à præscripta uitæ ratione ne tātulum quidem **Supersti-**
audent discedere, ij ostrei uel stipitis potius uitā uiuūt. **tio uiuen-**
di.

Vt ferrum crebris immersionibus consumitur: Ita **Crebra**
corpus crebris permutatiōibus uitatur, hoc est, si nūc mutatio. **mutatio.**

immodicis laboribus intendatur, nunc uoluptatibus læ
quesiat ac molliatur.

Inconstan
tia. Nautæ à nauigandi labore turpiter conferunt se ad
uoluptates, rursum à uoluptatibus ad nauigationem
redcūt: ita quidam à delicijs ad labores, à laboribus ad
delicias summa uitæ inconstantia se uertunt.

Opes da
tæ malis. Qui uiro malo addit opes & gloriam, is febricitan
ti ministrat uinum, bilioso mel, cœliacis opsonia, quæ
morbum animi, hoc est stultitiam augeant.

Stultus. Vt qui morbo laborant, cibos purissimos et lautissi
mos fastidiūt & recusant, si quis edere cōpellat, ijdem
restituti bonæ ualetudini, casco quoq; aut cepe luben
ter uestuntur: Ita stultis magnifica fortuna iniucunda,
sapientibus etiam humilis ac tenuis fortuna suauis.

Voraci
tas. Qui cibi duntaxat causa ad conuiuium accedunt,
quasi uas adducunt implendum.

Mistum. Qui in eadem uehuntur naui, & in ijsdem militan
Toleran
tia. tentorijs, sese mutuo ferant oportet: Sic qui uersantur
in republica: at in conuiujs non idem est necesse, nam
illic periculum est commune, hic non item.

Quæstio
superua
cua. Qui rogant quid simus facturi, si non edamus, bi
bamus, & huiusmodi rebus utamur: perinde faciunt,
quasi Danaides essent sollicitæ quid facturæ sint, si do
lium impleatur.

Qui è seruitute manumissi sunt, quæ dominis solent
facere cum seruirent, ea faciūt sibi ijs, suoq; arbitrio
& præ

et praesidio: Sic nunc anima alit corpus multo labore, **Anima.**
 multis curis: postea facta libera, seipsam alet contempla-
 tione ueri, nec ab ea poterit auelli.

Vt corpus est instrumentum animae: Sic anima est **Anima**
 instrumentum dei. **instrumē-**

Vt grauiora corporis uitia quae in uulnus et in tu- **mor-**
 mores erumpunt: Ita animi affectus, qui grauibus curis **et**
 uitā reddūt molestā. ut uitium est ex atomis omnia nata **Affectus.**
 credere: at nō angit animū quēadmodū auaricia.

Non timet mare qui nō nauigat, nō bellum qui non **Dissimile**
 bellat, nō latrones domi manens, nō calumniatorē pau- **Securitas**
 per, non inuidiam priuatus, nō terrēmotum qui est in **Sollicitu-**
 Galatia, non fulmen qui est in Aethiopia: At supersti- **do.**
 tiosus omnia timet, terram, mare, aërem, cœlum, tene-
 bras, lumen, strepitum, silentium, somnium.

Serui cum dormiunt, non timent heros, uincti obli- **Dissimile**
 uiscuntur compedum in somno, ulcera, carcinomata, **Supersti-**
 et grauißimi etiam cruciatus conquiescunt: Sola su- **tio.**
 perstitio etiam dormientem infestat.

Tyrannū mutato solo licet effugere: qui deū timet **Dissimile**
 nō est quo fugiat, quandoquidem nusquam nō est deus. **Deus ubi**
 que est.

Licet seruis postulare distractionē et mutare domi **Dissimile**
 nū: idē nō datur superstitiosis, cū oēs deos metuant. **Supersti-**
 tiosus.

Si miseri sunt qui duos nacti sunt dominos, quanto **infelicio-**
 infeliciores, qui dominis seruiunt uitijs, à quibus non **res**
 possunt aufugere.

Dissimile Sunt aræ seruis, sunt statuæ, sunt asyla latronibus, Superstitiosus. ad quæ confugiant, & ubi tuto sint: at hic maxime timiosus. met superstitiosus.

Trahit Vt tigrides, si quis tympanis circumsonet, in ra sua quæq; biem agi dicuntur, adeo ut seipsas deniq; discerpant: uoluptas. Ita quosdam offendit, quod alijs addit animum, puta musica, eloquentia &c.

Cum nauta uidet imminere tempestatē, primū quidem deos inuocat, ut incolumi liceat in portum appellere, mox contrahit uela, atq; omnia nihilo secius parat, **Fiducia** quibus est opus: Ita nos debemus auxilio diuino fidere, in deum. sed sic ut nostram quoq; industriam adhibeamus.

Item arator ab Hesiodo iubetur dijs sacrificare, deinde aggredi: & miles primum inuocat opem diuinā, **Miles.** deinde armatur.

Vt tremunt, qui urforum aut draconum lustra adæunt: sic superstitiosi cum tractant diuina, existimantes **Superstitiosus.** deos semper paratos ad nocendum.

Religio Qui diuos colūt metu alicuius mali, perinde faciūt coacta. ut ij qui tyrānos uenerātur, ne nocēat, quos oderūt ani

Quidā dū stulte fugiunt latrones aut feras, (mo. in auia incidūt & in barathra, aut præcipitia: Sic quidam superstitionē ita fugiunt, ut incidant in impietatem, cum in medio sit pietas. **Incauta** fuga uitij.

Pueritia. Vt qui è uinculis emittuntur, licentius uagantur, quàm ij qui nunquam fuerunt in uinculis: Sic pueritia

cum à præceptoris gubernatione soluitur.

Qui dimissi à pædagogis, suo relinquuntur arbi- Ratio pe-
trio, non abiiciunt imperium, sed mutant principem, dagogus
nam pro pædagogo iam rationi parent. est.

Qui in ciuitatem ascripti sunt, & hospites, multa
damnant, ac moleste ferunt: at qui in ea à pueris sunt Educatio
educati, quiq; assucuerunt, probant: Sic qui philoso-
phiam à pueris imbiberunt.

Vt athleticæ amphotides adduntur contra plagas: Oratio pe-
Ita pueris focalibus magis est opus aduersus pestilen- stitens.
tem orationem.

Vt peius sentiunt de homine, qui dicunt eum esse ira-
cundum, perniciosum, q̄ qui negant eum uiuere: Ita minus Impietas.
male sentiunt de dijs, qui negant ullos esse, quam q̄ dicunt
esse morosos, noxios, irritabiles, ut faciunt superstitiosi.

Vt ager si non colatur, non solum infrugiferus manet, Exercitiū
uerum etiam multa syluestria producit: Ita adolescens honestū.
rationis capax, nisi præceptis honestis exerceatur, non
solum non euadet bonus, sed ad multa uitia deflectetur.

In ludo spheræ simul discunt & mittere & excipe- Dis simile
re comode: at in doctrina prius est bene accipere, quam Ordo su-
mittere, quæ admodum concipere prius est, quam parere. di.

Vt aues subuentaneos concipiunt fetus: Sic inutilis Oratio
oratio accepta, nec inherens, sed protinus in auras di- inutilis.
spergitur.

Vasa ad excipiendum quod infunditur, accommodant
& in-

- Adtētio.** & inclinant sese: Sic qui discit debet accommodare sese, ne quid effluat eorum, quæ utiliter dicuntur.
- Solertia inutilis.** Vasorum malorum & putrium aures quibuslibet implentur potius quàm necessarijs: ita quidam stultissima protinus discunt.
- Institutio.** Qui equos recte alunt, eos docent parere freno: pueros qui uolet instituere, primum assuesciat ut dicto sint audientes.
- Fastus doctrix im-** Si quid in utres uelis infundere boni, uentum atque aerem emoueas, oportet. Sic fastum ac tumorem eximias oportet ab animo eius, quem uelis docere.
- Inuidia.** Malus consiliarius omnia deprauat asidens: sic inuidia nulla magis damnat, quàm quæ sunt optime dicta.
- Oratio prodest.** Ut lumen: ita nec oratio nulli prodest, nisi uolentibus accipere.
- Auditor uigilans.** Ut œconomicis & amici profunt & inimici, quem admodum dixit Xenophon: sic uigilans auditor & cordatus non solum bene dictis, uerum etiam erratis aliorum fit eruditior.
- Aliena exempla do-** Ut in alienis oculis nosmetipsos conspiciamus: sic in aliena dictione quid nos deceat aut dedeceat, contemplantum est.
- Cadidus animus.** Ut ad sacrum epulū, sic ad auditionem oportet placidum ac beneuolū accedere, ut bene dicta probes candidè: aut si parum recte dicat, tacitus notes quam ob rem errauerit, & animi conatum certe probes.

Facile

EX PLUTAR. MORAL. 61

Facile est demoliri, quod alius extruxit: at difficillimum, idem aut melius aliquid extruere: ita aliorum orationem reprehendere in proclui est, at eodem modo melius dicere, non est perinde facile.

Reprehensio.

Vt multa belli inania, iuxta prouerbum: Ita et auditionis, puta supercilium, acclamatio, strepitus, & id genus alia.

Auditio inanis.

Quoadmodum in ijs, quae ad tibiam canuntur, multa fallunt ac suffugiunt auditorem errata: ita in oratione phalerata, multa inepte dicta fallunt auditorem ob phaleras, & fucos orationis.

Phalerata oratio.

Qui coronas nectunt, bellissima querunt, non utilissima: At apes etiam amarissimo thymo insidunt, atque inde mellificium colligunt: sic oportet auditorem non flosculos orationis, uoluptatis causa sectari, sed uim sententiarum, & utilitatem.

Auditor sedulus.

Non oportet hoc animo ad audiendum accedere, quo ad spectaculum, puta ut tantum delectemur, sed ut meliores efficiamur.

Dissimile causa auscultationis.

Non conuenit, ut in torstrina surgens, ad speculum contempleris te ipsum, num recte sis curatus: Ab oratione discedens, non expendas, num melior sis factus, aut deterior ex auditione.

Fructus auditae orationis.

Vt balnei non purgatis: ita nec sermōis ulla est utilitas.

Sermo.

Non sic ad audiendum est accedendum, ut uelis inungi & oblini fucis, quo nitidior fias, sed gratiam habere.

be. 16

Emenda- *beas, si uelut alueare acri fumo, sic ipse mordaci sermōe*
tio morū. *purgeris animo, q̄ cæcutiētiae et lippitudinis est plenus.*

Iudicium *Qui bibunt, ubi iā desierint sitire, tū poculi sculptu*
rā contemplantur: Sic in oratione, primum animaduer
orationis *tendū, quā salutare sit quod dicitur, deinde si uacat,*
prudens. *quid sit elegans aut nitidum, considerare licet.*

Non pri- *Qui statim orationis ornatum requirit, perinde fa-*
mū orna- *cit, ac si quis nolit antidotū bibere, nisi uas sit adductū*
tus oratio *ex Atticæ Veneris figulina: nec in hyeme uestem in-*
nis spe- *duere, nisi quæ lanam habeat ouium Atticarum.*

Etandus. *Vt qui ad conuiuium accessit, utitur appositis, nec*
Adtentio *aliud requirit: Ita discitem tacite audire oportet, do-*
nec qui dicit, perorarit, tum si lubeat, utilem aliquam
quæstionem proponere.

Friuola *Vt apud Homerum Vlysses ridetur à procis, quod*
obiectio. *panis frustula peteret, non enses, neq; lebetes: ita ma-*
gis ridendi sunt, qui differenti minutulas ac friuolas
quæstiunculas obijciunt.

Odiū ex *Vt qui clauē uelit secare ligna, securi aperire ostiū,*
cauillis *utriusq; usu sese priuat: Sic qui dicentem alienis ac fri-*
prouenit. *uolis quæstiunculis perturbant, non solum nullum ca-*
piunt fructum ex his quæ dicuntur, uerum etiam mali
uiri opinionem, atq; odium lucrifaciunt.

Inscitia. *Vt morbus non celandus est, sed in publicum effe-*
rendus, quo sanari possit, ut dixit Heraclitus: sic insci-
tia non est tegenda.

Vt tra

Vt tragædi in theatris : Ita philosophus in scholis
 audiendus, nempe ad finem usq;.

Philoso-
 phus.
 Dissimile
 Laus.

Qui pecuniam dat, quantum impartit alij, tantum
 sibi detrahit: At non idem fit in laude, & tamen hoc
 imaginantur maligni quidam, parcius impartientes
 laudem, quàm pecuniam.

Vt qui maligne dant alijs, uidentur ipsi parum ha-
 bere: ita qui parce & maligne laudant alios, uidentur
 adhuc suas esurire ac sitire laudes.

Philautia

Iudex in causa nihil tribuens amori, tantùm rē perpen-
 dit, ac secundùm eã pronunciat: At in audiendis philoso-
 phis, multis lapsibus cãdide fauendùm est. Vnde ueteres
 iuxta Mercurij statuã, Gratiarũ itẽ ponere soliti sunt.

Error phi-
 losophi
 ueniã me-
 retur.

Vt iuxta uias asperas ac salebrosas uiolæ flosculiq;
 nonnunquã occurrũt: Ita in oratiõẽ infacũda nonnunquã
 & senẽtiæ & figuræ incidũt dignæ quæ laudentur.

Oratio in-
 facunda
 facunda

Vt hædera undeuis ex se inuenit, quo se alliget: Ita
 amor etiam ijs capitur, quæ non amantem offendunt.

Amor.

Vt amantes cãdide interpretantur uitia quædam:
 Ita debent & auditores dicentium.

Auditor

Bonus conuiuia nõ existimat hoc tantùm suarum esse
 partium, ut suauiter accipiatur, cura sumptuq; alieno:
 sed debet commodum uicissim exhibere conuiuiam: Sic Fauor au-
 ditor non tantum audit ociosus, dicente sollicito: sed
 uultu, oculis, applausu, fauore, iuuare oportet dicentẽ.

Fauor au-
 dientis.

Vt in ludo spheræ alterius est cõmode mittere, al-
 terius

terius

- Audiendi officium.** *terius scite excipere: Sic in audiēdo cōuenit utrūq; suo fungi officio, tum eū qui disserit, tum eū qui auscultat.*
- Inepta laus.** *Qui castam ac philosophicam orationem meretricijs ac sophisticis laudibus prosequuntur: perinde faciunt atq; ij, qui athletam lilij aut rosis coronent: nō lauro aut oleastro.*
- Honos.** *Vt non quæuis corona quæuis decet uictorē: Ita nō quæuis laus aut quiuis honos quæcunq; hominem.*
- Intempe-
stiuā elo-
quentia.** *Vt ridiculus sit cantor, qui rem grauem Lydijs esse uerba faciens, rhetoricis lasciuiat flosculis.*
- Admoni-
tio placi-
de ferēda.** *Non quemadmodum parasitus conuicio tactus ab hijs, à quibus alitur, ridet, ac nihil cōmouetur: Ita à philosopho reprehensus, debet esse affectus, sed nec offendi oportet, nec impudenter negligere.*
- Licentia
peccandi.** *Vt caro quæ callo obduruit, non accipit uibices plagarum: Ita animus assuetudine peccandi non commouetur correptione licet acri.*
- Impatiēs
animus.** *Qui correptus statim fugit exosus admonitorem: perinde facit, ac si sectus à medico continuo offensus aufugiat, non expectans ut obligetur, & oblinatur uulnus ac mitigetur. Nam is quod dolet iam passus, quod confert, non uult experiri.*
- Mitigata
obiurgatio.** *Vt Telephi uulnus eadem hasta sanatum est, quæ uulnus inflixerat: Ita uulnus obiurgationis ab eodem sanabitur qui fecit.*

Vt qui sacris initiantur, perferunt primos illos insultus, spe secuturæ dulcedinis, ac lucis: idem faciendū ijs, qui à philosopho obiurgantur. **Obiurgatio toleranda.**

Vt priusquam assuevimus, multa nos offendunt in homine, quæ postea assuetis sunt etiam iucūda: Sic in literis, in philosophia, prima illa tædia toleranda sunt, donec usu fiant facilia iucundiq; **Tædia usus tollit.**

Vt uasa angusto ore difficilius recipiunt, sed retinent certius liquorem: Ita ingenia quæ tardius percipiunt, ferè meminerunt tenacius. **Ingeniū.**

Vt pulli inuolucres semper hiātes pēdēt de ore alieno: Sic quidā molesti sunt docēti, quod necessarium sit eis omnia māsā in os inferere, nihilq; tradāt. ipsi sibi. **Stupidus**

Vt quidam crebris diuerticulis uiam breuem reddunt longam: Sic nonnulli docentem crebris quæstionibus nihil ad rem pertinentibus interpellantes, perpetuam interrumpunt doctrinam. **Interpellatio.**

Quemadmodum ignaui, cibiq; auidi canes, domistarum pelles mordent, ac uillos uellunt, feras ipsas in uenatu non attingunt: Sic quidam præpostere studiosi, de nugis agunt, caput discipline non attingunt. **Præposterū studiū.**

Non ut uasa, itidem ingenia desiderant repletionē: sed satis est accensio, uelut incitamentum in materia, quouis inueniendi, et cupiditas ueritatis incitetur. **Dissimile Ingenia calcari- bus indi- gent.**

Veluti si quis ignem petat à uicino, deinde illic luculento reperto foco desideat, maneatq;: Ita quidam

B semper

Ignauia. *semper asident præceptori, nec accendunt ingenium suum, ut domi suo fruantur igni.*

**Mixta Philo-
sophia.** *Quemadmodum iuxta Philoxenū, suauissimæ sunt carnes, quæ non sunt carnes: & iucundissimi pisces, qui non sunt pisces: Ita maxime delectat admixta philosophiæ poësis, & poësi admixta philosophia.*

Lectio *Ut in opsonijs non solū sequimur uoluptatē, sed etiā salubritatem: Sic in audiendis & legendis autoribus.*

Auditus. *Frustra clauduntur portæ ciuitatis, si una relinquatur aperta, per quam hostes irrumpant: Ita non satis est in cæteris temperatum esse, si auditus pateat perniciosi sermonibus.*

**Audita maxime
nocēt aut
profunt.** *Ut diligentius seruanda est ea porta, qua uia sit ad regiam: Ita cautius seruandus auditus, quod maxime sit cū rationali animi parte coniunctus, & quod per eam admittitur, maxime potest uel iuuare uel ledere.*

Delectus. *Quidam amethystum adhibent in compotationibus aduersus ebrietatem. Multo magis in audiendis poëtis præcepta sunt adhibenda, ne quid inficiant animum.*

Poeta. *Ut in his locis ubi multæ nascuntur herbæ ad remedium efficaces, in iisdem multæ nascuntur letales: Sic in poëtis multa præclara, multa pestifera.*

**Poetæ
corrūpūt
ingenia.** *Ut Simōides dixit, stupidiores esse Thessalos, quàm ut à se decipi possent: Ita qui sceliciores sunt ingenio, citius à poëtis corrumpuntur.*

*Quemadmodum Ulysses auribus cæra obturatis, Si-
renum*

renum periculum præternavigauit: ita nos si quid inci
dit blande fœdum in autoribus, præteruehi oportebit. Fœda præ
tereunda.

Si multi inebrientur uino, non ob id incidendæ ui-
tes, ita ut fecit Lycurgus, sed propius admouendi fon-
tes: ita si multi abutuntur poëtica, non protinus abijci
enda, sed adhibenda cautio, ut fiat salutaris. Abusus
non tollit
usum.

Vt mandragora iuxta uites nascens, uinum reddit
lenius: ita philosophiæ ratio admota poëticiæ, modera
torem efficit eius cognitionem. Poeta phi
losophus.

Quemadmodū in picturis plus mouet color quàm
linea, propterea quod propius hominis formam repræ
sentet ille, magisq; fallat: Ita mendacium admixta ue-
ri similitudine, magis allicit mouetq; quàm simplex o-
ratio, quæ nihil habeat fuci. Mendacium.

Non ut inuenire licet sacra sine tibijs & choro: Ita
poesim absq; mendacio licet inuenire. Dissimile
Poesis.

Venenum admixtum cibus, pestilens sententia ad-
mixta rebus utilibus ac iucundis. Sententiâ
pestilens.

Vt fœdis animantibus scite effictis delectamur: Ita
in poesi, quia est rerum adumbratio, etiam mala recte
efficta delectant. Poesis re-
rum ad-
umbra-
tio.

Vt in paricidio, aut incestu depiccto, artē modo lau-
damus eius qui pinxit, rem ipsam detestamur: Itidem
in poetis elocutionem imitabimur, rem execrabimur. Imitatio
poetarū.

Quedam per se non pulchra, quibusdā ob id bona
sunt, quod apta: Ita laudantur in poëtis quedam quod
Decorū.

congruunt personæ, tametsi alioqui foeda. Demonides claudus precabatur, ut crepide, quas furto amiserat

Iocus. quadrarent ad pedes eius qui sustulisset.

Dissentio Ut periculum sit, si omnes in idem inclinent latus nauis, sed alijs aliò inflectentibus, nauis optime libratur, sic seditio & dissensio inter rhetores tutiorem reddit statum ciuitatis. Item dissensio poëtarum inter se fit, ut minus inficiant opinionem lectoris.

Poesis & bona & mala continet. Quemadmodum medici cantharidis, quæ letale uenenum est, pedibus tamen & alis ad remedium utuntur, ita licet ex eadem poësi decerpere, quo medearis illius ueneno. Nam semper aliquid admiscent, quo significent se damnare quod narrant.

Imitatio inepta. Qui omnia student exprimere, multa praua imitantur imprudentes, quemadmodum Aristotelis balbutiè, & Platonis incuruos humeros familiares exprimebāt.

Diffimile Iudicium autorum. Non quemadmodum omnia religiose metuimus, ac reueremur in sacris, ita oportet in autoribus omnia uenerari, sed audacter adhibito iudicio probare quædam, quædam improbare.

Diffimile Fides danda auctoribus. Non sic est parendum poëtis aut philosophis, quæ ad modum pueri obtemperat pedagogis, sed quemadmodum Cato puer parebat quidem pedagogo iubenti, sed rogabat quam ob causam id iuberet, ita fides habenda auctoribus, si causam idoneam reddiderint.

Quemadmodum in uite luxuriantibus, folijs ac palmitibus

mitibus saepe fructus occultantur, Ita in poëmatibus, si Fabula.
 guris ac fabulis luxuriantibus, multa cognitu utilia sal-
 luunt adolescentem.

Quemadmodum in eisdem pascuis apis florem se-
 quitur, capra fruticem, sus radicem, quadrupedia fru-
 ctum, Sic in poëtis alius aliud quærit, hic historiam, ille Poetarū
 sermonis ornamenta, ille probationes, ille præcepta uarius u-
 uendi. sus.

Vt equis non in ipso cursu frenum iniicimus, sed an Admoni-
 te cursum: Sic qui propensius sunt ad iram aut libidinem, tio.
 ante rationibus ac monitis refrenandi sunt, prius quàm
 in periculum uentum sit.

Vt apes ex amarissimis floribus, & asperrimis spi- Fabulatū
 nis mel suauissimum ac lenissimum colligit: Sic ex tur-
 pibus ac sceleratis fabulis utcunq; decerpi potest ali-
 quid utilitatis. usus.

Vt freno circūagitur equus, ut clauo nauis: Ita ora Oratio.
 tione ducuntur homines.

Quemadmodum medici pharmacū, ad unicū mor- Imitatio.
 bum repertum, ad omnes similes ac finitimos accōmo-
 dant: Ita cōuenit autorum dicta ad uarios usus accom-
 modare.

Vt qui uestes flagellant, corpus non attingunt: sic Pauper-
 qui generis uitū aut paupertatem exprobrant, nō pro-
 prietate tangunt ipsum hominē, sed externa calūniantur. tas expro-
 brata.

Vt qui subito è summis tenebris in lucem educitur,

Prælectio poetarū, magnopere perturbatur, nisi paulatim lumini assueuerit: Sic in poetis prælegēdis, philosophorū opiniōes inspergenda in animos puerorum, ne postea ad tam diuersas doctrinæ rationes perturbentur.

Malicia, Frustra suber appenditur retibus ut natent, si plumbum annexum deorsum trahat, & in æquo teneat: Ita frustra præceptis bene uiuendi instituimur, si malitia addita non sinit è stultitia emergere.

Stultus philosophiam nō assequitur. Ut in curatione non sentitur morbi leuamē, nisi syncerus habitus inducatur: Sic in philosophia non proficitur, nisi paulatim aliquid decedat de stultitia, donec in alium mentis habitum proficiat.

Diffimile Mutatio morum. Non ut Cæneus subito è muliere factus est uir optando tantum: Sic repēte ex improbo uiro, probus euadit quispiā, ut qui cubitum abiit stultus, surgat sapiens.

Vitæ institutio. Ut ad lineam applicandus est lapis, non ad lapidem linea: sic uita ad philosophorū decreta corrigenda est non ea sunt ad mores nostros trahenda.

Stultitia cædens sapientiam admittit. Ut paulatim umbra remissa sentimus nos magis esse in lumine: Ita sensim imminuta stultitia, in sapientia proficimus.

Perseuerantia, Ut qui in immenso nauigant mari, ex ipsa uentorum ui cursusq; tempore cōiiciunt se promouisse, etiam si nondum appareat portus, nusquam tamen consistunt, donec portum attigerint: Ita non con-
quiescendum in philosophia, donec ad perfectum illum sapientis habitum peruentum sit.

Ut qui

Vt qui paulum addit paulo, idq; frequenter facit, Adlidui-
ingentem aceruum accumulatur: Ita assiduitas ad bonam tas.
mentem parandam plurimum ualet.

Qui subinde subsistit in uia, minus proficit: At in Diffimile
philosophia etiam relabimur in malitiã, intermisso ad Remissio
honestã cursu, ceu nauis retroacta æstu. studij.

Planetæ iuxta mathematicos cum desinunt proce- Diffimile
dere figuntur: At in philosophia subsistere nõ licet, sed Mora.
assidue est progrediendum.

Vt statera nõ potest cõsistere, sed aut in hanc aut in Relapsus
illam uergit partẽ: Sic in philosophia, qui non proficit in uitia.
ad bonam mentem, is reuoluitur ad malam mentem.

In bello nunquam remittendæ sunt excubiæ: Ita sem Bellũ cũ
per aduersum uitia nobis dimicandum. uitijs.

Vt culmus primũ in altũ surgit impetu, deinde cre
bris geniculis intersecatur, postremo in summo ueti fla Initiũ fer-
tibus laborat: Sic quidam initio feruẽt, deinde subinde uens.
subsistũt & offendũtur, in extremo deficiũt defatigati.

Vt qui leuiter amant, gaudent quidem amico præ-
sente, absentis facile obliuiscũtur: at qui penitus amãt, Amor
non sinunt abesse quod amant: Sic quidam facile auo- philoso-
cantur à studio philosophiæ negocijs, at qui uere amãt, phiæ-

Non quemadmodũ unguentis cũ ad- (esse potest. Diffimile
sunt delectamur, cum non adsunt non discruciamur: sunt
Ita oportet erga philosophiam esse affectum.

Liber animus. Vt qui uehementer esurit aut sitit, nulla re potest auelli, donec sedauerit appetentiam: Sic omnia posthabenda sitienti sapientiam.

Philosophiæ usus incognitus. Quemadmodum graue est nauim ingressis, cū terra discedit quam agnoscunt, & nondū apparet ad quā nauigant: Sic philosophantibus initio molestum à consuetis discedere commodis, cum nōdum uideant ad quā fœlicitatem philosophia sit perductura.

Dispar conatus. In philosophiæ studio ceu per-metamorphosin quandam, quidam uelut aues facti conferunt ad contemplationem naturæ, quidam ceu catellæ ad rixas & morsus sophismatum & quasiuncularum.

Abusus philosophiæ. Quemadmodum Anacharsis dixit, Athenienses ad nihil aliud uti nūmis, nisi ad numerandum: Ita quidam utuntur philosophiæ præceptis tantū ut ostentent.

Poetarū lectio. Vt epicula ex flosculis succum mellis colligit, cum alij nō delectentur nisi colore & odore: Sic philosophiæ studiosus & ex poëtis inuenit, quod ad bene uiuendum conducatur, cum alij tantū uoluptate deliniantur.

Ineptum studium. Qui in Platone & Demosthene nihil quærunt nisi puritatem Attici sermonis, quid aliud agunt, quàm ij, qui in pharmacis nihil amant nisi fragrantiam & nitorem, uim purgandi seruandiq; negligunt?

Ostentatio. Vt non medentur qui uendunt pharmaca: Ita non sunt philosophi, qui quicquid è philosophia sumpserint, id transferunt ad ostentationem.

Vt auis

Vt avis quicquid pabuli naeta est, in pullos transfert protinus, ipsi nihilo melius est: ita quidam ideo dicuntur **Doctor ineptus.** ut statim doceant, ipsi nihilo meliores euadunt.

Vt uerus amor erga mulierem non desiderat testem, sed sat habet si clā ea potiatur: ita uir sapiēs recti conscientia cōtentus. At qui fide amat, ostētant & iactāt. **Sapiens.**

Vt agricolæ lubentius uidēt spicas inclinatas quàm erectas in altum: nam illas onustas fructu intelligunt, has inanes: sic adolescentes priusquam profecerunt in philosophia, tument: ubi doctrinæ fructum perceperint, submitunt sese. **Submissio animi.**

Vt è uasis cum explentur liquore, aër expellitur: Sic qui profecerunt in philosophia, ueris implentur bonis, ac minus iam gloriantur barba & pallio, minus quē seueri sunt in alios, in seipsos duriores. **Effectus philosophiæ.**

Vt inicianur homines clamore ac tumultu, deinde cū sacra fiūt, taciti ac uenerabūdi auscultāt: ita initia philosophiæ tumultuosa sunt, tranquilla mysteria. **Philosophiæ initia.**

Vt in tēpestate apparētibus geminis, nauis in spem eriguntur: ita post primā illam in philosophia desperationē, lux ueritatis oborta discutit eā diffidentiam. **Lux ueritatis.**

Menedemus aiebat multos nauigare Athenas, qui primum essent sapiētes, deinde fieri philosophos, id est, sapientiæ studiosos, deinde rhetores, postremo idiotas: Sic in philosophia quo magis profeceris, hoc minus turgebis fastu. **Fastus non cadit in sapiētens**

**Admonitio con-
temptra.** Qui dentibus laborant, protinus medicum adeunt, malum exponunt; qui febre tenentur, accersunt: at phreneticus, nec accersit, nec admittit, ob morbi uehementiam. Ita qui uitia sua celant, nec admonentem patiantur, de his nulla salutis spes est.

**Euitanda
malitia.** Ut qui laborant, non affectant haberi ulcerosi, sed magis fugiunt esse quam uideri: Ita non est affectandum, ut uidearis malus, sed magis abominandum ne sis talis, quam ne uidearis.

Vitiorum Diogenes uidens adolescentulum quendam in popina, ei pudore intro fugienti, quo interius, inquit, fugeris, hoc magis eris in popina: Ita uitiosi quo magis abdunt sese intra seipsum, hoc magis sunt id quod sunt. **fuga.** Foras prodeant oportet, si cupiunt effugere seipsum.

Diffimulata uitia. Ut qui egent, hoc magis ac molestius egent, quo magis dissimulant egestatem, Sic qui uitiosi sunt, ac dissimulant ob fastum & arrogantiam, peiores sunt.

Adfectus domiti. Ut equi iam mansuefacti, etiam si auriga non utatur habenis, tamen suapte sponte rectam pergunt ire uiam. Sic affectus a ratione iam pridem domiti & assuefacti, nec in somnis, nec in morbis sopita ratione, quicquam tentant turpe.

Adsuefactio. Ut corpus assuefit, ne contineant aut lachrymentur oculi, ne palpitet cor: Ita multo magis animus ne phantasijs commoueat.

Quemadmodum cum morbus in corporis parteis non

suas transfertur, signum est morbi parantis abire. Sic Sanitatis cum offendimur, quibus consueuimus delectari, indicium est futuræ sanitatis.

Vt non est uerus amor, qui caret zelotypia: Ita non amat uehementer uirtutem, nisi qui ardet æmulatione recte factorum ab alijs.

Aemulatio bona.

Vt acer equus suapte sponte facile currit: Ita qui ardet amore uirtutis, non eget admonitore.

Amor uirtutis.

Vt amanti omnia placet in amato: Sic in eo, in quo uirtutem amamus, etiã gestum, incessum, & aspectum imitari gaudemus.

Imitatio bonorũ.

Vt qui uere amant etiam balbutiem ac pallorẽ admirant in amatis: Sic admirator uirtutis, non horret infidis exilium, nec Socratis paupertatem, nec Phocionis condemnationem.

Admirator uirtutis.

Vt qui se comunt, adhibent speculum: Sic gesturus negocium, proponit sibi laudatorum uirorum exempla.

Exempla docent.

Olim ediscebant nomina digitorũ, ijsq; aduersus terrores ueluti remedio utebãtur, singulis lente recitatis, Sic aduersus omneis animi perturbatiões, exẽpla quædam optimorum uirorum habenda sunt in promptu.

Exemplũ

Vt qui desperat se fore diuitem, largius impendit. at qui iam spe uicinus est opulento, is nec pusillum contemnit lucellum, & minimis parcit: Ita qui confidit se fore bonũ uirum, & minima uitia studet corrigere, & nihil

Correctio uirtiorum.

nihil negligit, quod aliquo modo conducatur ad bonam mentem.

Vir bonus.

Qui sepem aut aggerē cōstruunt quæuis congerūt, lignū, saxū, aut columnā à sepulchro delapsam, At qui regiam ædificat, nihil temere componit: Sic vir bonus nullam uitæ partem negligit incompositam.

Dissimile Respublica alit inuidiam.

Licet inuenire regionē, ubi uenena non sint, quæ ad modum affirmant de Creta: At non licet inuenire rem publicam, quæ non alit inuidiam, contentionemq;.

Commoda ex inimicis.

Vt priscis satis erat si à feris non læderentur, posteriores etiam in suum commodum uertere cœperunt, pellibus uestiri, carnibus uesci, felle mederi: Sic nobis ægendum est, ut ab inimicis non solum non lædamur uerum etiam adiuuemur.

Abusus odij.

Non potest quæuis arbor mitescere, neq; quælibet fera cicurari, proinde hæc quoq; quæ possunt in suū uertunt usum: Sic qui ad amicitiam adduci nō possunt, horum odio ad nostrum commodum abutemur.

Cōmoda excerpta.

Aqua maris inutilis potui, sed alit pisces, seruit nauigantibus: Sic in unaquaq; re quod inest commoditatis, excerptum est.

Vsus rerum.

Prometheus, Satyrum cum primum uidens ignem uellet amplecti, admonuit eū exurere cōtingentiē, at oculis præbere lumen, calfacit inquit, & seruit artibus. Sic eadem res, ut utaris, ita perniciosa est, aut utilis.

E corporis morbo quidam hoc excerptum commodi, quod

quod uacāt negocijs quibus dīstringebantur, & quosdam labores obiecti reddidere ualidos : Sic quibusdam exilium, paupertas, naufragium, occasio fuit philosophandi. Infœlicitas causa uirtutis.

Quæadmodum qui stomacho ualent, & animantia sanissima, saxa, ferrū, serpētes, & scorpīos cōcoquūt, eaq; in nutrimentū uertūt : cōtra ualetudinarij, etiam pane & uino offenduntur : Sic stulti & amicitias perdunt, sapientes etiam inimicitijs recte norunt uti. Stultus.

Lyncæus per quercum uidet, inimicus etiam per famulum, per amicum perspicit, quid agas. Inimicus.

Vt uultures ad extincta corpora odore ferūtur sanā nō sentiūt : sic inimicus, si qd deliqueris, statim olfactat, atq; eō cōsestim accurrit, ad recte facta stupidus. Inimici cōmoda.

Vt hostis semper imminens muris, in causa est ut uigilet, ac sobria sit ciuitas : sic inimicus obseruans quid agas, facit ut nihil agas, dicāsue temere.

Dionysiaci sæpe negligenter inter se canunt in theatris, uerum cum certatur, tum multo diligentius agunt omnia : sic accuratius gerit rem, qui scit uitam suam ab aduersario obseruari. Cura.

Absurdum existimāt obprobare cuiuspiam corporis uitium, à quo non sis ipse immunis : At multo magis ridiculum, animi uitium in alterum conijcere, quod in te recidat. Stulta reprehensio.

Quæadmodum Telephus, quoniam carebat amico, coactus

Inimicus coactus est ab hoste petere remedium ac medelam uul-
 carpit ui- neris: Ita qui non habent liberos amicos, à quibus ad-
 tia. moneantur, sæpenumero ab inimicis audiūt sua uitia.

Item ut Telephus non respexit hostem, cuius erat
 hasta, sed salutem quam adferebat: Ita non oportet of-

Conuiciū fendi inimici conuicio, sed si uerum admonet, uerten-
 dum est ad uitæ correctionem.

Vt ille Theſſalum Prometheū uolens occidere, gla-
 dio diffecuit tuber, ac sanauit: Ita sæpenumero conui-
 cium per iracundiam dictum ab inimico, uitium animi
 uel ignotum nobis, uel neglectum sanat.

Appeti- Vt qui luctantur, non abstergunt suum puluerem,
 tus uin- sed se mutuo contaminant, ut mutuo cadant: Sic qui-
 dictæ. dam accepto conuicio, non id purgant, sed obseruant
 quid uicissim in illos possit torqueri.

Corrigen- Vt si uel inimicus ostendat lutum adhærens uesti
 da uitia. non reijcis in illum, sed abstergis: Ita si quis ostendat
 maculam uitæ, non regerendum est conuicium, sed ab-
 stergenda labes.

Simultas, Vt inueterata cōsuetudo etiam si lædat, tamē haud
 facile propellitur: Ita similtas inuidiā, zelotypia mali
 memoriam in animo relinquit.

Consueta Quemadmodum à feris exorsi, didicimus & homi-
 difficulter nes iugulare: Sic assueti inimicis male facere (quod iu-
 relinquū- stum existimatur) nisi cauemus, discimus paulatim, &
 tur. erga quosuis eadem facere.

Vt non est Corydalis absq; crista: Ita non est ingenium absq; inuidia innata. Ingeniū.

Vt cupimus cloacas quàm longissime ab ædibus nostris abesse: Ita in inimicos uitiorum purgamenta reijcere profuerit. Vindicta

Vt Onomademus noluit omneis tolli, qui diuersarum fuissent partium, ne sublatis inimicis omnibus, cum amicis, inquit, incipiamus digladiari: Ita consumptis in hostes huiusmodi affectibus, magis comes sumus erga amicos. Comitatus

Vt agricolæ iuxta allia, & cepas, serunt rosas, quod quicquid est in illis molesti odoris, in hæc transeat: Sic inimicus si quid est in nobis mali animi, id totum in se recipiens, ac cõsumens, reddit nos amicis iucundiores. Inimicus prodest.

Perinde ac si mutilus, ac cæcus metuat, ne Briareus fiat centimanus, aut Argus centoculus: Ita quidam metuunt, ne plurium sint amici, cum nec unum adhuc uerum habeant amicum. Superuacuuus metus.

Vt mulier impudica, cum multis se commiscens, nullum certum habet amatorem: Ita qui multorum appetit amicitiam. πολυφιλία.

Vt puella in pratis alium post alium fosculum decerpens, semper nouis arridentibus capitur, priores negligit: Sic qui multas instituit amicitias, ac mox saturatus alias querit. Satietas

Vt fluuius in multos diductus riuos, fluit tenuis ac languidus

Beneuolentia. *guidus : sic beneuolentia in multos distracta languescit, & euanescit.*

Vt animantia quæ unicū pariūt foetum, uehementiū

Beneuolentia erga unū. *amant, sic erga unū ardentior est beneuolentia.*

Amici diuitis. *Quemadmodum muscæ in popinis non manent, si desit nidor : ita uulgares diuitum amici nō perseuerant si non adsit utilitas.*

Amicus nō exploratus. *Veluti qui nummum adulterinū : ita qui amicū habet non exploratum, ubi senserit improbum esse, cū periturus uatur eo, gaudet : cum habet, optat effugere.*

Amicus malus. *Vt malum cibum nec retinere possis citra noxam nec reijcere sine molestia : ita malum amicū, si teneas lædit, nec tamen absq; inimicitia, ac tumultu uelut ibi lem potes abijcere.*

Delectus amicorū. *Vt rubo, spinisq; complectentibus nos discussis, ac uitæ aut oleam tendimus : ita nō quemuis obuium oportet in amicitia admittere, sed ad idoneos, reiectis alijs, eundum est.*

Explorandusamicus. *Vt Zeuxis lēte pingebat, quod diu duraret : ita diu explorandusamicus, qui sit perpetuus futurus.*

Vt diligenter compingitur nauis, quæ sit in tempestatibus presidio futura, & agger uarijs casibus oppositus : ita diligēter probandusamicus, quo sis usurus ad omnia.

Amicitia. *Quemadmodum lac coagulo concrefcit : sic homines compinguntur, & unum fiunt amicitia.*

Vt alij

Vt alijs uenti secundi sunt, alijs aduersi: ita alijs for-
 tuna fauet, alijs aduersatur. Fortuna
uaria.

Vt Briareus centum manibus quinquaginta piscēs
 uentres, nihilo foelicior erat nobis, qui duabus unum
 administramus: Sic tantumdem commoditatis capies ē
 paucorum amicitia, quantum ē multorum: pensatur e-
 nim incommodum, si pauci inseruiunt, paucis est inser-
 uendum. Paucitas
amicorū.

Vti Creon filiam nihil adiuuit, sed eam complexus
 unā cum illa perijt incendio, Sic quidam foelicibus ami-
 cis non fruuntur, cum infœlicibus pereunt. Verus a-
micus.

Vt bruta si ui commisceantur diuerso generi, disce
 dunt indignantia, & grauiter ferentia: Sic inter simi-
 les placide coit, & cohæret amicitia. Similes fa-
cile copu-
lantur.

Musica Symphonia constat ē diuersis, puta graui-
 bus & acutis inter se ratione compositis: at amicitia
 constat similibus. Amicitia

Non ut Polypus se quibusuis locis: ita nos debemus
 nos quorumlibet moribus accommodare. Diffimile
Cōstātia.

Polypus superficiem, & colorem duntaxat mutat: Diffimile
 At amicus uere similis esse debet amicis, & mori-
 bus, & affectibus, & studijs. Amicus.

Non ut Proteus prestigijs sese in omnes uertebat
 formas, nec ullam habebat certam ac propriam: Sic o-
 portet nullo certo uite instituto, cum studioso legere,
 cum palestrico colluctari, cum uenandi studiosis uena-
 ri, cum Diffimile
Prauā i-
mitatio.

ri, cum bibofis fimul inebriari, cum ambitiofo ambire magistratum.

Vitæ in ftitutum. Vt qui propriam domũ nõ habet, per multas domos uagatur: Ita qui certum uitæ inftitutum non fequitur, nunc in horum, nunc in illorum mores tranfit.

ἡ φιλικία. Vt prima materia quibuslibet formis uariatur, cum propriam non habeat: Ita animus multorum amicitie fubiectus.

Mores principis. Eruggium herbam fi uni capræ in os inferas, cum ipfa fiftitur, tum omnes confiftunt, donec pafior herbam eximat: Ita principis mores mira ui in populum transfunduntur.

Vt Ixion lunonem perfequẽs, in nubem incidit: Sic multi in fucatam, & uulgarẽ amicitia incurrunt.

Fucata amicitia. Vt lumen magis prodeft ijs qui uident, quàm qui uidentur: Sic gloria magis confert ijs qui eam feftiunt, quàm quibus contingit.

Corrupte la principis. Vt grauius puniendus, qui letiferum uenenum non in unum calicem, fed in fontem unde bibunt omnes, inicit: Sic magis peccant, qui principis corrumpunt ingenium, quàm qui priuati hominis.

Præceptor principis. Vt facrificijs honorem habet ciuitas, quod commune omnium bonum à dijs petant: ita multo magis honorandus principis præceptor bonus, qui talem fingit, ut omnibus fit utilis futurus.

Vt artifex lubentius faciat lyra, qua fciat Amphionis arti

nis arte Thebanorum urbem condendam, quàm eam qua Thales Lacedæmoniorum seditionem composuit: Philosopho ita philosophus lubentius formabit ingenium principis Phus. orbi profuturum.

Vt mendũ quod induruit ac diutius inhæsit, difficile tollitur: ita vitia inueterata nõ facile corriguntur.

Vt liber post lituras iterum infectus non facile emaculatur, quod altius imbiberit atramētum: ita animus sepe in eadem relapsus vitia. **Vitium.**

Veluti si quis cæcus in quæpiam incidat, illum cæcũ Fortunam appellet, qui non vitauerit: Sic nos fortunã facimus cæcã, in quã nostrapte incidimus cæcitate. **Fortuna cæca.**

Vt quemadmodum si sol non sit, per reliqua astra noctem ageremus: ita quantum ad reliquos attinet sensus, nihil differemus à brutis, nisi ratio adsit. **Ratio.**

Vt pictor ille spumã equi, quã arte nequibat exprimere, impacta in os equi spongia varijs imbuta coloribus, casu expressit: Sic quedam casus conficit, quæ providentia, curaq; nostra non possunt effici. **Casus.**

Vt non debet sumere citharam, qui canendi sit imperitus: ita non debet imperium sumere, qui nõ sit prudentia præditus. **Imperitiũ.**

Vt medici in uehemēti fluxu pituitæ, nõ statim succurrunt pharmacis, sed foris admouēt, qd' tempore cõoquat humore, ac tũ medentur: ita in recēti dolore tacēti, donec tẽpore mitior admittat consolationem. **Consolatio.**

- Contens
tus suo.** Ut in Democratia, cui forte cōtigit imperium, cum oportet imperare, cui non contigit, eum oportet equo animo ferre: Sic in uita hominum quod fors dederit, bene consulendum est.
- Vita.** Ut terræ foetus aliquando copiose proueniunt, aliquando maligne. Et in animantibus aliquando foetura foelix, aliquando sterilitas est. Et in mari aliquando tempestas, aliquando tranquillitas: Sic in uita uarij fortuna casus.
- Luctus.** Ut suus cuiq; arbori fructus: Ita luctus nō est alius fructus, quàm lachrymæ.
- Mors.** Ut nemo miratur liquefactum, quod potuit liquefcere, sectū quod erat sectile, exustū quod exustibile: ita mirandum non est mortuū esse, qui erat mortalis.
- Genera-
tionis se-
ries.** Quemadmodū ex eodem luto licet fingere animantia, ac rursus cōfundere, atq; cōtinenter aliud ex alio facere: Sic natura ex eadem materia genuit maiores nostros, his extinctis, nos, deinde alios atq; alios.
- Mors.** Quemadmodum mutua pecunia equo animo redempta est: Sic uitæ munus, quam mutuo accepimus a dijs, citra querimoniam est reponenda.
- Beneuolentia
re laus est** Ut nō qui multum cecinit, aut rhetoricatus est aut gubernauit, laudatur, sed qui scite: Sic non qui diu uitam traxit, sed qui bene.
- Prudens
omnia bene
ne cōsultat.** Quemadmodum quod in tessera cecidit, id arte et ratione quàm potest optime disponendum: Ita quod in uita

nita accidit, in optimam uertendum partem.

Sicut mensarii non grauatim reddunt deposita pig- **Gratitudo.**
nora, ut quæ in hoc ipsum acceperint, ut restituant: do.

Sic nos quod à dijs accepimus.

Quemadmodum araneæ ex se telas texunt: Ita qui **Cōmendandi libertas.**
dam ex seipsis comminiscuntur fabulas ac mendacia, cum nihil subsit ueri.

Quemadmodum iris nihil aliud est quàm relucen- **Fabula.**
tia solis refracti in nubibus: ita fabula quædam est ue-
ri representatio.

Fumus initio ingens, facile euanescit: Sic gloria sal- **Gloria uana.**
oparta.

Vt fugitiuis ab altaribus ac templis reuulsis, nihil **Iactatio maiorū.**
superest præter mortuorū sepulchra: Sic qui uera suaq;
gloria destituti, maiorum imaginibus offerunt sese.

Non utimur aqua turbata nisi constiterit. Multo mi- **Animus cōmotus.**
nus utendum est animo cōmoto, priusquam ad se re-
dierit: Ita Socrates.

Si qua terra referta sit saltibus, feris, & herbis sylue- **Læta medicina.**
stribus, multoq; limo, protinus displicet imperito colo-
no: Ac peritus agricola ex ijs ipsis coniectat soli molli-
tatem ac feracitatem, tantoq; impensius dat operam ut
eam repurget: Sic magnis ingenijs magna uitia solent
innasce, quæ non conuenit statim tollere, sed potius me-
dici: expectāda ætas, donec ad frugē bonā reducatur.

Quemadmodum Aegyptij lege iubebantur expecta

- Error hu-** re, donec peperisset si qua grauida morbo fuisset corn
manus. pta: Ita non facile abijcienda spes in hominū erratis.
- Tyrānus** Vt hyene fel, & phoca coagulum, atq; alia pessim
instrumē- rum ferarum partes aduersus magnos morbos efficax
tum diuī- habent remediū: Sic deus pessimis tyrannis utitur nō
næ ultio- nunquam ad correctionem uitiorum.
- nis.** Quemadmodum agricola non incidit spinam pri-
 usquam asparagum inde ceperit, & Libyes non ante
Corre- incendunt sarmentum quān thus collegerint: Ita deus
ctio regū. non excidit genus regum pestilens, priusquam hinc fru-
 ctus aliquis bonus contigerit.
- Dissimile** Cantharides, & scorpion in se circumferunt sui uene
Pecatū. ni remediū: At ipsi peccato inest sua pœna suppliciiq;.
- Sultum** Vt pueri quidā admirantur ac scœlices iudicant ne
iudicium bulones miseros cum in scena saltant, aureis induti: Sic
 stulti scœlices existimant diuitijs onustos.
- Dilatio** Vt qui diutina tabe conficiuntur non effugiūt mor-
pœnæ. tem, sed lente moriuntur: Sic qui nō statim puniuntur,
 non effugiunt pœnam, sed longa ducuntur pœna.
- Scelera-** Vt qui in carcere detinentur unde non sit effugiū,
tus. tamen aliquando ludunt tesserijs: Sic qui in uita uolu-
 ptatibus utuntur cum sint scelerati.
- Numinis** Vt amnes quidam repente se condunt sub terram,
iræ. nihilominus eō perferuntur quō cēdunt: Ita numinum
 iræ licet occulta, tamen in extremas calamitates aufe-
 runt aliquando nocentes.

Vt qui æstuant febribus, æque calent, siue unam in-
 straueris uestem, siue plureis, tamen in solatium illo- Medela.
 rum multitudo uestium tollitur: Sic obseruandū, qui
 tus mederi non possis.

Quemadmodum ischiacis medici pollicem inurunt, Patrū ca-
 & cum alibi doleat, alibi admouent remediū: Sic deus stigatio.
 nonnunquam ut patres sanet, seuit in filios.

Vt scorpius non tantummodo putandus est habere Proge-
 aculeum cū ferit, sed semper est obseruandus: Ita malis nies mala
 prognati, etiamsi non peccent, tamen uenenū habent.

Vt medici quibusdam morbis occurrunt priusquā Ultio di-
 appareant: Ita deus quædam punit ne fiant. uina.

Qui uincit in certaminibus, præconem adhibet quo
 uictor pronuncietur: Multo magis uera uirtus alieno Propria
 lebet ore laudari, non suo. laus for-
 det.

Quidam fame coacti, cum deest quod edāt, suis ipso
 rum artibus turpiter uescuntur: Sic quidā siti gloriæ,
 ū deest q̄ laudet, ipsi laudāt seipsos nō sine dedecore.

Vt qui in ambulantes attollunt sese ac dilatant, fa-
 luosi uocantur: at laudantur qui itidem faciunt in pu-
 gnum certamine aut in pugna, & uocantur fortes & Fortitu-
 uicti: Sic qui in rebus aduersis erigit animum, fortis do.
 uabetur & insuperabilis.

In tempestate qui confugiunt sub arborem, sereni-
 ate facta, ramos illius uellunt fugientes: Sic in rebus Ingratitu-
 sstis utimur præsidio quorundam, quos eosdem per do.

inuidiam affligimus in rebus prosperis.

Laus moderata. Qui obseruant ne molesti sint lippicētibus, umbram aliquam admiscunt lumini: Sic quidam laudibus suis aliquid errorum aut uituperationis aspergūt, ut inuidiam effugiant.

Inuidia fortunam comitatur. Vt non inuidetur his qui domū aut agrum magno emerunt, sed quibus gratis contigit: Ita nemo his inuidet, qui gloriam magno sibi parauerunt, sed quibus fortuna favore contigit.

Laus sui. Quemadmodum iubemur aut omnino cauere locum pestilentē: aut si in eo sis, circumspicere agere: Sic aut omnino uitandum ne laudes te ipsum, aut idcautum & circumspicere agendum.

Stimulus gloriae. Qui esuriunt, magis irritantur si conspexerint alios edentes: Sic magis inflammantur ad gloriam, qui gloriae sunt auidi, cum alios audiunt laudari.

Auiditas laudis. Non oportet titillare, qui natura procliuēs sunt ad risum: Ita non oportet laudare, qui gloriae suapte sponte sunt appetentiores.

Fallax iudiciū nostri. Pictores seponunt ad tempus opera sua, tum ex interuallo rectius iudicaturi: nam assiduitas in causa est quo minus bene iudicent: Sic nos rectius iudicamus amicos, quos ex interuallo reuifimus. Ac de nobis ipsi quoniam adsumus assidue, minus recte iudicamus.

Iratus animus. Qui se una cum ipsis adibus incendunt, omnia intus tumultu complent, ut nec uidere possint, nec dispicere quid

re quid sit utile: Sic ira commotus animus.

Naui deserta recipit gubernatorem, si quis uelit in portum reducere: At animus ira percitus non admittit gubernatricem rationem aliunde, nisi intus ratio clauum arripiat.

Dislimile

Quæadmodum qui expectant obsidionem, colligunt ac deponunt pecuniã, atq; omnia parant sub hostium aduentum: Ita aduersus assultum iracundiæ præceptis philosophiæ muniendus & instruendus est animus.

Philosophia.

Vt in tumultu non audimus quid nobis dicatur: Ita irati non admittimus alienum consilium, nisi ratio loquatur intus, quæ tumultum animi compescat.

Iram propria ratio cõpescit.

Vt munita tyrannis ab alienis tolli non potest, à familiaribus potest: Ita concitatus animus ex se præbet, quo soluatur ira.

Iracundia.

Vt ferrum tenue & infirmum si denuo fodiatur, facile frangitur: Sic animus sæpe commotus ira, qualibet de causa commouetur.

Vt non magno negotio flamma extinguitur in pilis leporinis, aut scyrcpis, aut stipulis accendi cœpta, at non item si solida corripuerit: Sic ira primum gliscens facile uel ioco, uel risu compescitur, cum uidemus fumantem adhuc: quod si processerit, uix ullo negotio possit extingui.

Ira compescitur.

Vt nautæ presentientes tempestatem, ancoris firmant naues: ita prius quàm ingruat tempestatas iracundiæ,

Ratio iræ obex.

ratione firmāduſ eſt animuſ, & in diuerſum nitendū.

Diffimile Amor leuatur cātu, corollis, oſculis. At ira ſi indul
Ira. geas exaſperatur.

Irae mox Ut prima tyrannidis ſolutio eſt, ſi reclametur, ſi
occurren- non pareatur. Sic irae ſtatim eſt reclamandum.

dum. Ut iuxta ſententiam Hippocratis morbuſ eſt pericu-
loſiſſimuſ, in quo agrotuſ ſubinde mutat oris habitū,

Ira. ac ſui diſſimiliſ redditur: ita nulluſ eſt animi mor-
buſ ira periculoſior, quæ uultum, uocem, inceſſum ſic
immutat, ut idem aliuſ eſſe uideatur.

Iratus. Lotiſ adducunt ſpeculum: Id multo magis adhiben-
dum irato.

Oratio Mare cōmotū cū algā & ſpumā eiectat, purgari di-
irati. citur, etiā ſi littuſ contaminat: At qui cōmotuſ ira, uer-
ba effundit amara, contumelioſa, primum inquinant
ipſum à quo dicuntur, & ſamæ labem aſpergunt.

Lingua in Ut in febre, ſic & in morbo linguam habere lenem
morbo, ac teneram, bonæ ſpei ſignuſ eſt.

Diffimile In febre linguæ ſcabrities ac ſordes, ſignū eſt mali,
Linguae nō cauſa: In ira linguæ durties, malorū maximorū eſt

durties. Ut tumor potiſſimuſ accidit ex plaga (cauſa.

Mollis a- carniſ: Sic molleſ & imbecilleſ animi maxime intume-
nimuſ. ſcunt ira, ut mulierum ac ſenū.

Irritatio. Barbari quidam ferrum inficiunt ueneno, ut biſ no-
Oratio cō xiuſ ſit: Sic quidam dictiſ inſtigant commotoſ.

primèſ Ut nutriceſ pueriſ dicūt, ne plora & accipieſ: Ita
iram. dicen.

dicendum animo commoto, ne clama, ne festina, ac melius quæ uis consequeris.

Vt pater uidens puerum uolentem incidere quipiam, ipse arrepto ferro id facit: Ita ratio uindictam eripiens iræ, utiliter castigat. **Ratio castigat.**

Vt puer se uulnerat ob imperitiam, dum alium ferro querit lædere: ita iracundia sibi nocet sæpenumero, cum alijs nocere studet. **Iracūdia.**

Qui nos docuit sagittare, non uetuit iaculari, sed uetuit ne aberraremus à scopo: Ita non est interdicta punitio, sed in tempore & apte facienda. **Punitio.**

Vt primis nuncijs non statim creditur, quemadmodum Phocion Atheniensis, nunciata Alexādri morte: Si hodie, inquit, mortuus est, & cras & perendie mortuus erit: Ita non statim iræ fidendum dicenti, ille mihi fecit iniuriā, sed proferenda fides in dies aliquot. **Iræ nō habenda fides.**

Vt per nebulam corpora: sic per iracūdiam res maiores uidentur. **Iracūdia.**

Pigri remiges sereno cœlo desident in portu, deinde coguntur flantibus uentis nauigare cum periculo: Sic qui non punit, cum est animo sedato, cogitur aliquid quando uel iratus punire. **Punitio intempeſtiua.**

Cibo iuxta naturam utitur is qui esurit: At uindicta debet uti, qui nec sitit eam, nec esurit. **Diffimile Vindicta**

Vt aſidua tuſſi cōcutitur & quaſſatur corpus atq; exulceratur: Ita crebra ira animum exulcerat. **Crebra ira.**

Vt luxus

- Signa iracundiae.** *φιλοντία.* Ut *luxus* deprehenditur è cantu tibicinæ, è coronis proiectis, ac similibus indicijs: Ita iracundum intelliges è seruatorum uultibus inuistis.
- Dissimile Medela iræ.** Ut qui per inane ingrediuntur, quo magis innituntur, hoc magis peccant: Ita qui sui amantes, sibi fidunt. Nō ut medicibili medetur amaris: Ita oportet iracundiam medicari iracundia.
- Iracunda ira.** Ut minutæ literæ, si quis intendat, offendunt oculos: Sic qui res minutulas iracunde curat, morosior red dicitur ad maiores.
- Vitia animi.** Quemadmodum in œconomicis inquit Xenophon, suum habent locum uasa sacris parata, suum quæ cœnis, alibi quæ agriculturæ, seorsum quæ bello: Ita quis que inueniet in animo suo mala ab inuidia profecta, à zelotypia, ab ignauia, ab auaritia.
- Censura uitiorum.** Ut *Lamias* fabulæ narrant foris oculatas esse, domi oculis in uase reconditis, nihil uidere: Ita quidam in alienis perspicaces sunt, ad sua cæcutiunt.
- Animus male conscius.** Ut quibus domi multū est malorum, gaudent apud alios uersari: Ita animus sibi male conscius, sua horrēs de alienis agit, & maliciam suam apud alios pascit.
- Curiositas.** Gallina sepenumero pabulo apposito, in angulo scalpens ac uerrens scobem, è stercore ordeï granum unum depromere mauult: Sic curiosi prætermisiss aut interruptis sermonibus innoxijs, si quid malum in cuiusquā familia occultum est, id prouerrunt in mediū.

Ut taxat

Vt taxatur in Comœdijs Cleon, quod alibi manus haberet, alibi mentem: ita multis in locis est curiosi hominis animus, nec una habitat in domo.

Errans animus.

Vt Sicyæ, quod est in corpore pessimū, id attrahūt: Sic curiosorum aures, quod est in hominum uita uitiosissimum, id libentissime audiunt.

Curiosorum aures.

Ciuitates portas habent quasdam nefastas, per quas educuntur nocentes ad supplicium capitis, eijciuntur purgamenta, nihil autem infertur sacrum aut purum: sic aures curiosorum non transeunt nisi homicidia, adulteria.

Vt nemo ferret, si quis medicus, uel Aesculapius uultro accedens ad alienum morbum, percontaretur, num haberet phistulam in ano, aut num mulier haberet cancerum in pudendis, cum hæc curiositas sit salutifera, quod inuocatus accederet. Multo magis eijciendus curiosus, qui aliena mala non curat, sed reteggit tantum, idque non accersitus.

Curiosus.

Portitoribus indignamur, quod aliena scrutantur uasa, cum id lex eis permittat, et ni faciant, damnum facturi sint: Multo magis succedendum ijs, qui suis omis- sis negocijs aliena perscrutantur.

Diffimile Curiosus alieni, sui negligens

Vt coci optant pecorum prouentum, piscatores piscium: Sic curiosus malorum, nouarum rerum commotionem, ut habeat quod uenietur.

Curiosus noua caprat.

Vt sele prætercurrente, tollunt è medio obsonia: Ita apparente curioso, uertunt institutum sermonem, donec abierit, ut minus iam norit rerum quam ceteri.

Curiosus à sermone excluditur.

Vt qui

- Vt quidam infana libidine, neglectis formosissimis mulieribus quæ prostant, ad inclusam & sumptuosam penetrant, etiam deformē: Sic curiosus contemptis præclaris spectaculis ac fabulis tam multis, alienas scrutatur epistolas, alienas domos, non absque periculo nonnunquam.
- Curiosus** Vt Simonides gratiarum scrinium semper inane reperit, mercedis semper plenum: ita si curiosus post aliquantum tempus suam aperiat penam, inutilibus & insuavis rebus plenam inueniet.
- Curiosi** Quidam poetis eligunt deterrima, ut ex Homericis **studium.** uersibus acephalos, & μειοῦρους, tragicos syllogismos, & ab Archilocho obscæne dicta in mulieres: Sic curiosus pessima et insuauissima, est cuiusque uita decerpit.
- Curiosi** Vt Philippus ex deterrimis hominibus conditam ciuitatem πονηρότησιν appellauit: Sic curiosus malis **thesaurus** undique congestis, thesaurum quendam inamabilem & inamœnum sibi in memoria construit.
- Vt quidam neglectis pulchris picturis, prodigiosas ac monstrosas mirantur imagines, ut tricculos, carentes suris, cynocephalos: sic curiosi malis alienis magis delectantur, quam honestis.
- Curiosi** Vt uenatores non sinunt canes quiduis olfacere, aut **uoluptas.** mordere, sed integros eos seruant feræ: Sic oportet aures & oculos non sine re quouis uagari, sed rebus necessarijs reseruare.
- Aurium** Quemadmodum aquilæ & leones cum ambulat: **usus.** intror

introrsum uertunt ungues, ne conterantur, ac seruant in prædam illorum aciem. Sic animi uigorẽ non conuenit alienis rebus noscendis absumere, sed seruare ad usum necessariorum. *

Animi
rigor.

Vt turpe est ingredi domũ alienam, aut introspecte: Ita turpius est scrutari quid alij suæ domi faciant.

Curiositas.

Vt admonuit Socrates cauendum ab ijs edulijis, quæ illicerent ad edendum etiam non esurientes, & à potu qui ad bibendum inuitaret etiam non sitientes: Sic fugienda sunt spectacula, sermonesq; qui pelliciunt sui desiderio eos, ad quos nihil attinent.

Fugienda
causa ma-
li.

Vt hircus cruentat seipsum, dum scalpitur: Ita curiositas & sua mala studet cognoscere, & dolorem accersit cognoscendi libido siue pruritus.

Curiositas.

Quemadmodum admonet Xenophon, ut in rebus prosperis maxime meminerimus honorare deos, quo si quando inciderit necessitas, audacter eos possimus accersere, ceu iã beneuolos & amicos: Sic dicta quæ morbis animi queant mederi, multo ante cõparanda sunt: ut cũ opus est, facile succurrãt, iam familiaria.

Paratum
solatium.

Vt canes feroces ad omnem uocem irritantur, ad solam notam, ac familiarem mansuescũt: Sic animi morbi cum seuiunt, compesci non possunt, nisi dicta adsint nota familiariaq; quæ commotos corripiant.

Dicta fa-
miliaria.

Qui nauseant inter nauigandum, existimant se melius habituros, si ex scapha in liburnicam, aut in triremem

mem

Mutatio uitæ. mem demigrarint: At nihil agunt, cum secum circumferant timiditatem ac bilem: Ita frustra uertunt genus uitæ, qui morbos animi secum adferunt.

Aegrotus animus. Qui laborant aduersa ualetudine, ijs omnia sunt molesta, fastidiunt cibos, incusant medicos, succensent amicis, at restituta sanitas omnia reddit iucunda: Sic animo ægrotato quæuis uita insuauis, animo sano nullum uitæ genus non iucundum.

Vitæ genus. Ut calceus ad pedis formã torquetur, nõ cõtra: Sic uitæ genus cuiq; est eijsmodi, cuijsmodi sunt animi affectus.

Animus rebus agendis adcomodus. Ut frustra puro haurias uase è fonte turbido: Ita nõ potes alijs iucundus esse, aut rebus obeundis accommodus, nisi purgaueris animum malis affectibus.

Euentus. Plato confert hominis uitam ludo tesserarum: quid iactu cadat, nõ est in nobis situm: at quod cecidit, recte disponere in nobis est: Sic euentus in nobis nõ est, quod obuenit, id in bonum uertere nostri muneris est.

Aeger animus. Ut corpus ægrotum nec æstum ferre potest, nec frigus: Ita animus ægrotus prosperis atq; aduersis rebus iuxta offenditur.

Sapiens. Ut apis ex amarissimo thymo, suauissimũ mel colligit: Ita sapiens ex tristissimis rebus aliqd excerpit utilis.

Inexpectatus casus. Ut qui canẽ lapide petes, nouercã percussit, ne sic quidem, inquit, male: Ita quod præter expectationem euenit, in bonam partem uertendum est.

Vt me

Vt medicus curans eos qui dentibus cruciantur, nō tam contristatur aliorum malis, quā sua bona ualentine gaudet, sed placidus eis apparet: Sic qui cupit aliene mederi iracundie, nō debet ipse simul commoueri, sed placide tractare animum egrotum.

Medicus
iracūdis.

Febricitantibus amara uidentur omnia, at ubi conspexerimus alios eadem non fastidientes, iam non cibum, sed nos ipsos incipimus accusare: Sic desinemus incusare negocia, si uiderimus alios eadem hilariter ac libenter obeuntes.

Imitatio.

Sycie quod est pessimū attrahunt: Sic quidam suis bonis nō fruuntur, sed malis expēdendis discriutiātur.

Abiectus
animus.

Vt Chius ille uina optima emebat alijs, ipse uappam potabat: Sic qui omnia sua deprauant nec suis ipsorum bonis fruuntur. Huius seruus interrogatus, quid ageret dominus, cum adsint inquit bona, querit mala.

Abusus
fortunę.

Si pueris unum lusum auferas, reliquis omnibus abiectis plorant: Sic quidā si quid obtigerit dispendij protinus irati, reliqua omnia cōmoda sibi reddūt iniucūda.

Imbecillitas.

Vt quidam alienas picturas, statuas, poemata diligenter aspiciunt, ac singula excutiunt per ocium, sua neglectui habent: Sic multi alienas fortunas magis admirantur, suas oderunt.

Admirator
alieni
successus.

Quemadmodum adulteri alienas uxores adamant, suas contemnunt: Sic quidam aliorum bonis magis delectantur, sua eleuant, aut etiam negligunt.

¶

Vt in

Nemo cōterus suo. Vt uincti beatos iudicāt solutos, soluti liberos, liberi ciues, hi rursus diuites, hi satrapas, satrapæ reges, reges deos, tonare propemodum ac fulgurare cupientes: Sic qui semper expendit, quanto sit alijs inferior, nunquam sua contentus est sorte.

Luctandū cū fortuna. In Olympijs nō licet uincere, delecto aduersario: Sic in uita quæcunq; obtigit fortuna, cū ea luctandū est. Vt floridū auleū aliquādo multa tegit sordida: Sic

Splendor splendor et strepitus potētū, multas obtegit calamitates.

Regnum. Vt quibusdam cū foris, in foro, aut in curia cōspicui sint ac splendidi, domi morosa uxor contristat omnem uitā: Sic regno, ac diuitijs multa adsunt occulta mala.

Cupiditas. Vt uelis utendum pro nauis magnitudine: Ita cupiditates pro facultate sunt moderandæ.

Demētia. Qui boue uenatur leporem, & aratro iaculatur, & sagena captat ceruos, si non assequitur, non potest accusare fortunam, sed suam ipsius stultitiam: Sic qui conantur quod non queant efficere, non debent incusare fortunam, sed suam demētiā.

Deligēda ratio uite. Bos ad aratrum adhibendus, equus ad currus, ad uenatum canis, ut inquit Pindarus: Sic quisq; debet eam uite rationem capessere, ad quam natura sit appositus.

Votum stolidum. Qui studeat Plato esse doctrina, dormire cum beata uetula, ut Euphorion: cū Alexādro potare, ut Medius: diues esse, ut Ismenias, uirtute præcellens, ut Epaminondas, doleatq; quod unus non sit hæc omnia: perinde
facit

facit, ac si moleste ferat, quod non sit leo montanus, & idem melitæa catella in sinu uiduæ diuitis.

Vt qui cursu certant, nō discutiātur, cū uident coronas athletarū, sed suis oblectantur: Ita te non oportet aliena fœlicitate discutiari, sed tua gaudere sorte.

Vt plures sunt qui lauare uelint, quàm qui uelint inungi: Ita ad magis ardua, magisq; præclara pauciores confluent.

Qui dolent, quòd nō excellant in omnibus, etiam diuersissimis: perinde faciūt, ac si quis moleste ferat, quòd uinea non ferat ficus, quodq; olea, non ferat botros.

Vt feris alijs aliunde uictus: Sic hominibus alijs aliunde uiuendi ratio, alius philosophatur, alius militat.

Vt muscæ à leuibus locis ueluti speculis dilabuntur, asperis & cauis insident: Sic quidam bonorū oblitii, tristitiam memoriam urgent, ac premunt.

Vt est locus in Olyntho Thraciæ, in quem si scarabeus inciderit, nō possit exire, sed distorquēs sese immoritur: Sic quidā malorū suorū memoriæ immoriūtur.

Vt in pictura quæ splēdida sunt, oculis sunt obijciēda, celanda si qua mala quæ deleri nō queant. Sic in uita, bonorū contēplatione, obscurāda malorū memoria.

Vt in musica graues acutis sic miscētur, ut concertum efficiant: Ita bonis & malis utendum in uita, ut ex utrisq; uiuendi ratio temperetur.

Vt grammaticus nō solum uocalibus utitur, sed &

Propria fors.

Pauci ad summa conituntur.

Dolor uanulus.

Dispar uitæ institutio.

Tristitia.

Mœror nimius.

Contēplatio bonorum.

Vsus boni et mali

Casus ut consonantibus, tenuibus, aspiratis, grauibus, longis, ut
 tæ. modulata sit oratio: Sic in uita nihil purum.

Collatio. Ut musici duriores harmonias alijs obscurât modu-
 lationibus: Sic in uita si quid accidit præter animi sen-
 tentiam, meliorum collatione est obscurandum.

Cupidi- tas. tior, sed parû durabilis ac cõstans: Sic uehemens cupidi-
 tas ob metum adiunctû, incertam habet uoluptatem.

Ratio. Gubernator etiam si multû concludit tamen non po-
 test sedare uentos et undas: At ratio, ac mentis habitus
 non solum animi motus componit, uerum & corporis
 morbos sepe leuat.

Fortunæ casus. Ut qui per febrim aut epialum, horrent atq; æstuât,
 fortunæ res, quod foris adueniant, minus discruciant,
 quàm ea quæ sunt animi.

Animus. Ut si fons ipse turbidus sit, quicquid inde fluxerit
 non potest esse purum: Sic animus si sit infectus malis
 affectibus, omnia uitiat quæ accedunt, contra si purus
 & tranquillus.

Animus honestate imbutus. Ut qui thus tundunt, etiã si purgentur, tamẽ odore
 in multû tempus referût: Ita animus diu diuersatus in
 honestis negocijs, diu seruat iucundã memoriã, qua
 fretus cõtemnet eos, qui uitam ut miserã deplorant.

Ut multa agrestia subnascentia in agro, mala qui-
 dem ipsa sunt, sed tamen signa foelicis atq; uberis soli, si
 quis

quis excolat: Sic animi affectus per se mali, arguunt in- **Affectus:**
genium non malum, si accedat recta institutio.

EX SENECA.

VT qui se meminerunt inquilinos esse, & in con-
ducto habitare, & modestius se gerunt, & mi- **Breuis:**
nus grauatim exeunt: ita qui intelligunt domicilium **uita.**
corporis ad breue tempus à natura commodatum esse,
& uiuunt temperantius, & libentius moriuntur.

Vt foelicior est, quem uentus acrior cito in portum
pertulit, quàm quem uenti segnes, & longa tranquilli **Mors cita**
tas lentissimo tædio delassarunt: ita fortunatior, quem
fæstinata mors statim his uitæ malis eximit.

Quemadmodum nauigantibus terræq; urbesq; re- **Tempus.**
cedunt. Sic rapidissimi temporis cursu primum pueri
tiam abscondimus, deinde adolescentiam, deinde sene-
cutis optimos annos.

Vt qui serius exiuit, cursus celeritate penset ac sar **Serus ad**
ciat oportet: ita qui serius ad bonam uitam aut literas **studia ad-**
accessit, diligentia reparet necesse est, superioris **cessus.**
tionis iacturam.

Animalia quædam circa cubilia confundunt uesti **Bonū oc-**
gia, ne queant inueniri: sic nobis celandum bonum no **cultandū.**
strum, quo tutius sit.

Vt in aperto posita & exposita negliguntur ac præ- **Occulta**
tereuntur, abstrusa petuntur insidijs: ita qui ualde latet, **ta uirtus.**
& à uulgo semotus est, in huius uitæ inquirunt homines.

- Vita tranquilla.** Demetrius uitam perpetuo tranquillam, & sine uolis fortuna incursionibus mare mortuum uocauit,
- Virtus.** Ut sol minora obscurat lumina: Ita ad uirtutem reliqua commoda nihil habent momenti.
- Sapiens.** Ut nihil adfert momenti nimbus in mare decidens: Ita fortunæ incommoda nihil mouent sapientem.
- Memoria amici.** Poma quædã suauiter acerba sunt, et in uino nimium ueteri delectat & ipsa amaritudo: Sic amicorum de-
functorum memoria mordet animum, sed non sine uoluptate
- Amor uitæ.** Supra modum deditus uino, fecem quoque exorbet: Sic admodum uitæ auidus, qui ne extrema quidem senectus uult mori.
- Homo uarius.** Ut in eundem anem nemo bis descendit: Sic obrapidum cursum uitæ homo ad singula momenta alius est.
- Voluptas.** Ut latronum genus, quod Aegyptij Philistas uocant, in hoc amplectuntur ut strangulent: Sic uoluptates dum blandiuntur necant.
- Animus duris assuetus.** Iumenta quorum in aspero indurata est ungula, qualem patiuntur uiam, in palustri pascuo saginata cito subteruntur: Sic animus duris rebus assuetus, minus offenditur.
- Locus.** Ut alia uestis magis sapienti decet quam alia, cum nullam odicit: Sic magis congruit hoc aut hoc loco uiuere.
- Dissimile Philosophia.** Alia remedia cum administrantur tristia, post sanitatem denique delectant: Philosophia pariter salutaris est & dulcis.
- Robora in rectum quamuis flexa reuocabis. Curuat

tas trabes calor explicat, & aliter natae in id finguntur, quod usus noster exigit. Quanto magis animus accipit formã flexibilis, & omni humore obsequetior? **Animus cito flectitur.**

Quæadmodum stultus est, qui equum empturus, non ipsum inspicit, sed stratũ eius ac frenos: Sic stultissimus, qui amicũ asciturus, eũ e uestitu aut opibus æstimat. **Amicus non ex habitu cognoscendus.**

Vt grando illisa tectis dissultat, magno quidem fragore, uerum nulla noxia: sic insultus fortunæ nihil potest in sapientem. **Sapientẽ fortuna non mouet.**

Vt prestigiatorũ fraudes fallunt & cũ uoluptate. Sic sophisticis argutijs capi ridiculũ est, nõ periculosum in labyrintho properãtes ipsa implicat uelocitas: Sic qui uitæ cõmodis studet, magis inuoluuntur incõmodis. **Argutia. Studiũ uoluptatis.**

Nauis in fluuio magna, in mari parua est: Sic mediocres alibi, alibi uidentur insignes. **Mediocritas.**

Auis quæ pluma tãtum tenetur, minimo dispendio potest auferre: Sic opes non debent nos remorari à studio sapientiæ. **Opes.**

Serpens etiam pestifera dum frigore torpet, tute tractatur, non quod desit uenenum, sed quod non possit explicare: Sic quibusdam ad eximiam maliciam uires desunt, non animus. **Animus malus.**

Vt phœnix non nisi quingentesimo anno nascitur: Ita insignium uirorum rarus est prouentus. **Prouetus bonorum.**

Non faciunt equum meliorem aurei freni: Nec hominem meliorem fortunæ ornamenta. **Opes non faciunt meliorem.**

Animus sapientis. Radij solis etsi contingunt terram, tamen ibi sunt unde mittuntur: Sic sapientis animus, tametsi uersatur hic, tamen apud suam originem est.

Celeritas dicendi. Qui nimium incitatus fertur, non ubi uult sistit sese, sed longius effertur quam uelit: Sic nimia in dicenda celeritas temere rapitur.

Nimia sceleritas. Ut segetem nimia sternit ubertas, rami onere franguntur: Sic animos immoderata rumpit sceleritas.

Animus honesta appetit. Flamma nec premi potest, nec quiescere: Sic animus natiuo impetu fertur ad honesta.

Sapientia. Semen licet exiguum, tamen locum nactum idoneum uires suas explicat, & ex minimo in maximos actus diffundit: Sic ratio sapientiæ paucis constat uerbis, in opere crescit.

Adolescentia dura. Vinum quod in dolio placuit, non fert ætatem, quod recens durum est & asperum, postea placet: Sic adolescentia durior maturescit, & ad frugem peruenit.

Occupatio. Qui multis negocijs distrahitur, ueluti lacus est ad quem à multis cõcurritur, qui cū et exhauriūt et turbāt.

Raritas sententias commendat. Non est admirationi una arbor, ubi sylua tota in altum surrexit: Sic nõ animaduertitur una sententia, cū passim omnia referta sunt sententijs, sed si raro incidat.

Mors senum. Ignis qui ualentem materiam occupauit aqua, & interdum ruina extinguendus est: Ille qui alimētis deficitur, sua sponte subsidit: Sic facilis est mors senum.

Gladiator tota pugna timidissimus, cum moriendum

dum est, fortiter aduersario iugulum præstat, & erran-
tem gladium sibi attemperat: Sic mors admota etiam Mors.
imperitis animum dedit, ut præsentem fortiter ferant,
qui cum procul abesset, formidabant.

Magnus gubernator & scisso nauigat uelo, & si
exarmauit, tamen reliquias nauigij aptat ad cursum:
Sic in corpore parum scælici ac deficiente, tamen fortis Fortis ani-
animus sui similis est. mus.

In naui quæ sentinam trahit, uni aut alteri rimæ ob-
sistitur: sed ubi pluribus locis laxari cœperit, succurri
non potest nauigio dehiscenti: Ita in sentli corpore ali- Senectus.
quatenus fulciri potest imbecillitas: uerum ubi totum
collabi cœperit, nihil agitur remedijs.

Vt putri & ruinam minanti ædificio non adhiben- Corpus
tur fultura, sed circumspiciendum ut exeas: Ita defecto defectū.
corpore demigrandum e uita.

Vt si quis uaria spargat, necesse est ut aliqua proue- Industria
niant, sic omnia tentanti quædam succedunt.

Vna tuſſis non facit phthisim, sed in morem addu- Error.
ctæ: Ita error non statim gignit animi morbum.

Vt ægrotus non quærit medicum disertum, sed sa- Philoso-
nandi peritum: Sic à philosopho non requirimus oratio phi ora-
nem phaleratam. tio.

Philosophus etiam eloquens, perinde est quasi si bo- Philoso-
nus gubernator etiam formosus sit. phus eloq-
uens.

Vt in corporibus morbus segnitie & lassitudine

G S præsen

Animus presentitur: Sic infirmus animus, priusquam opprimatur infirmus. tur malis, presumptione quatitur.

Vt semina bona, si in solum bonum inciderint, similia origini proueniunt, eadem humus sterilis ac palus

Philosophia. stris necat: Sic philosophiae praecepta, si in bonum aut prauum animum inciderint.

Non continuo melior gubernator, cui pulchrius aut maius sit nauigium: Ita non est melior uir, cui fortuna splendidior.

Fortuna
tus.

Diffimile Ex congiario epulo, aut uisceratione, tanto minus
Bona anti reedit ad singulos, quanto in plures distribuitur: nõ idẽ
mi. accidit in bonis animi, quae tota ad singulos perueniunt, nec communicatione minuuntur.

Officium Vt plus debet Neptuno, qui merces preciosissimas
debitum. deportauit: Sic plus debet principi, qui tranquillitatẽ, & pacem publicam non in uoluptatibus, sed honestissimis studijs consumit.

Cupiditas. Canis quicquid exceperit, protinus deuorat, & semper ad spem futuri hiat: Ita quod expectantibus fortuna proiecit, id sine ulla uoluptate demittimus, statim ad rapinam alterius erecti.

Memoria Vt libri quos non euoluas, situ cohærescunt: Ita memoria euanescit, nisi subinde renoues.

Philosophia. Lana quosdam colores statim imbibit, quosdam nõ nisi sepius macerata & recocta. Sic alias disciplinas ingenia cum accepere, protinus præstât. philosophia nisi
alte

alte descendit, & diu sedit, non colorabit animum.

In aquam demissa quædam, cum sint reſtiſſima ſpe Iudicium
ciem curui, præfractiq; uidentibus reddunt: Ita ſi de re- Prauum.
bus perperam iudicamus, noſtrū eſt uitū, nō rerum.

Querimus nonnunquam eos, quibuſcum ſtamus: Inſcitia.
Ita quidam quod ſciunt, ſe ſcire neſciunt.

Quemadmodum pernicioſior hoſtis fugientibus: Sic Fuga,
grauius eſt incommodum ſi cedas, ac deſ terga.

Quomodo fabula, ſic uita: non quā diu, ſed quā Actus
bene acta ſit, reſert. uitæ.

Vt iētum quem præuideris, commodius excipis: Sic Malū præ
præcogitatum malum minus offēdit. meditatū

Vt hiſtrio non eſt ſœlicior, quod in ſcenis adorna-
tus, rex aut deus uideatur: Sic nec homo fortunæ mu- Munera
neribus. quandoquidem ſuis bonis æſtimatus, nihil eſt. fortunæ.

Vt pumilio, etiā ſi in monte cōſiſtat, puſillus eſt, Co-
loſſus etiā in puteo magnus: Ita ſapiēs in quacūq; fortu Sapiens,
na ſuis bonis magnus eſt, ſtultus & in ſumma fortuna

Quemadmodum reus paribus ſenten- (humilis.
tijiſ absoluitur: Sic ſapiens ubi paria maleficijs merita
ſunt, magis meminit benefactorū, quā iniuriarum.

Illud uenenum quod ſerpentes ſine ſua pernicie cō- Diſſimile
tinent, in alienam effundunt: At malitia maximam ſui Malitia.
ueneni partem bibit ipſa.

Creditori præter ſortem extra ordinem numera- Diſſimile
mus, beneficiorum autem uſum eſſe gratuitum iudica- Beneficia
gratuita

mus, & illa crescunt mora, tantoq; plus soluendum est, quanto tardius.

Vt post malam etiam segetem serendum, ut post naufragium tentantur maria, ut sceneratorem a foro non fugat coactor: Ita beneficium denuo collocandum etiam si semel incideris in hominem ingratum.

Iteratum
beneficiū

Fucata facies nec diu nec multis imponit: Ita simulatio, non nisi ad tempus, & paucos decipit.

Simulatio.

Gloria
virtutem
sequitur.
Fama.

Vt umbra nos uel inuitos comitatur: Ita gloria uirtutem sequitur, etiam fugientem.

Vt umbra aliquando antecedit, aliquando sequitur: Sic quibusdam statim contigit fama, quibusdam post mortem, deniq; ea quo longius sequitur, hoc maior esse solet.

Sapientū
æqualitas

Vt nec mundus crescit, nec sol, nec luna, nec mare: Ita pares sunt omnes sapientes.

Ebrietas.

Vt oculi diutino morbo difficiles facti, quouis solis radio offenduntur: Sic uitia, multa & assidua contra æta temulentia durant & sobrijs.

Ebrietas
operta re
cludit.

Vt dolium efferuescente uino rumpitur, & quod in imo est, eruitur in summa: Sic ebrietas abditissima pectoris profert.

Infœlices.

Quemadmodum onerati mero, non continent cibum: Ita nec arcanum redundante uino.

Vt æque mortuus est, qui conditus est in odoribus, & qui trahitur unco: Ita æque sunt infœlices, et qui uoluptatibus indulget, & qui ambitiosis negocijs uacat.

Vt boæ

Vt bonus artifex è quauis materia simulacrum fin Sapiens
git: Ita sapiens quauis fortunã sapienter administrabit.

Vt initia morborum quamuis leuia serpunt: Ita si Vitia ad-
uitia & affectus uel leuissimos semel admittas, crescunt missa gli-
& augetur. scunt.

Vt quedam fere etiam domitæ, tamen subito ad se Vitia nõ
ritatem natiuam recurrunt: Ita nunquam bona fide ui mansue-
tia mansuescunt. scunt.

Vt nullum animal nec mite, nec ferum paret ratio= Affectus.
ni, qua caret: Sic nullus affectus.

Qui sibi comparatione deteriorum bonus uidetur, Ineptacol
perinde est ac si quis ad claudos respiciens suam mire latio.
tur uelocitatem.

Vt è diuersis uocibus constat chorus: Ita uariarum Eruditio
disciplinarum mixtura constat eruditio.

Qui imitatur autores, dabit operam, ut similis illis Imitatio.
sit, quemadmodum filius similis est patri, non quemad
modum imago picta.

Vt è diuersis numeris constat unus, summã illorum Eruditio.
in se complectens: Sic è diuersis constatur eruditio, iam
tua, non aliorum.

Cibus innatans stomacho, onus est, non cibus, idem Lectio
mutatus, in uires & sanguinem transit: Sic que lege- frugifera,
ris, si solida durant in memoria, aliena manent, si abe-
unt in ingenium, tum reddunt eruditioem.

Apes è uarijs uarios colligunt succos, sed eos sua
spiritu

spiritu mutant ac digerunt, alioqui non factura mel:
Sic euoluendi sunt autores omnes, sed quod legcris in
tuos usus transformandum.

**Aestima-
tio homi-
nis.** Alibi diligenter expenditur, non quid habeat quis-
que, sed quid habeat suum: Itidem hominem suis pro-
prijs bonis oportet aestimare.

Sapiens. Ut egregius artifex, nō in una materia artifex est:
Sic sapiens in quauis fortuna se bene gerit.

Lactantia. Quēadmodum fures alienis poculis ansas mutant,
ne possint agnosci: Ita nonnulli de alienis inuentis pau-
lulum quiddam immutant, ac sibi usurpant, & detra-
ctis aut additis pauculis uerbis, existimant suum uideri
posse, quod est alienum.

**Sapientis
uia.** Ut sydera contrarium mundo iter intendunt: Ita sa-
piens aduersus opinionem omnium uadit.

**Rex sine
sapienti-
bus defi-
cit.** Cum potentes imperio editi, & consensu seruiens-
tium ualidi, nocere intentent: tam citra sapientem om-
nes eorum impetus deficient, quā quæ neruo, tormen-
tisue in altum exprimuntur, cum extra uisum exierūt,
citra cœlum tamen flectuntur.

**Experi-
mentum.** Adijce illos, qui nō aliter q̄ quibus difficilis somnus,
uersant se, & hoc atq; illo modo cōponunt, donec quie-
tem lassitudine inueniant, statū uitæ suæ formando, sub
inde in eo nouissime manent, in quo illos non mutandi
odiū, sed senectus ad nouandum pigra deprehendit.

**Recta
eundum.** Nihil ergo magis præstandum est, quā ne pecco-
rum

rum ritu sequamur antecedentium gregem, pergen-
tes non quò eundum est, sed quò itur.

Vt in magna strage alius aliū trahit in ruinā: Ita in
publico errore, alius aliū secum trahit ad perniciem. Error pu-
blicus.

Vt qui in ludo uersantur gladiatorio, cum iisdem
uiuunt ac pugnant: Ita uulgus hominum inter sese di-
micat, & alius alium spoliat uel amicissimum. Hominū
dimicatio

Vt feræ mutuo laniatu uiuunt: Ita quisquis poten-
tior malo inferioris ditescit, ac crescit.

Vt qui per spinosa ingrediuntur loca, suspensis pedi-
bus eā necesse est: Ita de rebus friuolis, aut molestis lo-
quēti, breuiter est trāsiliendū ad uberiora, gratioraq;. Friuola
breuiter
dicenda.

Vt qui spinas habet in pedibus, ubiq; spinas calcat:
Ita sterili ingenio omnis materia sterilis est. Ingeniū
sterile.

Vt qui in alieno habitant multis angūtur incōmo-
dis, semperq; de aliqua domicilij parte queruntur: Ita
animus nunc de capite, nunc de pedibus, nunc de stoma-
cho, nūc aliud de alio queritur, significās se non esse in
suo domicilio, sed unde breui sit emigrandum. Querulus
animus.

Vt montiū proceritas minus apparet procul intuen-
tibus, ubi accesseris, tū apparet quā sint in arduo: Ita
nemo prospicit quā excelsus sit animus philosophi,
quantūq; supra res omneis humanas emineat, nisi pro-
pius contēpleris, & imitatione ad illum accesseris. Philoso-
phi excel-
sus ani-
mus.

Quemadmodum spiritus noster clariorem sonum
reddit, cum illum tuba per longi canalis angustias tra-
ctum

Carmen. clariora arcta carminis necessitas efficit, eadem negligentius audiuntur, minusq; percutiunt, quam diu soluta oratione dicuntur. Potest trahi & huc, ut si quis dicat famam uirtutis clariorem existere, si diu rebus aduersis oppressa, tandem emerferit.

Fama uirtutis.

Ut qui in solem uenit, licet non in hoc uenerit, coloratur. & qui in unguentaria taberna resederunt, & paulo diutius commorati sunt, odorem loci secum ferunt: ita qui cum sapiente consuetudinem habent, etiã si non hoc agant, tamen redduntur meliores.

Consuetudo sapientum.

Tempestatas minatur antequã surgat, crepant ædificia antequã corruant, prænunciat fumus incendiũ: At subita est ex homine pernicietas, & eo diligentius tegitur, quo propius accedit.

Homo homini lupus.

Ut in corpore latet animus, unde uim & impetum sumant omnia. & mysteria, quæ est sacrorum pars optima, nõ patet nisi initiatis: ita philosophiæ præcepta nota sunt omnibus, id uero quod in ea est optimum, latet.

Philosophiæ optimũ latet.

Malũ aduersitum.

Ut quosdã uxor magno ambitu ducta torquet: ita quidã magnis laboribus accersunt, magno futura malo

Institutio

Ut puerorum, dum primum discunt scribere, digiti tenentur, & aliena manu per literarum simulacra ducuntur, post iubentur imitari propositum: Sic primum animus ad præscriptum adiuuetur oportet, donec incipiat per se philosophari.

Ut minuta

Vt minuta quædam animalia, cū mordent, nō sentiuntur, tumor indicat morsum, & in ipso tumore nulum uulnus apparet: Ita bonorum consuetudinem profuisse non deprehendis, sed profuisse.

Consuetudo bonorum.

Vt primū est expurganda bilis, unde nascitur insania, deinde monendus homo, alioqui qui furiosum admoncat, quomodo debet procedere, quomodo se gerere in publico, furiosior sit ipso furioso: Sic primum animus est liberandus falsis opinionibus, postea tradenda præcepta philosophiæ.

Præparandus sapiētis animus.

Vt qui ex claro sole redierunt in umbram, his caligant oculi: Ita qui à diuinorum contemplatione, ad humana recidunt.

Subita mutatio.

Vt medici uetant admoueri remedia, cū morbus in accessu est, ac seuit, sed cū se remittit: Ita ad primos illos iræ aut doloris motus, nō est adhibēda cōsolatio, uel admonitio, sed ubi tempore cœperint esse leuiores.

Consolatio tempestiua.

Vt apparatus scenæ, quia cōmodato datus est, statim redditur, & sine querela: Ita quicquid in uita contigit magnificū, siue serius, siue mox à fortuna repetatur, æquo animo reddemus, si his tanq̄ cōmodatitijs utimur.

Vsus fortuitorum

Vt qui uarijs tēpestatibus, huc & illuc iactatus est, nec tamen peruenit, non multū nauigauit, sed multum iactatus est: Sic qui diu uixit, nec profecit ad bonos mores, non diu uixit, sed diu fuit.

Vita.

Generosus equus melius gestabit sarcinā quàm igna

H uum

Magnum ingenium uum iumētum, nemo tamen imponit : Ita magna ingenia sunt quidē & ipsa idonea functioni muniū, sed indigna quæ tan sordidis occupationibus onerentur.

Principi nō est cessandum. Ut sidera mundi, si uel paulum subsistant, aut abe-
rent: summo id omniū malo fiat: Ita principi cessare nō licet, quod si facit, magna rerū humanarū pernicie fit

EX LVCIANO, XENOPHONTE,
AC DEMOSTHENE.

VT histriones Herculem in scenis, aut Agamēnōnē representātes personati, auro amicti, toruētentes, & late hiātes, tenuē & exilē ædūt uocem : Ita quidam in dialogis faciūt Platonē, aut magnos uiros loquētes, quorum pondus non possint ingenio tueri.

Pronunciatio. Bona fabula aliquādo exhibetur, uitio histriōis malagētis: Ita bona oratio displicet, si q̄s parū apte referat
Ut momus tauri opificem deum carpsit, quod non

Abusus rerum. præposuisset oculos cornibus, ubi maxime erat opus
Ita perperam faciunt, qui coronas in uertice ponunt cum sub naribus magis adponi conueniat, ut plurimi uoluptatis ex odore possint haurire.

Quod quisq̄ amat, id laudari cupit. Ut nō oēs insaniunt, qui Phrygiā audiūt tibiam, seculi dūt taxat, quos Rheā corripuit: Ita nō cōmouētur philosophiæ laudibus, nisi qui ad eā natura sunt propēsi.

Opes. Quod tibiæ sunt ignaris musices: hoc opes his, qui nesciunt uti.

Ut qui primo musicen discunt: citharas aliquot per dunt

ant & obterunt: Ita magno Reip. malo administrat Magistratus indo-
magistratum, qui rudis accedit & imperitus. ctus.

Vt bilanx in eam uergit partem, unde plus accipit: Assenta-
Sic quidam nunc huic, nunc illi fauent, qui plurimum det, non cuius causa sit optima. tio.

EX ARISTOTELE, PLINIO,
THEOPHRASTO.

EX omni genere curiositas hominum signa colle-
git instantis tempestatis: At multo magis conue-
nebat hac uti diligentia in consultationibus, ut obser-
uatis experimentis conijciant, quid malorum ex uno tatio.
quoq; perperam instituto consequatur.

Vt cælo quâuis sereno, nubecula quâlibet parua uē-
tū procellosum dabit: Sic rebus admodū pacatis, ex mi-
nimo dissidio, grauiſſimi rerū motus subito exoriūtur. Dissidiū.

Vt rane ultra solitū uocales tēpestatē significāt im-
minentem: Ita cū plurimū ualet apud principes ora-
tio malorū, bonis tacētibus, tū instat rerū perturbatio. Oratio
malorū

Echinus præſentiens tempestatē, aut affigit sese, aut
harena saburrat: Ita cum imminet fortunæ tumultus, turbat o-
mnia.
Philoso-
phia.

Vt imperiti tempestatem nō sentiūt nisi sero, suoq;
malo, cōtra prudentes agricolæ prospiciūt, cauentq;:
Ita uulguſ hominū improuidū suo malo discit, cū inte-
rim uir sapiens procul præuisum malum uitet: ut De-
dentia.

Proci-
tius metente fratre ardentissimo æstu, monuit ut
H a reliquæ

reliquæ segeti parceret, raperetq; defecta sub tectum paucis mox horis seuo imbre uaticinatione approbata

Perturbatio rerum subita. Quemadmodum non raro fit, ut cælo maxime sereno seuus imber subito cooriatur: Ita rebus maxime prosperis ac letis, sæpenumero grauissima rerum incidit perturbatio.

Ambitiosus animus. Cum æstate uehementius tonuerit quàm fulserit, ut inquit Plinius, uentos denūciat: Ita ubi quis uehementer in clamat in aliorum uitia, ipse non perinde lucens morum integritate, indicium est animi magis ambitiosis uento tumescentis, quàm solide pij.

Gaudiū malorum. Delphini tranquillo mari lasciuentes, flatum qua ueniunt parte denūciant: Ita cū exultant improbi, tollūtq; sese, rerū humanarū tēpestatē instare significant.

Diffimile. Sol, luna, stella, mare, terra, arbores, herba, bruta, & in his apes, formicæ, conchæ, deniq; lucernæ, tempestatem præsentiant: Solus homo sua mala non præsentit, neq; prospicit.

Indicia calamitatis, notandū simile. Cum bruta solitum naturæ morē relinquunt, tempestatis indicium est. hoc est, cum mergi fugiunt maria aut stagna, cum absconduntur formicæ aut oua progerunt, lumbrici è terra fugiunt, tempestatis præsagium est: Ita cum audent facinorosi, tacent integri, sapit uulgus, desipiunt principes, sacerdotes pro terrenis digladiantur, perniciem humanæ uitæ significat.

Vt Pyrites gēma nō aperit uim igneā, nisi si atterat.

tum enim digitos adurit: ita quorundam malitiam non Consuetu
sentias, nisi cum illis consuetudine aut commercio habue- do.

ris, aut non sentias philosophiae uim, nisi exercueris: ita
succina attritu uim attrahendi & odorem produunt.

Vt scarabeum, aut uiperam, aut araneam in gem-
ma redditam & imitatam à natura (nam id uidemus Pictura
esse factum in nonnullis) non horremus, sed amplecti- uitiorum.
mur, effigie delectati: Sic uitiorum crudita pictura dele
ctamur in Historicis ac Poetis.

Quemadmodum gēma Chalazias, etiā si in ignem
conijciatur, tamen natiuum frigus suum retinet: ita qui- Inertia.
dam sic frigent ad literas ac uirtutem, ut nullis exem-
plis aut hortatibus inflammare possis.

Sicut Alexander Magnus uetuit ne quis se pinge-
ret praeter unum Appellem, aut ne quis se fingeret ere
praeter Lysippum, aut gemma sculperet praeter Pyr Laus à
gotelē, summos uidelicet artifices: ita non conuenit Chri-
stū à quouis praedicari, aut uirtutem à quouis laudari. profici-
scitur.

Vt gemma minutula quaedam res est, sed ingētibus
tamen saxi anteponitur: sic homo pusillus, sed inge- τὰ σμικρὰ
tio ualens: aut sic philosophia seu uirtus ostentatione κάλλιστα
minimum quiddam est, sed precio maximum.

Vt era Corinthia casus fecit, & pictoribus illis,
qui & canis spumam, quas ars assequi non potuit, ca
sus expressit: ita multa forte obtingunt, quae nullo consi- Casus.
to potueris efficere.

- Sapiens.** Nemo tā insanus, ut uel è Neronis capedine quā Plinius trecētis sestertijs aestimat uenenum bibere malit, quā è samio uasculo uinū innoxiiū: Ita q̄ sapit, malit salubria præcepta uiuēdi qualicūq; sermōe p̄posita, q̄ pestiferas opiniōes ab eloquētissimo scriptore haurire.
- Assentatio.** Vitrum mire crystallū imitatur, res uilissima, rem longe preciosissimam: Ita assentatio amicitiam imitatur, res pessima longe optimam.
- Rupta amicitia ægre sarcitur.** Ita difficillimum eos reconciliare, qui ex arctissima familiaritate in mutuū odium uenerint.
- Νοσκόλα τῶν ἡκλῶν**
ὁμοιότης τῆς φιλοτήτος μὴ τῆς. Ut natura gemmas altissime recōdidit, uilia passim obuia sunt: Ita quæ sunt optima, paucissimis nota sunt, nec nisi summo studio eruuntur.
- Sapientis animus.** Ut succina paleas ad se trahūt, magnes ferrū, chrysollos colla aurū: Ita quisq; asciscit sibi suis aptum moribus.
- Blanditia** Ut indomita uis adamanti, unde & nomē additum gēme, adeo ut nec caleseat igni, nec ferro cedat: quin magis ictum ita respuens, uti ferrum simul & incudē disiliant: Sic sapientis animus aduersus omnem fortunæ seuientis impetum inuictus.
- Māsuetata feritas** Quemadmodum adamas aduersus omnia inuictus, hircino sanguine, coq; calido ac recenti maceratus, malleo frangitur: Ita quædam ingenia nulla ui peruenias, blanditia emollienda sunt.
- Adamas una re mollescit ad ictus ferri, aliās inuictu

mitus: Ita nullum est ingenium tam ferum, quod non aliqua ratione queat expugnari.

Quemadmodum si ferrum inter adamantem potas & magnetem, diuerso nisu nunc huc, nunc illuc ferur: Ita dubius animus nunc ad honesta rapitur, nunc ad diuersa trahitur affectibus.

Dubius animus.

Vt adamas si iuxta magnetem ponatur, non patitur abstrahi ferrum, aut si ad motus magnes apprehenderit, adamas è diuerso rapit atq; aufert: Ita pecunie ^{φιλαργυρία} studium dissiidet cum Christiana pietate, & modis omnibus auocat, nec finit adhaerescere Christo.

Sicuti Nero princeps gladiatorum pugnas smaragdino spectabat: Ita quidam malunt diuorum imagines, quam ipsos diuos animo contemplari.

Cupiditas.

Vti ferrum aut chalybs cætera quidem duritiæ rigoreq; superat, ab adamante uincitur: Ita res quidè potens est amor in liberos, sed hūc quoq; superat pietas in deū.

Pietas in deum.

Vt adamas si frangi cōtingat malleis, in minutissimas dissilit crustas, adeo ut uix oculis cerni queant: Ita arctissima necessitudo si quādo cōtingat dirimi, in summam uertitur similtatē: & ex arctissimis fœderibus, si semel rumpantur, maxima nascuntur dissidia. Aut supra modum incandescit semel uicta lenitas.

Lenitas uicta.

Sicut animantia quaedam etiā corporis partes amittunt, ob quæ periclitari sese sciunt, ueluti fiber: Ita Opum iacturæ est aliquādo facultatē iactura, uitæ consulere.

ὁμολογία.
Fucus uirtiorum. Quemadmodum in opalo gemma, multarum gemmarum dotes eminēt, nēpe carbunculi tenuior ignis, amethysti fulgens purpura, smaragdi uirens mare, cūctaq; hæc pariter incredibili mixtura lucētia, ita multorum uirtutes in uno hoc eminēt: aut in sacris literis simul inuenitur, quicquid apud ullos ethnicos scriptores placere potest. Opalum gemmam indiscreta similitudine adulterant Indi, experimentum in sole tantum: Ita uirtutes quedam uitia sic imitantur, ut difficillimum sit dignoscere, nisi ad summam lucem proferantur.

Persuasio inanis. Carbunculi ignis et nomen et speciem habent, cum ignem non sentiant, unde et apyrustæ dicti: Ita quidam pietatis opinionem et imaginem obtinent, cum de re sint alienissimi.

Præfractus animus. Anthraciti carbunculorum generi peculiare est, ut coniectus in ignem, uelut inter mortuus extinguatur, contra aquis perfusus, exardescat: Ita quosdam contraria mouent: si exhorteris, magis languescunt: si dehorteris, magis accenduntur: si bene mercaris, redduntur inimici: si male, pluris te faciunt.

Obscura uirtus. Iris gemma non nisi in opaco reddit colores arcus cælestis, nec ita ut ipse habeat in se, sed parietibus illidat, in sole coloribus caret: Ita quidam uaria uirtutum simulacra præ se ferunt, sed in obscuro, et quod in se non habet: tamē in aliorum animis ueluti representant ac gignunt.

Ut his gemmis summum est precium, quæ non modo uarietate

quietate colorū delectant oculos, & nares odore, uerū Liber o-
tiam ad remedia sunt efficaces: Sic his libris summū est ptimus,
preciū, qui nō solum habent orationis illecebras, uerum
& salubribus præceptis nos liberant animi uitijs.

Vt quidam gemmas quasdam secum ubiq; circumfe-
runt aduersus morbos, maleficia, ebrietatem, tonitrua,
ruinas, cæteraq; mala: Ita quædam philosophiæ decre- **Philoso-**
ta semper ad manum habenda aduersus incurfuros ani- **phia ani-**
mi morbos, libidinem, iracundiam, ambitionem, auari- **mi mor-**
ciam, & his consimiles. **boscurat.**

Draconites nec poliri potest, nec artem admittit,
alioqui elegans ac translucens: Ita diuina scriptura su **theologia**
um habet nitorem, nec artificium philosophiæ aut rhe-
torices admittit.

Quædam gemmæ aceto maceratæ nitescunt, ple- **Corre-**
ræq; melle decoctæ: Ita quosdam meliores reddit acris **ctio uaria**
obiurgatio, quosdam admonitio blandior.

Facilius insculpes gemmis quæ uoles, si terebra fer-
ueat: Ita magis mouebit orator, si nō solū acriter dicat, **Orator.**
sed ferueat, & amet id qd' laudat, oderit qd' uituperat.

In Chio Dianæ facies est in sublimi posita, cuius
uultus intransibitibus tristis, exeuntibus exhilarata uide-
tur: Ita sordidi quidam ad euentem amicum tristes acci **Sordidus,**
piunt, timentes ne quid petat, aut ne sumptum adferat
soniua: at alacres dimittunt abeuentem.

Vt ingētes obelisci magno quidem negocio statuntur

- tur & collocatur ob immensum molis pondus, sed collocatur & semel, infinitis durat seculis: Ita arduum est uirtutis aut sapientie parare famam, sed paratam unquam intermoritur.
- Ut ingentia pondera, quae nullis hominum uiribus tolli possunt, machinis facile tolluntur: Ita quod uineas efficere, ratione & arte facile efficias.
- Ut obeliscis praegrandibus tantum ferme substernitur intra terram, quantum extat ut immoti consistant: Ita semper mansurae fame magna firmaque fundamenta sint oportet.
- Stulte reges Aegyptiorum operam populi ac pecunias in substruendis pyramidibus consumebant, quae nihil habebant praeter stultam & ociosam ostentationem, cum idem in rebus utilibus fieri potuerit: Ita quidam elaborant in difficillimis caeterum infrugiferis, hoc ipsum praecclarum existimantes, quod in laborioso negotio uersantur.
- Sicut pyramis quam Rhodope meretricula Aesopi conserua construxit pecunia corporis quaestu collecta, maiori miraculo famaque fuit quam caeterae regum pyramides: Ita uehementius miramur, si quid recte faciunt, a quibus tale nihil expectabatur: ueluti si quis Hollandum uideat peritum equitem: aut frugalem Anglum, aut theologum eloquentem.
- Ut labyrinthos non oportet ingredi sine filo, quo securus possis redire: Ita non est suscipiendum negotium, nisi prius perspecta ratione, qua te possis inde rursus explicare.

Ut in

Vt in admirandis operibus, sed inutilibus, maior est laus artificis, cuius arte res confecta est, quàm regis, cuius impendio: Ita belli gloria maxima ex parte pene militem est conducticium, quorum industria geritur res: minima pars ad reges redit, qui aliena etiam pecunia militem conducunt.

Vt Dianæ Ephesiæ tēplum uiginti annis à tota Asia tot regū impēdio, tot artificū ingenijs cōfectum, Herostratus obscurus homo nocte una poterat exurere: Ita facillimum est urbes egregiæ bello demoliri, at ædificare difficillimum.

Quæadmodum ædificia in palustri solo posita, nec terræ motu quatuntur, nec hiatu absorbentur: Ita humilis fortuna non est maximis malis obnoxia.

Sicut echo non sonat nisi cū reddit acceptā uocem: Ita nōnulli quicquid in ipsos dicitur, in alterū regerūt: aut nō habent quod dicant, nisi dicta referant aliena.

Vt Olympiæ porticus uocē acceptā arte septies redit, unde heptaphonon oppidani uocant: Ita quosdam si uno tangas conuicio, sexcenta regerūt: aut si paucis ad loquendum prouoces, garriendi finem non faciunt.

Vti magnes nō quiduis ad se trahit, sed ferrū duntaxat, cū sint alia multo leuiora: Ita quorundā oratio nō mouet omnes, sed iam propensos ad id quod illi suadēt.

Vt quidā magnetes ferrū attrahunt, at theamedes, qui in Aethiopia nascitur, ferrū abigit, respuitq;: Ita est musi

Gloria belli.

Demolitio.

Fortuna humilis.

Inopia uerborū.

Vindicta

Oratio.

- Musice effectus.** *est musices genus, quod sedet affectus, est quod incitet.*
Vti magnes occulta quadam & incognita ui fer-
Sapientia *rum ad se trahit: ita sapientia secreta quadam ratione*
trahit ad se animos hominum.
- Princeps occasio mali populi.** *Vt equus strigosus imputatur non equi culpæ, sed*
equisonibus: Ita populus male moratus episcopis aut
principibus.
- Rex.** *Vt magnes ad se trahit omne ferrum sed Aethiopi*
cus magnetem quoq; alium ad se rapit: Ita rex popu-
lum quo lubet, cogit: At ingens aliquis rex etiam regia-
bus cæteris uim facit.
- Acquisitio amici.** *Gagates aqua infusa incenditur, oleo restinguitur:*
Ita quidam quo magis roges, magis frigesunt: si negli-
gis, ultro cupiunt. Aut sunt quos officijs alienes, negle-
ctu prouoces ad amorem.
- Concordia.** *Vt lapis è Scyro fluctuat integer, sedit cõminutus;*
Sic res discordia pessum eunt, concordia sustinentur.
- Beneficiũ** *Siphnius lapis oleo excalfactus durefcit, alioqui mol-*
lissimus: Ita quosdam benefactis reddas deteriores.
- Præposterus usus.** *Quẽadmodum de Carthaginensibus dictũ est, quod*
ad tecta pice, ad uina calce uterentur: Ita quidã præpo-
stere rebus utuntur, amicis asperi, supplices inimicis,
Carthaginenses pice linebant parietes, cum uasa picari
soleant, & musta calce condiebant. autor Plinius:
- Adfectus Institutio** *Calx aquis accenditur: ita quosdã cõtraria mouet.*
Gypso madido statim utendum, quod celerrime sic-
catur

cetur: Ita statim fingenda literis ac moribus etas rudis, priusquā durior non admittat fingentis manum.

Gypsum etiam si iam induruit, tamen tundi rursus & in farinam resolui potest: Simulatq; semel induruit ingenū adolescentis, etate, uitijsq; non potest refingi.

Diffimile
Institutio
fera.

Vt uirum quia pellucidum, nihil celat: Ita quidam nihil tegere, nihil dissimulare norunt, quicquid in animo est, id protinus omnibus palam est.

Incōrinen-
tia lingue

Vt ijs qui cæcutientibus sunt oculis, quiuis locus obscurus est, propterea quod caliginem secum in oculis circumferunt: Ita parum cruditis, omnis liber, ac stilus difficilis est & obscurus.

Indocti iu-
diciū.

Sicut ignis in omnibus officinis omniū artiū & operū est instrumentū: Ita sine charitate nihil recte geritur.

Charitas.

Vt uirum copia uiluit, alioqui nec auro nec argento cessurum: Ita sacerdotes ob turbā minoris fiunt, magno in precio futuri, si singulæ ciuitates singulos haberent sacerdotes, ut olim.

Sacerdo-
tū copia.

Sicut primum pictura cœpit ab umbris & lineis, deinde monochromata, mox accessit lumen & umbra una cum colorum uarietate, donec ad summam artificij peruenit admirationem: Ita uirtus in nobis non statim absoluta nascitur, sed paulatim quotidianis auctibus ad summum perducitur.

Virtus.

Vt non est optima imago, quæ materia testatur opes locatoris, aut artem pictoris, sed quæ rem proxime representat

presens

Eloquencia. presentat: ita optima est eloquentia quæ non ostentat ingenium dicentis, sed rem aptissime ostendit.

Imitatio. Ut Zeufis picturus Iunonē, Agrigentinis omnibus uirginibus inspectis, quinq; præcipuas elegit, ex quibus quod esset in unaquaq; præcipuū, imitaretur: ita è plurimis optimi nobis ad exemplū uitæ, aut dicendi proponēdi sunt, nec in his tamē reddēda sūt omnia, sed optima

Gratia di spar. Ut nō quiuis pictor quauis in parte artis ualet, sed hic in dijs exprimendis præcipuus, alius in uultibus reddendis, alius in lineis excelluit, alius in colorum mixtura, alius in symmetria: Sic qui uirtutē profitentur, alijs dotibus enitent alij item in eloquentia seu literis.

Odiū amicorum. Qui ex balneo calent, uehementius frigescent, & aqua frigidior esse solet, quæ prius caluit: ita uehementius sese oderunt, qui prius fuerunt amici, & sceleratiores sunt qui à pia uita ad impiam se transtulerunt.

Pius. Ut hyeme media Alcyones summa fruuntur tranquillitate, & hanc etiā alijs cōmunicant: ita cū maxime se uit fortuna, tū maxime animi tranquillitate fruuntur p̄ij, & hanc in alios quos possunt transfundunt.

Diues Cum asinus ipse sit ἀμυρότατος, ex ossibus tamē huius optimæ fiunt tibiæ, ut ait Aesopus apud Plutarchum: ita diuites quidam ipsi indocti, tamen pecunia sua suppeditant ingenium studiosis.

Plutarchus testatur se uidisse in Africa coruos, qui lapillos in aquam aggererint, donec aqua eō surgeret,

ut contingi possit: Idem narrat de cane conijciente la-
pillos in amphoram oleariam: Ita nobis quod uiribus
diminutum erit, ingenio supplendum, est.

Compen-
satio ui-
rium.

Formicæ triticum arrodunt ea parte, qua germina
re incipit, ne sibi reddatur inutile: Sic potentes quo mi-
nistris perpetuo utantur, premunt, ne si emerferint tæ-
dio seruitutis, relinquunt aulam.

Custodia
feruorum

Bucephalus Alexandri Magni equus, quoties nu-
dus esset, equisonem in tergum admittebat, ornatus re-
gijs phaleris neminem se rebat nisi regem ipsum, in reli-
quos omncis ferociebat: Ita quidam tenues quemuis se-
runt, diuites facti despiciunt uulgares.

Cū sorte
& mores
mutatur.

Vt Timanthes qui Iphigeniam pinxit, caterorum
affectus expressit, Agamemnonis autem uultum uelo
obtegit: Ita quædam melius relinquuntur suo cuiq; iu-
dicio æstimanda, quàm uerbis explicantur.

Nō teme-
re iudicā-
dum.

Vt laudatur in hoc Timanthes, quod in omnibus
eius operibus plus semper intelligitur, quàm pingitur:
Ita optimum orationis genū, in quo plurima cogitatio
ni relinquuntur, pauca narratur, & plus inest sensuū,
quàm uerborum.

Oratio.

Notatus Protogenes, alioqui summus in pictura ar-
tífex, quod nesciret manum tollere de tabula: Ita qui-
dam scriptores immodica diligentia peccant, quibus
nihil unquam satis emendatum uidetur.

Curiosi-
tas.

Quemadmodum Protogenes pictor Apellem ex
unica

Respōsio. *unica linea cognouit, nunquam alioqui uisum: Ita ex unico responso ingenium & prudentiam uiri deprehendet, qui sit ipse sapiens.*

**Christia-
nus.** *Vt Apelles pictor queri solitus est, perisse diem in quo non duxisset lineam: Ita Christianus dolebit, si quo die non euasit seipso melior in pietate.*

**Humile
opus.** *Vt signa quaedam argillacea summo in precio fuerunt, ob admirationem artis: Ita nōnunquam res humilis ac nihili, ingenium oratoris commendat.*

**Animus
rudis.** *Vt gypsum, aut argilla dum est uida, in quamuis imaginem facile sequitur fingentis manum: Ita rudes animi ad omnem disciplinam sunt idonei.*

Studium. *Vt quod maiore negotio chalybi aut marmoris insculpsis, durat diutius: Ita quod maiore studio discimus, nunquam obliuiscimur.*

**Opus lon-
ga uita di-
gnum.** *Vt illud opus est laudatissimū, in quo simul & ars cōmēdat materiā, & materia uicissim artē: Ita liber est optimus, in quo & argumenti utilitas cōmendat eloquentiā, & auctoris facundia cōmendat argumentum.*

**Ambitio
sus.** *Accius poeta cū esset ipse admodū breuis, tamen in æde Camænarū maxima forma statuā sibi posuit: Ita quidā re uiles et humiles ambitione fucōq; dilatāt sese.*

**Malū con-
siliū.** *Vt Perillus qui Phalaridi taurum donauit æneum suo periit inuento: Sic aliquoties malum consiliū in caput auctoris redundat.*

Vt philosophus missa lingua uictimæ, rem simul & optimam

optimam & pessimam misit: Sic opes optimæ sunt si Opes.
recte utaris, pessimæ si secus.

Vt non ipse solum magnes attrahit, uerum etiam aliud ferrum ad se trahit ferrum magneti affricum: Cōtagiū.
Ita contagio uis uirtutis, aut improbitatis pernicies ab alio in alium transit.

Vt à Scribis mollissima uellera, et ab iisdē durissimū ferrū mittitur: Sic à quibusdā diuersa proficiscuntur. Dispar effectus.
Vt carboni semel exusto suffocatoq; si denuo flagret, maior est uis: ita semel sopitum odium, si rursus excandescat, acrius est. Recrudescēs odiū.

Sicuti terra quæ auri aut argenti uenas habet, in cæteris ferè sterilis esse consuevit: Ita qui congerendo student auro, eiusq; metalla iam conceperunt in animo, nullam bonæ rei frugem producere consueuerunt. Auri sacra fames

Raro auri & argenti uena reperitur, nisi alia non procul sit, unde et Græci nomen indidere: Ita nulla uirtus solitaria est, sed alia aliam adiungit. Virtus.

Argentum cū sit candidū, nigras tamē ducit lineas, ut stannū: Ita quorundam alia species est, alia facta. Fucus.

In argento uiuo omnia natant, excepto auro, nam hoc unū ad se trahit: Ita nihil insidit animo auari, præter lucrum: disciplina, literæ, probitas in summo fluitant, non descendunt in pectus. Auarus.

Vt rem eandem diuersa specula uarie reddunt, pro forma speculorum diuersa: Sic idem factum, diuersi uarie inter
I Quot capita tot sententiæ.

rie interpretatur, pro animorū uarietate, qd' huic ma-
gnū est, illi parū: quod huic pulchrū, illi fœdū erit.

Imago ueri. Ut speculū non reddit imaginē, nisi substernas utrum-
stannū, aut æs, aut aurum, aut simile quippiam solidū
quod imaginē non sinat perfluere: ita non nisi in ani-
mis solidis, & uera uirtute nixis, relucet imago ueri.

**Vultus a-
nimi in-
dex.** Ut sunt quidam fontes, qui potu pecudum, atq; etiā
hominum cutē & pilos tingunt albo, nigroūe: ita re-
lucet etiam in ipso hominis uultu et fronte, quod aūt,
quibus præceptis imbutus sit, & quibus ex autoribus
hauriat uitæ rationem.

**Philoso-
phiæ stu-
dium.** Gallus Phrygiæ fluuius, si modice bibas, medetur cor-
poris malis, si immodice, lymphatū animum agit: ita si
philosophiæ literas modice attingas profunt, sin totum
te illi addixeris studio, sanitatem mentis auferunt, &
inanis gloriæ furore quodam præcipitem agunt.

**Ingēs bo-
num.** In Bœotia ad Trophonium deum iuxta flumen Or-
chemenon, duo sunt fontes, quorum alter memoriam,
alter obliuionem adfert: ita ferè magno alicui bono-
magni mali periculum est uicinum.

**Delectus
lectionis.** Ut qui sapiunt, non statim è quouis bibunt fonte,
propterea quod alij salutem adferunt, alij perniciem,
nonnulli furorem: ita non est tutum quemuis librum
euoluere, quod ex alijs haurias affectum animi bonum,
ex alijs libidinem aut ambitionis insaniam trahas.

Qui biberint ex Clitorio lacu, ijs uini tædiū oboritur

tur: Ita qui semel gustarint poetice, abhorret à philo- Amor
sophiæ præceptis, aut contra: siue qui se mundanis uo poetices.
luptatibus ingurgitant, abhorrent ab honestis illis, ac
ueris oblectamentis.

Apud Trogloditas lacus est, qui ter in die fit ama-
rus aut falsus, ac rursus dulcis, totiesq; etiam nocte, un- Incōstan-
de & insanus dictus: Sic quidam inæquales, nunc aspe tia.
ri, nunc sunt blandi, aliquādo profusi, mox sordidi, iam
uehementer amant, iam supra modum oderunt.

Periculosiores sunt fontes, qui lympidis aquis blan- Præte-
dientes oculis, tamē perniciē adserunt, minus formidan- xtus boni
di, qui ipsa specie testantur aquas esse fugiendas: Ita dif-
ficilius uitantur mala, quæ boni prætextu fallunt.

Sicuti terra quæ uenas aquarū occultat, nebulam Eruditus.
quandā exhalat ante solis oriū, lōgius intuentibus: Ita
qui uere boni sunt & eruditi, etiā si nō ostentēt, tamē
semper aliquid ex se produnt, unde qui obseruet, depre-
hendere possit subesse uim boni.

In Narniēsi agro terra imbre fit siccior, æstu hume- Admoni-
scit, unde Cicero iocatur illic ex imbre puluerē, ex sicci- tio,
tate fieri lutū: Ita quosdā admonitio reddit deteriores.

Garus ambusta & infusa medetur malis, sed si inte- Comme-
rim Garum non nomines: Ita quædam beneficia bene- moratio
ficia non sunt, si commemores. beneficij.

Terra quæ gignit salē, nihil aliud gignit: Sic ingenia Ingeniū
fœcūda in literis, in cæteris serè rebus nō perinde ualēt præstans.

Philosophia Fons in quo nitrum nascitur, nec aliud quicquam gignit, nec alit: Ita sapientiae studium, totum hominis animinum sibi uendicat.

Libertas uiuendi. Antiquitas. Spongijis adeo tenues sunt sensuū notae, ut multi dubitent animalia sint, nec ne: Ita quorundam is cultus est is sermo, ea uita, ut dubites Christiani sint, an ethnici Sicuti sal modice cibis aspersus condit, & gratiam saporis addit: ita si paulū antiquitatis aut ioci admiscueris, oratio fiet uenustior, si plus satis, nihil insuauius.

Scortum. Quae admodum ccheneis siue remora piscis perpassi lus (est aut magnae limaci similis) quamuis magnam nauim uelis ac remis incitatā subito sistit: ita scortulum aliquoties adamatum ingentes animi ad honesta impetus retinet alligatq̄.

Cōfortiū malorum Torpedo piscis haud nocet nisi cōtactu, sed uirus suū etiā ab aere per linū, & arundinis internodia ad piscatoris manū mire transmittit: Sic improbi ac pestilentes haud nocent, si nihil cū illis habeas cōmercij, uerū quacūq̄ consuetudine contacti morū uenena afflant.

Hostes. Lepus piscis homini certissimum est uenenum, & homo uicissim illi, adeo ut uel digitulo contactus, statim emoriatur: Ita hostes mutuam utrinq̄ perniciem dant, & accipiunt.

Lapsus in uitia. In nassam facilis illapsus est, sed exitus difficilis: Si decliue iter in uitia, reditus ad meliorem frugem non perinde facilis.

Murena

Murena fuste non potest interimi, ferula protinus: Ita quosdā leue incōmodū exanimat, ut conuiciū, qui grauisimas fortunae procellas infracto tulerūt animo.

Murena non in capite, sed in cauda animam habet: Ita quod charissimum est, nō ibi recondendum, ubi statim periculis sit obnoxium.

Vt pisces in mari nati educatq̄, nihil tamen sapiūt salis marini: Ita quidam inter barbaros geniti & educi, longe absunt ab omni barbarie.

Vt Magi, uerbis etiā nō intellectis, prodigiosa quaedam efficiunt: Ita sacerdotes nōnulli precibus nō intellectis, bona tamē fidē pronūciatis, deū cōciliāt ac mouēt.

Vt Apion Homerum ab inferis euocatum, nihil aliquid interrogauit, quām quibus parentibus genitus esset: sic quidam grauisimorum uirorum concilio cōuocato, de meris nugis consulunt.

Vt Magi prodigiosa quaedam promittunt, ijsq̄ promissis uulgius credulū alliciunt: Ita principes maximarum rerum spes ostentant, ut sibi reddant addictos.

Vt in magicis artibus uulgius hoc magis admiratur, quo minus percipiunt rationē, cur illa aut illa tam absurda praescribantur: Ita quidam magis admirantur uilium aut carmen quod non intelligunt.

Quae admodum medici quo doctiores uideantur, diuersas rerum species ex diuersis mundi partibus petitas, inter se commiscunt. Ita quidam ostentatores ora-

Imbecillitas animi.

Custodia

Ingenuus animus.

Praecatio

Consultatio inepta

Spes

Admiratio stulta.

Iudicium tionem parum eruditam uideri credunt, nisi ius Casar
iners. reum ac Pontificum, poetas, oratores, philosophos, so
 phistas simul commiscuerint, & pluribus autoribus ac
 literis confarcinauerint, quàm Mithridaticum ferunt
 fuisse concinnatum: Id constabat quinquaginta qua
 tuor diuersis rerum generibus.

Ut periculosum est demones euocare, propterea
Cōuictus quòd si qd erratū fuerit, magno conātis discrimine fiat.
principū. Nam aiunt Tullum Hostilium ictum fulmine, quod ex
 Numæ libris Iouem deuocare conatus, quædam parū
 rite fecisset: Ita periculosum est cum principibus habe
 re cōmercium, aut cum morosis potentibus, quod offen
 si re qualibet leui, funditus subuertant hominem.

Sacerdos Quemadmodum magi sibi conscij fucum esse quod
impius. promittūt prodigiosis quibusdā ac præscriptis ceremo
 nijs demētant ac territant infirmiores: Ita quidā sacer
 dotes cū procul absint à uera pietate, ceremonijs inuol
 uunt indoctos, quo plebē sibi magis habeāt obnoxiam.

Philoso- Ut auguria & auspicia non ualent nisi ijs, qui qua
phia. runt & obseruant: Ita præcepta philosophiæ non mu
 tant nisi hos, qui meliores fieri student, & hoc animo
 ad legendum accesserint.

Crocodilus inuictum alioqui & perniciosum ani
 mal, tamē Tentyritas adeo metuit, ut ad uocem etiam
Tyran. expauescat: Ita tyranni cum omnes contemnant, tamē
nus. cruditorum literas subtriment.

Vt quorum

Vt quorundā hominū etiā aspectus fascino habet: Vita cor-
rupa.
Ita sunt quorū omnis uitæ consuetudo mores inficit.

Vt Psylli non solum ipsi non læduntur à serpētibus
uerum ex alijs uenenum exugūt: Ita uere philosophus,
Philoso-
phus.
non modo ipse nō tangitur uitijs, sed aliorum quoque
morbis, oratione, uitāq; sua medetur.

Semel icti à scorpio, nunquā postea uestpis, crabroni Incōmo-
bus, aut apibus feriuntur: Ita nullum est incommodum, di fructus
quod non commoditatis aliquid habeat adiunctum.

Vt qui à cane rabido morfi sunt, non solum rabiunt
ipsi, uerum etiam alios cōtagio inficiunt: Ita qui pesti Cōtagiū.
lentem alicunde imbiberint opinionem, & alios suis
inficiunt colloquijs.

Vt efficacissima remedia nata sunt ex morbis pesti- Legū cau-
tis: Ita bonæ leges ex malis prognatæ sunt moribus. sa.

Sicut ex uipera, crocodilo, cæterisq; nocentissimis
bestijs medici remedia quædam aduersus uenenorum
noxam ac morbos efficacia quærun: Ita animaduersio Animad-
in nocentes, multos uel arcet, uel reuocat à facinoribus uersio.

Crocodilus anceps animal, nunc in terris agit, nūc
in aquis: in terra ponit oua, in aqua prædatur & insi-
diatur: Ita quidam simul & aulici sunt, & ecclesiasti Aulicus.
ci, utrobique pestilentes.

Chamæleon quia pauidissimum animal, subinde co Vires ars
lorem mutat: Ita qui uiribus non polent, ad uarias ar cōpensat.
tes confugiant necesse est.

Oblivio- Lynceſ clariffime omnium animantium cernunt, ſed mira illis oblivio rei ab oculis ſemotæ: Ita quidam acri ingenio, ſed obliuiioſi.

Patiētia. Quædã remedia triſtiora ſunt ipſo morbo, ut ſatius ſit oppetere mortē, quàm his aucupari ſalutē: uelut ſu- gere ſanguinē è uulnere recētī gladiatorū morientū: Ita quãdoq; ſatius eſt ferre iniuriã, quàm maiore incom- modo ulciſci: ferre pacem, etiam ſi parum commodam aut æquam, quàm bellum cū immenſis malis ſuſcipere.

Malū ma- Scorpius letale uenenum habet, aconitum letalius, lo pellitur tamen hoc in potu datum aduerſus ſcorpierum icthi- remedium habet: Ita dum uenenum cum ueneno collu- etatur, ſeruatur homo: Itidem duorum peſilentium ci- uium diſcordia, nonnunquam rei publicæ ſaluti eſt.

Cōiuctus Aconitum etiam contactu necat: Ita quorundam malorum conuictus protinus inficit, aut ſi uel tantillum cum illis inceptes commercij.

Salubria Olim in capitolio certabant quadrigæ Latinis fe- præſtant rijs, uictor abſinthium bibebat: Ita ſalubria magis quæ iucundis. renda ſunt quàm iucunda.

Amicus. Sorba quæ magis blandiuntur ſpecie, uenenum ha- bent: Ita blandiores amici magis cauendi, quàm triſtes atq; aſperi.

Leuitas Empetron herba, Latine calcifraga, quo propius uitæ abeſt à mari, hoc minus eſt ſalfa: quo longius, hoc ama- rior eſt: Ita quidam apud Gallos Germaniam ſpirant, apud

apud Germanos Galliam, & quo longius abſunt hoc magis referunt eam gentem.

Vt optima remedia maxime perniciem adferunt, ni ſi apte ſumantur: Ita Chriſti ſacramenta ſalutaria re- ſte ſumentibus, letalia indigne accipientibus. **Sacra- menta.**

Herbæ ſalutares cōſuetudine perdūt medendi uim: Ita admonitio ſi aſidua ſit, non emendat aſſuetum iam obiurgationibus. **Admoni- tio.**

Vt qui ante uenenum ſumunt antidotum, nō ledun- tur ueneno: Sic qui ſalubribus opinionibus ac decretis confirmarint animum, non inficientur oratione malo- rum, ſi forte in eos inciderint. **Animus bene præ- paratus.**

Vt Mithridati cotidie ſumentis uenenum, conſuetu- dine factum eſt innoxium: Ita mala quibus aſſucueris, non offendunt. **Conſuetu- do.**

Vt ſuus cuiq; morbus uidetur atrociſſimus: Ita ſuū Dolor. cuiq; incommodum maxime dolet.

Vt herba moly difficile quidem effoditur, ſed ad re- media præter cæteras efficax eſt: Ita quæ præclara ſunt non contingunt niſi magno negotio. **Μοικη τῶν καλῶν**

Vt inter ſalutares herbas naſcuntur & uenena: Ita Delectus. ex autoribus quæ recte dixerint ſunt excerptenda.

Vt elleborū concitatis intus omnibus, ipſum in pri- mis exit: Ita dux fortis adhortatus ſuos inter primos prodit in hoſtē, uelut inquit Herophilus, autore Plinio **Dux fore- tis.**

Vt elleborum ſi parcius ſumas, magis offendit quod

Increpa- *inhæreat uisceribus, inficiatq; corpus: sin copiosius, erũ*
tio uehe- *pat celerius: Ita non est obiurgandus amicus, nisi ea ue*
mens. *hementia, quæ uitio liberet illius animum. Nam leuior*
expostulatio contristat amicitiam nullo fructu.

Vti elleborum tametsi efficax, tamen medici uetant
Admoni- *dari senibus, aut pueris, aut exilibus: Ita admonitio sic*
tio. *est temperanda, ut ferre possit quem uelis emendare,*
nec solum spectandum est uitium, sed natura quoque
eius cuius uitio studeas mederi.

Vt uulgus ineptum magno labore, magnoq; impen
Labor ir- *dioremedia ab extremis Indis, aut Aethiopibus petũt,*
ritus. *cum in hortis nobis nascatur, quo morbis mederi possi-*
mus: Ita præsidia beatæ uitæ magno molimine foris
querimus, in imperijs, in opibus, in uoluptatibus, cum
in animo sit, quod nos beatos efficiat.

Climenos herba ita morbo medetur, ut sterilitatem
Incauta *adferat etiam in uiris: Ita quidam malum aliquod ita*
fuga uitij. *profligant, ut aliud diuersum admittant.*

Minor uis inest in radicibus herbarum salubrium
Venus. *cum semē maturescit: Ita deterior fit ingenij natureq; uis,*
quoties liberis gignendis datur opera.

Herbam canariam canis ita mandit, ut homo non
Inuidus *cernat nisi depastam, & percussus à serpente aliam*
animus. *quandam petit, sed eam non decerpit inspectante homi-*
ne: ita quidam disciplinas à se repertas calant, ne pro-
sint & alijs.

Lotos quā Latini fabā Græcā uocant, ramēta ligni
habet amarissima, fructum dulcissimū: Ita conatus ad
summam uirtutem durus est, fructu nihil suauius. Aditus ad
uirtutem.

Vt uitis refugit brassicā, quercus abhorret ab olea,
multo magis autem à nuce iuglande. (Nam uitis cum
omnia complectatur, solam brassicam declinat, quercus
si in scrobem oleæ depacta fuerit, emoritur: eadem
et iuxta nucem iuglandem inarescit.) Sic inter quas-
dam nationes naturale disidium est, ut nullo pacto
queant coalescere concordia: ut inter hos ferē, quos ma-
re aut alpes dirimerunt. Odiū na-
turale.

Vt Democritus medicus Considiæ mulieri, omnem
curationem austeram recusanti, lac caprarum dedit,
quas lentisco pascebat. Sic ijs qui prorsus à tetricis phi-
losophiæ præceptis abhorrent, fabellæ quædam amœni-
ores proponendæ, sed quæ philosophiam respiciant. Institutio

Ferula solis asinis gratissimū est pabulum, cæteris
animantibus presentaneum uenenum: Ita sæpe quod
alios offendit, alijs uoluptati est. Trahit
sua quæq;
uoluptas.

Hedera pota neruis nocet, eadē foris adhibita prodest:
Sic philosophiā si penitus imbibas, nocet ad pietatem, si
leuiter et ueluti foris admoueas, prodest ad eruditionē. Philoso-
phia.

Arundinis radix contrita et imposita, filicis stirpē
corpore extrahit. Item arundinem filicis radix: Ita ui-
cissim et pecuniæ studium eximit animis amorem sa-
pientiæ, et sapientia studium pecuniæ. Philosophia

Rhodo=

Rhododaphnes arboris folia quadrupedibus uenena sunt, hominibus præsidia aduersus serpentes: Ita diuinæ literæ sobrijs ac prudentibus salutarem præbent alimoniam, stultis autem & impijs hæreseos, & maioris impietatis ministrant occasionem.

Ut quod nulla ui efficias, id aliquoties fit herbe suc
 Monendi ratio. co, si modo quam oportet adhibeas: Ita quosdam magis permoueris apta quam uiolenta oratione.

Modus. Vino modico nerui & oculi iuuantur, eodem copiosiore læduntur: Sic literis modice gustatis adiuuatur uita, eadem læditur, si quis immodice incumbat.

Experientia. Sicuti uina & poma subacerba, uetustate mitescunt, dulcescuntq;: Sic ætatis insolentia longo rerum usu mitigatur.

Chamalcon herba mutat foliorum colores, cum terra in qua nascitur: hic nigra, illic uiridis, alibi cyanea, alibi crocea, & alijs, alijsq; coloribus: Ita conuenit hominem pro loco, in quo agit, uitæ habitum commutare.

Quemadmodum heliotropium herba, semper in eam spectat partem, qua sol est, & eo condito, florem contrahit: Sic nonnulli ad regis omnes nutus obsecuntio. dant, & in quodcumq; uiderint illum esse propensum, in id feruntur & ipsi.

Adianton herbam etiam si perfundas aqua, aut immergas, tamē sicca similis est: Ita in uirum bonum non hæret
 Vir bonus. cōtumelia, aut infamia, etiam si quis infamare conetur.

Ut in

Vt in rerum natura quæ spectatissime florent celerime marcescunt, ueluti rosæ, lilia, uiolæ, cum alia durent: Ita in hominum uita quæ florētissima sunt, citissime uertuntur in diuersum. Vicissitudo.

Vt rosa, flos unus omnium longe gratissimus, de spinis nascitur: Sic è tristibus, et asperis laboribus fructus capitur iucundissimus. Labor.

Crocum gaudet calcari, premendoq; melius prouenit: unde iuxta semitas, et fontes letissimum est: Ita uirtus aduersis exercita rebus, letius emicat. Virtus.

Vt nihil insidiosius melle uenenato (nā sunt quædā huiusmodi) Ita nihil magis cauendum q̄ blandus hostis (Vrtica sine aculeis adurit, ac uulnerat sola lanugine, soloq; contactu: Ita quidam non aperta ui, sed clandestinum nocent.) Blandus hostis. Occulta nocendi uis.

Quemadmodum urtica, si contanter attingas ac timide, adurit: sin premas tota manu, non adurit: Ita pecunia, si cautim circumspēctimq; tractes, inficiet: sin contemptim ac neglectim, innoxia est. Pecunia.

Vt radix, quam medici uulgo Rebarbarum uocāt, cum sit biliosa, tamē peculiari quadam uilem pellit: Ita fit nonnunquam, ut amor pellat amorem, ceu clauus clauum, ira iram, & dolor dolorem. Clauus clauo pellitur.

Vt est quædam uenenorum contraria natura, sic ut sepe numero uenenum ueneno pellatur: Sic uitium uitio pellitur, & malus malo obijcitur.

Vt tu

Lectio *ba negent serpētem aspici: ita in his uersandum libris,*
prouida. *in quibus nulla uenena timentur.*

Mors *omneis habet remedium: ita Christi mors una aduersus*
Christi. *omneis cupiditates noxias efficax est.*

Mens. *Ut nepentes herba, ab Homero prædicata, addita*
poculis omnem conuiuij tristitiam discutit: ita bona
mens insita nobis, omnem uitæ sollicitudinem abolet.

Philoso- *Ut acetum acre quidem gustu, sed aduersus serpen-*
phia. *tium ictus mire ualeat: ita præcepta philosophiæ auste-*
ra quidē illa, minimeq; blanda, sed contra pestiferas ani-
mi cupiditates remedium adferunt præsentaneum.

Studium. *Medici uetant uti Halicaccabo, quanquam denti-*
bus firmandis prodest, si eius succo colluantur. proptes-
rea quod periculum est, ne si diutius id fiat, deliratio-
nem gignat, & plus adferat incommodi quàm commo-
di: ita non est utendum his literis, quæ sic linguam ex-
poliunt, ut mores inficiant: aut nō conuenit sequi, quæ
sic augent rem, ut famam ledant.

Philoso- *Sicuti nasturtium ad Venerē quidem reddit segnio-*
phia. *rem, sed animi uim acuit: ita philosophiæ studiū corpo-*
ris curam ac uigorem, ad animi uigorem traducit, ut
hoc plus sapiat homo in rebus æternis, quo magis stu-
pet ad ista corporea, crassaq;.

Quemadmodum in superioris Libyæ populis, quo-
niam

niam mulieres communes sunt, ut in Politicis testatur Aristoteles, filios iuxta similitudinem formarum par tiuntur: ita confusis operum titulis, stili similitudinē, & orationis phrasin oportet spectare. Cognitio
auctoris,

Vt qui comædos audiūt, nō ob hoc audiunt, ut ipsi comædā fiant, sed ut uoluptatem capiant: Ita nūc per- Error.
multi concionantem audiunt, non ut imitatione melio-
res fiant, sed uti delectentur.

Vt Pharmacopola bracteis aureis tegunt remedia quædā, quo pluris uendāt: Ita quidā lenocinio uerborū Falsa opi-
nihil ad rem pertinentiū, rem cōmendari putant. nio.

Sicut unda undam perpetuo propellit: Ita dies diem Tempus:
trudit.

Vt à currente flumine tantum habes, quantum hau-
ris: Ita ex annis semper eūtibz nihil accipis, nisi quod Fructus
in res duraturas collocaris. temporis

Luna semel extincta subinde renascitur, & ubi con-
senuit reiuuenescit: At homo nec renascitur mortuus, Dissimile
Homo
nec repubescit senex.

Post hyemem denuo recurrit Ver: At post senectam Senecta.
nulla recurrit iuuenta.

Sol post occubitum redit nouus, homo non item. Dissimile
Vt stultum sit relictis fontibus consecrari riuulos: Homo.
Ita ineptum est, relictis Euangelijs, Lyre, & simulum Studiū in-
utile.
somnia sequi.

Vt maximi medici, minores quoq; morbos optime
sanant

Præceptor. sanant: Ita doctissimi præceptores, & minima optimi docent.

Alieni curiosus. Ita quidam in alienis negocijs plus satis oculati, in suis parum perspicunt.

Inhumanitas. Ut impendio malignus sit, qui fontem scatentem obtegat, aut solem obradiantem prohibeat, aut lumen recuset de suo lumine accendere, aut uiam monstrare grauetur: Ita uehementer sit inhumanus, qui prodesse nolit citra ullum suum incommodum.

Philuxuria. Ut equæ conspecta in aquis forma sua, aguntur in rabiem, autore Columella: Ita quidam nimium admirantes sua, ad insaniam usq; redduntur insolentes.

Sophistica. Ut bonaso cornua oneri sunt tantum, nulli aut usui, adeo sunt in se reflexa: Ita Sophistæ dialecticem habent, sed qua neminem reuincere possint, adeo est intorta.

Adulatio. Pardus odoris gratia allectus feras inuadit, atq; occidit: Ita quidam blandiloquētia irretitos fallunt, ac perdunt. Sic principū aulae habent, nescio quid blandum, quod inuitet in perniciem.

Rapina. Qui tigridis catulos rapuit, bene secum agi putat, si uel unū insequenti matri auferat impune: Ita qui alienā inuasit possessionem, etiam si cogatur reddere, lucrū tamen facit, si uel portionem aliquam retineat.

In pantheris quod speciosissimum esse oportuit, id celandum est, ut placeat, reliquo corpore maculis picturato

Curato: Ita in quibusdam omnia placent, præter uitã, **Corruptã**
quod est totius negocij caput. **uita.**

Vt *Tarandi cutis ferro impenetrabilis*: Ita quosdã **Fortitu-**
nihil queas dictis lædere. **do.**

Hyene sicut & Ichneumon, nunc mas est, nunc fœ- **Incon-**
mina: Ita quidam sui dissimiles, nunc fortia loquuntur, **stantia.**
nunc mollia: nunc philosophi sunt, nunc nepotes: nunc
amici, nunc inimici.

Vt *Aspalacus non nisi apud Bœotios uiuit ubi na-* **Inscitia**
scitur, aliõ translatus perit: Ita quidam peregre uiuere **ubiq; exu-**
non possunt, nulla instructi arte. **lat.**

Chamæleon quoniam aura pascitur non cibo, sem- **Ambitio**
per hianti est ore: Ita qui gloriolis & auris alütur po-
pularibus, semper aliquid captãt quod famã augeat.

Amphisbena serpens utrinq; caput habet, & utrali **Anceps**
bet corporis parte pro cauda utitur: Ita quidã ancipi- **animus**
tes, nunc hac, nunc diuersa ratione se tuentur, & cũ est
cõmodum ad ecclesiasticã libertatẽ cõfugiunt, cum ui-
sum est, principũ prætextu rem gerunt, canonũ obli-

Porphyrus serpens uenenum habet, sed quoniam **Malus a-**
edentulus est, sibi habet: Ita quidam male cogitant, sed **nimus si-**
quod desit facultas nemini nocent. **bi nocet.**

Vt *palma quia cortice sit cultellato, difficilis qui-* **Eruditio.**
dem est ascẽsu, sed fructum habet dulcissimum: Itidem
eruditio & uirtus aditum habent difficilem, sed fru-
ctum dulcissimum.

- Sapiens.** Sicuti mundus undiq; teres, ac rotundus sibi constat: Ita sapiens nihil extra se querit, seipso contentus.
 Ut stultissimū est cū huius mūdi, in quo nati sumus, naturā cognoscere non possimus, alios innumerabiles mundos foris querere: Ita absurdum est neglectis rebus domesticis, de alienis esse sollicitum et curiosum.
- Curiositas alieni.** Sicuti deus cum nihil nō uideat, nihil tamen uidenti similis est: Ita princeps nihil ignorare debet, multo dissimulare.
- Pauciloquus.** Ut deus plurimum sapiens, & intelligens minimū loquitur: Ita sapiens non nisi necessaria loquetur.
 Sicut ex contrarijs elementis mira harmonia temperatus est mundus: Ita diuersis hominum studijs constat respublica.
- Respublica.** Ut deus quo nihil est melius, minime apparet: Ita quod est in homine optimū, nēpe mens bona, maxime latet.
- Mens laeta.** Ut unus deus administrat uniuersa, sed qui sit optimus ac sapientissimus: Ita monarchia res sit saluberrima, si detur deo similis.
- Cunctatio senum.** Ut orbium diuersus in contraria nisus, motum omnium temperat: Ita senum cunctatio, iuuenum in respublica feruorem, ac præcipitantiam moderatur.
- Princeps respectat.** Ut sol non alius est pauperi, alius diuiti, sed omnibus communis: Ita princeps personam spectare non debet, sed rem.
 Ut idem sol ceram liquefacit, & lutum indurat: Ita eadem

eadem oratio alios reddet meliores, alios deteriores
pro ingeniorum uarietate. Oratio.

Quemadmodū Luna quo propior est soli, hoc mi-
nus habet luminis: Ita plus fructus ac dignitatis est ijs,
qui procul absunt à magnis principibus. Ortiū ab
aula.

Vti Solis defectus magnam mortalium perniciem
trahit: Ita regis error etiam leuis, magnam tamen in re-
bus humanis gignit perturbationem. Regis er-
ror.

Sicut Mercurius quàm minimo spacio discedit à So-
le, licet alioqui uagus & errabundus: Ita non oportet
longius ab honesto discedere sapientem. σοφος τὸ κἄ-
σος φιλεῖ.

Vt cometes nouus apparens, aut magnum bonum,
aut ingēs malum protendit mortalibus: Ita nouus prin-
ceps salutem adfert rebus humanis si bonus est, maxi-
mam pestem, si malus. Princeps
nouus.

Vt plures apparere soles prodigium est: Ita plures
esse monarchas, aut Imperatores. πολλαρχία.

Vt Luna quod luminis accepit à sole, mundo resun-
dit: Ita donum à deo acceptum, in commodum aliorum
est conferendum. Pietas.

Vt Castoris & Pollucis faces si solitariae appareant,
dirū est ostentū: si geminae, salutare: Ita non oportet
potentiā esse seiunctā à sapientia, alioqui pestilentem. Potentia
nocens.

Vt Saturnus qui ex septē erroribus summū tenet lo-
cū, tardissime circūagitur: Ita qui in summa constituti
sunt potestate, quàm minime precipites oportet esse. Maturi-
tas princi-
pē ornat.

- Subita fortuna.** Vt stellæ subito natæ, subito item euanescent, aut de-
cidunt: Ita qui repente subuehantur ad summos hono-
res, cito præcipitari solent.
- Princeps malus.** Vt canicula pestilens est omnibus sydis: Ita princi-
pis mali potestas omnibus nocet.
- Vicinitas.** Luna præcipue mouet inferiora, non quod effica-
cior, sed quia propior: Ita multum habet momenti ad
res conficiendas uicinitas.
- Mutatio morum.** Vt bruta fulmina montes feriunt irrito ictu: Ita stul-
ta potentia suas uires, in quod nihil opus est consumit.
- Sors bea-
ta.** Vt Aphricæ Auster serenus est, Aquilo nubilus,
præter aliarum regionum naturam: Ita quidam cum
regione mutant ingenium ac mores.
- Sors inui-
diæ obno-
xia.** Sicuti nec Aegyptus ob calorem, nec Scythia ob rigo-
rem sentit fulmina: Ita uel ingens potentia, uel extre-
ma fortunæ humilitas, tutum reddit à contumelijs.
- Reluctas
animus.** Vt autumno aut uere maxime fulgurat, minus hye-
me aut æstate: Ita mediocris fortunæ celsitudo, ictibus
obnoxia est.
- Temeri-
tas.** Vt quædam fulmina æs ac ferrum liquefaciunt, ne ce-
ra quidem confusa: Ita diuina uis, aut regia potestas in-
obistentes sæuit, mollibus parcit & cedentibus.
- Vt non solum stultum est, uerum etiam periculosum
euocare fulmina: Ita demetia est reges ad se accersere,
qui non nisi magno nostro malo prouocantur.
- Vti fulmen quodcumque animal protinus occidit
excepto

excepto homine: Ita fortuna procelle indoctos, ac brutos protinus animo deiciunt, sapientē non item.

Sapiens
fortis.

Qui in altis sunt specubus, à fulmine non feriuntur: Ita infima fortuna tutissima est.

Sors bea-
ta.

Sicut aliquādo tonat sine fulgetris, idq; tonitru terrorem habet, periculo uacat: Ita quorundam minæ terrent, non nocent.

Minæ.

Hypanis fluius, Scythicorum annium princeps, per se purus & dulcis, circa Callipodas Exampeo fonte amaro inficitur, atq; ita dissimilis sui in mare conditur: de quo quidem est illud Solini elogiū: Qui in principijs eum norunt, prædicant: qui in fine experti sunt, non iniuria execrantur: Ita quidam initio blandi & amici, postea longe dissimiles sui reperiuntur.

Incon-
stantia.

Vt attagen aliās uocalis, captus obmutescit: Ita qui busdā seruitus adimit uocē, qui liberi loquebantur: Aut sponte loquuntur, aut canūt nonnulli, si cogas, reticescunt.

Seruitus.

Memoria similis reti, quod maiora continet, minima transmittit.

Memoria

Vt arbor excisa repullulat, euulsa nō refruticatur: Ita malum si penitus tollatur, non renascitur.

Malū ra-
dicitus ex
tirpandū.

Vt auibus pennas accidimus, ne longius auolet: Ita quibusdam opes & autoritatem, ne se tollant in altū.

Opū a-
missio.

Vt accise pennæ tempore renascuntur: Ita nisi a se due premas, renascitur potentia.

Potentia.

Vt qui chirurgi manus horrent, dicta curantur: Ita

Remediū qui asperiora non ferunt remedia, leuioribus remedijs sunt corrigendi.

Vt si Venerē suam Apelles, aut si Protogenes Hialy

Egregius sum illum suum cœno oblitum uideret, magnū acciperet dolorem: Ita si quis cōspiciat eum corruptū, quem ad bonos mores instituisset: aut ignominijs affectum, quem ornasset honoribus, iniquo animo ferret.

Vt mulieres ob hoc ipsum bene olēt, q̄a nihil olēt, & in q̄busdā delectat cultus neglectus: Ita theologica oratio hoc ipso uidetur ornatior, quod ornāmēta neglexit.

Magistratus ris partes sanat, q̄ quæ exurit: Ita melior est magistratus qui ciues improbos corripit, quàm q̄ tollit è medio.

Hortatus punitur. Vt apud iureconsultos etiam qui frigidam suffundunt, simili notantur infamia: Ita culpāus qui ad turpia hortatur, non is solum qui turpia facit.

Vt qui parant statuam facere: prius rude quoddam simulacrum fingunt è trunco: postea dolant ac poliūt: Ita qui orationem aut librum instituit.

Compositio operis Vt callus tempore factus adimit sensum: Ita diutina mala consuetudo facit, ut leuius feramus.

Consuetudo. Vt natura nō est eadem omnibus locis, neq; flatuū, nec maris, nec pluuia, nec arborum, nec animantium: Ita non oportet hominem ubiuis eundem esse, sed cum loco ac tempore uariari.

Vt Euripus in Eubœa septies in die defluit, ac toties refluit

refluit mira celeritate At idē tribus diebus uno quoq; Immode
 mense stat immotus septima, octaua, nonaq; luna :Ita ratus.

quidā inæquales sibi, aut nimiū præcipites sunt, aut ni
 mium lenti, in utrāq; partem plus satis uehementes.

Vt æstum maris, auctus aut detrimenta lunæ magis
 sentiunt imbecilliora corpora: Ita rebus contrarijs ue
 hementius commouetur animus, minus sibi constans,
 & affectibus uitiatuſ.

Inconstās
 animus.

Vt conchilia crescente luna augeſcunt, decreſcente
 macreſcunt: Ita ſtultus à fortuna pēdens, nunc magnus
 eſt, nunc puſillus, nunc elatus, nūc ſupplex, utcuſque
 Rhamnusia mutauerit ſeſe.

Stultus.

Vt aqua maris in imo dulcior eſt quā in ſummo:
 Ita quo altius penetres in philoſophiam, hoc minus ha
 bet amaritudinis.

Philoso
 phia.

Tradūt phyſici ueteres, ſolem marinis aquis paſci,
 lunam dulcibus: Ita ſapientes amara quærunſ, modo
 utilia: ſtulti quæ delectant modo, ſectantur.

Sapiens.

Quidam fluuij per medios lacus erumpunt, ut illis
 non miſceantur, ſed idem eadem aquarum magnitudi
 ne poſt multa paſſuū milia exeunt, quā fuerant inuecti:
 Ita ſi in uitioſam incideris ciuitatē, ita ad tempus uten
 dum hoſpitio, ut idem exeas qui ueneris.

Cautus
 cōuictus.

In Aſphaltite Iudææ lacu, itē in Aritiſſa Armeniæ
 maioris nihil mergi poteſt: Ita quidā quicquid cōmiſe
 ris, in propatulo gerūt, neq; quicquā cælare poſſunt.

Loquaci
 tas.

Vsurerū Vt aqua marina ad potū inutilis, melius sustinet na-
uē q̄ fluuiialis dulcis & potui aptior: Ita suū unaqueq;
res usum habet, si quis utatur ad id quod oportet.

Christus sublimia deprimit, extollit depresso. In Dodona Iouis fons cū sit gelidus, & immersas sc̄-
ces extinguat, si admoueris extinctas, accendit: Ita Chri-
stus si cupiditatibus flagrātē attigerit, sedat ac refrige-
rat: si deiectū & exanimatū, erigit et animosum reddit

Paupertas. Lyncestis aqua, quæ uocatur Acidula, non secus ac
uinum temulentos reddit: ita quosdā etiam sua pauper-
tas & incitia reddit feroces et improbos. Eadem enim
uitia ē diuersis nascuntur causis, ut ex scientia arro-
gantia, eadem ex ignorantia.

Concordia. Tirrhenus lapis quāuis grādīs innatat, cōminutus si
dit: ita cōcordia sustinemur, discordia pessum imus.

Philosophia. Vt oleum infusum tranquillat mare, & lucem ad-
dit: ita philosophia componit animi motus, & ignorant-
tiæ caliginem discutit.

Ingeniū. Vt ad naphtham (id est bituminis genus) etiam pro-
cul uisam ignes transfiliunt ob nature cognationem:
Ita ingenia literis nata, statim eas arripiunt.

Pertinax animus. Aiunt ignem Chimere motis semper ardentis, aqua
accendi, sc̄eno restingui: ita quosdam quo magis ores,
minus commoueat, si dehorteris, ultro uolunt.

Mutatio morum. Vt aquæ saline, pluuia incidente, dulciores sunt cæ-
teris aquis: ita meliores solent esse, quos ē diuersa uita
mutauerit diuine gratiæ influxus, ueluti Paulus.

Vt canes Melitæi potissimum in delicijs sunt opulentis ac potentibus sceminis: Ita principes effœminati delicijs, plurimi faciunt adultores, & ad gratiam omnia tum loquentes, tum facientes.

Effœminatus princeps

Vt sunt flumina quædã, quæ cū eadẽ sint, diuersis locis diuersa sortiuntur nomina: Ita quædã res in alio hõmine, uarijs nominibus mutatur: uelut fastus in principe splendor appellatur, in priuato superbia.

Res à persona denominantur.

Sicuti quo directius nos ferit sol radijs suis, hoc minor est umbra nostri: quo obliquius, hoc magis increfcit umbra corporis: Ita quanto plus quisq; assequutus est ueræ sapientiæ, hoc minus magnifice de se sentit: quo longius abest ab ea, hoc se magis dilatat stultissima per suasione sapientiæ.

Sapiens.

Vt inter tot hominum milia nullæ facies sunt per omnia similes, nec ullæ uoces: Ita suum cuiq; ingenium est, suus cuiq; mos.

Suū cuiq; pulchrū.

Tradunt in Albania nasci homines glauca oculorum acie, qui noctuarum ritu, plus noctu quàm inter diu cernant: Ita quidam plus sapiunt in rebus facinorosis, quàm in bonis ac præclaris: aut in sordidis potius quàm in egregijs.

Verfusia.

Vt Pssylli in Africa, Marsi in Italia, non solum ipsi non læduntur à serpentibus, uerumetiam contrectatu ac salina medentur alijs periclitantibus: Ita philosophis non satis esse debet, si ipsi non corrumpantur ui-

Philosophus.

tiosis affectibus, uerum oportet oratione alijs quoq; cupiditates noxias eximere.

Animus. Ut homini semper adest remediū aduersus serpentium uirus, nempe saliuā, qua cōtacti ceu feruenti perfusi aqua, fugiunt, emoriuntur etiam si in fauces penetraverit: Sic aduersus omnes pestiferas cupiditates præsens remedium semper nobiscum circumferimus, si modo nouerimus uti. Id ab animo petatur oportet.

Adulator Qui fascino utuntur, laudando necāt arbores, sata, pueros: ita adulator laudando perdit.

Inuidia. Sunt qui aspectu effascinant hominem: Ita inuidus oculus perniciem adfert rebus lætis. Nec satis tutus regum oculus, si quid habeas egregie pulchrum.

Qui effascinant, in oculis geminam habere pupillā dicuntur: Ita qui uruntur inuidia aliene foelicitatis, nō eam intuentur oculo simplici, sed quicquid uident, sinistre interpretantur.

Delirium Est Indiæ gens dicta Pandora, quæ in pueritia cano sit capillitio, in senectâ nigrescunt capilli: Ita nonnulli primis annis sobrii ac modesti, grandiores iam ad nugas & ineptissimas uoluptates abijciūt sese, & quasi pueraescunt.

Præcox ingenium Sicuti scemine quæ maturius pariunt, citius senescunt, uelut in Calingis Indiæ gente, quinquennes pariunt, sed octauum non excedunt annum: Ita præcocia ingenia cito deficiunt.

Vt Androgyni sic utrosq; imitantur, ut neutrū sint nec mares, nec fœmina: Ita quidam dum et Theologi **Anceps** uolunt esse & Rhetores, à neutris agnoscuntur. **studium.**

Vt mare grauida, minus laborat & in gestatione, et in partu: Ita si rem honestissimam animo conceperimus, minore negotio consequemur, quàm stultam quædam oblectamenta. Et qui mundi præmia sequuntur, minore dolore margaritum illud Euangelicum sibi parare poterunt. **Honestatis amor.**

Agrippæ qui uocantur, quoniam præpostere nascuntur: hoc est, pedibus primū emergentibus, malis auspicijs in uitā ingredi creduntur, magnoq; humani generis malo, ut Marcus Agrippa, & Nero: ita qui per nefas, ac simoniā irrūpunt in imperiū, aut episcopatū (uti uocant) magnā pestem adducunt sibi suisq;. **Ambitus**

Vt nonnullæ mulieres ex uiris quibusdam non concipiunt, alijs adiunctæ, secundæ fiunt: Ita sunt qui apud quosdam præceptores indociles, alijs traditi doctoribus proficiunt: quod sint ut corporum, ita & ingeniorum cognationes, ac dissidia. **Ingenia uaria.**

Vt horologii umbrā progressam sentis, progredientē nō sentis, & fruticē aut herbā creuisse apparet, non apparet crescere: Ita & ingeniorum profectus, quoniā minutis cōstat auctibus, ex interuallo sentitur. **Profectus**

Vt elephantum cum nare non possint, tamen amnibus impense delectantur, circaq; illos uagari gaudent: **Indoctus.**

Ita

Ita quidam cum literas nesciant, tamen inter eruditos uersari gaudent.

Mutua calamitas. Dracones exugentes sanguinem elephantorum, occidunt eos, & ipsi uicissim inebriati opprimuntur ac commoriuntur: Ita sepe numero in bello, pars utraque & perimit & perit, damnum dat & accipit.

Calumniator. Bonasus animal, quoniam cornibus inutiliter implexis non potest laedere, fugiens finum reddit: cuius contactus insequentes ut ignis aliquis comburit: Ita nonnulli quoniam coram non audent congregari, a tergo sparsis probris cõtaminant hominem.

Magnanimitas. Sicuti leo citius seuit in uirum quam in foeminam, pueros non nisi summa fame coactus attingit, simplicibus ac praestratis parcit: Ita potentes infirmioribus debent ignoscere, uires in alios experiri, quos uincere pulchrum sit.

Cõuiciũ. Ut lasciuia simiarum febrim excutit leoni: Ita inimici cõuiciũ aut cõtumelia, nonnunquam excussa desidia, uertenoque, ad honesti studium nos acuit.

Egregia tarde maturescunt. Leonis catuli informes nascuntur, uix ingrediuntur semestres, non mouentur nisi bimestres: Ita quae egregia futura sunt, sero proueniunt, & lentis auctibus absoluuntur.

Conuiciũ. Leo cunctis formidatum animal, cantum ac cristam galli formidat: Ita summi principes infirmorum conuicia nonnunquam timere coguntur.

Iniecto in oculos sago, leo sine ullo negocio capitur, alioque

alioqui inexpugnabilis: Ita facillimū est potētissimum Princeps
etiam domare, modo cognitum sit illius ingenium. domatur.

Camelus nō gaudet potu, nisi prius obturbata con Indoctus.
culcatione aqua: Ita quibusdam nihil placet in literis,
nisi barbaria conspurcatum.

Vt camelopardalis siue nabis, collo refert equum pe
dibus & cruribus bouem, capite camelum, maculis ti
grim, aut pardum: Ita quidam inæquales sibi uarias ho Inæquali
minum formas exprimunt: si cultum inspicias, sanctū tas.
aliquem existimes, si orationem audias, Satrapam lo
qui putes: si uitam expendas, nebulonem inuenies: si
scripta, bubulcum.

Rhinoceros cornu gerit in naribus: Ita quorundam Mordax.
sales dentati sunt & aculeati.

Catoblepas & basiliscus solo aspectu necant, maxi
me si oculos intueare: Ita tyranni nonnulli solo oculo
rum coniectu nonnullos ad laqueum adigunt. Aut for Mulier
mosa mulier & impudica perimit intuitu. formosa.

Vt basiliscus sibilo fugat omnes serpentes: Ita qui-
dam adeo sunt pestilentes, ut alij ad illos collati, boni ui Malus.
deantur, atq; ultro cedant.

Lupis quos ceruarios uocant, etiam in fame surre-
pit obliuio cibi, si modo respexerint, ac protinus alium
querunt: Ita nonnullis mox excidit, quod modo insti Obliuio.
tuerant narrare, si interiectis uerbis aliquot animum
illorum aliò deuocaris.

Aspis pestilentissimum malum non uagatur, nisi cū compare, ea interfectorem pertinacissime persequitur: Ita tyranni filium, aut alium tyrannidis successorē adiungunt, ne desit ultor, si quid acciderit.

Tyrānus Crocodilus patitur Trochilū auiculā carpere escā ē faucibus suis, non illius amore, sed sua ipsius causa. Repurgat enim rostro suo os illius: Ita tyrāni etiā si quid alicui cōcedunt, semper ad suū referūt cōmodum.

Timidus Crocodilus terribilis est in fugaces, fugax contra insequentes: Ita quidam si concedas ac metuas, tum ferociunt: si strennue conuenas & obsistat, statim cōcedunt

Adulator In aspidis ictu nullum est remedium, nisi ut partes contacte amputentur: Ita quaedam uitia sola morte sanari possunt.

**Cupidi-
tas nocēdi** Incuitabile malū esset aspis, nisi natura hebetes addidisset oculos. Ita quidam essent pestilentissimi, si praua cupiditati accederet et ingenij uis, ut rationē quoque nocendi possint excogitare.

Philosofia. Dictamum herba sagittas educit è corpore, hanc cerui monstrauere: Ita philosophiæ ratio, fortunæ iacula eximit animo.

Diffimile Cerui pastu dictami excutiunt corpore sagittas, à phalangio percussi cancrorum esu sibi medentur. laceratæ à serpentibus icti, herba quadam se resouent: hirundines uexatis pullorum oculis chelidonia succurrunt: Testudo cunilæ pastu uires aduersus serpentes reficit:

Mustela

Mustela in murium uenatu ruta se confirmat: Ciconia Animantium uaria remedia obseruandum simile.
 origano, hœdera apri sibi medentur in morbis, itẽ can-
 crorũ esu: Anguis sceniculi succo abijcit exuuiũ: Dra-
 couernã nauseam syluestris lactucæ succo restinguit:
 Pantheræ aduersus aconitũ, hominis excrementis sibi
 medentur: Elephas Chamæleonte fronde (nam similis
 est animanti color) deuorata: Vrsi cum Mandragoræ
 mala degustauere, formicas lambunt: Ceruus uenenatis
 pabulis herba cynare resistit: Palumbes, graculi, meru-
 la perdices, lauri folio annuũ fastidiũ purgant: Idem fa-
 ciũt columbæ, turtures, gallinacci, herba quæ uocatur
 helxine: anates, anseres, ceteræq; aquaticæ, herba sive
 rite: grues & similes, iunco palustri: Coruus occiso cha-
 meleonte, qui etiam uictori nocet, lauro infestum uirus
 extinguit, breuiter nullum est animal, quod non intelli-
 gat sua remedia: Solus homo nescit, unde uel corporis
 uel animi remedia petere debeat.

Homo.

Hyæna uocem humanam imitatur, & nomen ali-
 cuius ediscit, quem euocatum lacerat: Ita quidam obse-
 quio blandiuntur, donec in perniciem trahant.

Assentatio.

Hyæna sic auida est excrementorũ hominis, ut si in
 uase suspendantur altius quàm ut possit attingere, ene-
 cet sese, defatigati porrectu corporis: Ita nõnullis quod
 est fœdissimum, id dulcissimum est.

Voluptas inconfiderata.

Fibri Pontici genitalia sibi ipsis amputant membra
 in uenatu, quod ob hoc se peti intelligant: Ita pruden-
 tis est

Prudens.

tis est aliquando abijcere rem, ob quam periclitatur.

Princeps. Cerui cum arrexere aures, accerrimi auditus sunt, cum remisere, surdi: Ita principes si quid est quod placeat, id procul etiam percipiunt: si quid secus, quantumuis clames, non intelligunt.

Diues. Cerui cum sua cornua cogantur abijcere, tamen occultant ea, præcipue dextrum, ne medicamento uis alijs sit usui: Ita diuites nonnulli, cum ipsi diuitijs uti non queant, haud tamen sinunt alios frui.

φιλευτος. Vti chamæleon non alio pascitur alimēto, quàm aëris, et idcirco ore est semper hiāte: Ita quosdā aura popularis alit, neque quicquid captat præter inanes laudes, et gloriam.

Adulator Chamæleon qui subinde mutat colorē, omnē imitatur, præter rubrū et candidum: Ita adulator nihil non imitatur in amico, præter ea quæ honesta sunt.

Cū lupis ulula. Tarandus omnium arborum et fruticum, locorumque in quibus latitat, colorem uillis etiam imitatur: Ita tustior erit, qui ad quancunq; gentem se contulerit, eius ritus ac mores imitetur.

Diffimile Scurra. Hystrix non iaculatur spinas suas, nisi cū prouocatur, aut urgetur: At scurra in quemuis dicta sua torquet.

Fœtus ingenij. Ursus informes gignit catulos, eos labendo format: Ita rudē ingenij fœtū diutina cura expoliri cōuenit.

Præcipitatum opus Barbarus Vti canis properans in enitendo, cæcos parit catulos: Ita præcipitata opera non possunt esse absoluta.

Vt ignaui canes omnibus ignotis allatrant: Ita barbari

bari quicquid non intelligunt, carpunt ac damnant.

Vt muti quidam canes, prius mordēt quàm latrāt, sunt enim & huiusmodi, quos aliquot ipse uidi: Ita quidam prius lædunt quàm exoptulent.

Nocendæ
libido.

Asinæ per omnem gignunt uitam: cū homo tā mature desinat parere: Ita facilius ac perpetuus prouētus rerum uilium, egregia raro contingunt.

Pulchra
sunt rara.

Nullum est animal quod impensius amet suos fœtus, quàm asinus & simia: Ita indocti suas commenta tiunculas præter alios amplectuntur.

Indoctrus.

Mulus ex equo & asina conflatus, nec equus est, nec asinus: Ita quidam dū et aulici esse uolūt, & ecclesiastici, neutrum sunt.

Anceps
uita.

Muli calcitratus uino crebro inhihetur, mulieris petulantia uino prouocatur.

Diffimile
Vinum.

Simia catulos ferè complexu necat: Ita nonnulli parentes immodico erga liberos affectu, & indulgentia corrumpunt illos.

Indulgentia.

Vt est regio quæ careat uenenis, ueluti Creta: Ita non est respublica aut aula, quæ careat inuidia.

Diffimile
Inuidia.

Creta nullum habet uenenum, præter phalangium, id est, aranei genus: Ita non est monasterium tam sanctum, quod immune sit ab obrectationis & inuidentie malo.

Monasterium.

Angues in Syria erga indigenas uenenum non habent, nec eos petunt, exteros cum cruciatu exanimāt:

I Ita

Humanus. Ita insulares in suos satis humani, in alienigenas immitissimi sunt.

Aula. Indicae testudines, meridiano tempore blandiente, gaudent toto dorso per tranquilla fluitare, donec oblitis sui, solis uapore siccetur cortex, ut mergi nequeant, iamque inuitae natent opportune uenantium praedae: Ita quidam spe magnarum rerum allekti, in principum aulas sese conijciunt, et adeo deliniuntur aulae delicijs, donec imprudentes eò redigantur, ut non possint etiam si uelint, in suum ocium sese recipere.

Stulta opinio. Mugiles si caput condiderint, putant se totos occulitari: Ita quidam si sua uitia dissimularint ipsi putant ab alijs non animaduerti, qui mos idem et pueris est.

Astutus. Alutarium piscem semper sequitur piscis nomine sargus, qui illo coenum fodiente excitatum deuorat pabulum: Ita sunt qui se misceant alienis negocijs, ut eis laborantibus, fructum ipsi praeripiant.

Diues. Scombri in aquis sulphureum habent colorem, extra aquas similem ceteris: Ita diuites in suo regno dijs pares, et ceteris longe praestantiores uidentur, in morte nihil ab alijs differunt.

Amor. Ut echeneis licet exiguus piscis, nauem uelis citatam remoratur: Ita animum ad honesta properantem uelula quae pia nonnunquam reuocat, ac retardat affixa.

Pertinacia. Sicuti Polypus quicquid brachijs attigerit, suctu tenet et attrahit: Ita difficillimum est euellere de manibus

tus quorundam, si quid nacti fuerint.

Polypus stupidum alioquin animal, in captandis cō-
chis incredibili utitur solertia: Ita quidam ad solum *αρσόφιλος*.
questum suum sapiunt, alibi pecudes mere.

Vti se penumero Polypus dum conchæ carnem ca-
pitat, ipse capitur ac tenetur: Ita sepius dum alijs noce-
re studemus, nos ipsos in periculum adducimus. *Malū con-
siliū cō-
sultori
peffimū.*

Vt echinus semper in spinis ingreditur, quod spi-
nas secum circumferat: Ita quibusdam in omni ne-
gocio acerbitas est, propterea quod animo secum ad-
ferant asperitatem, etiam si res ipsa nihil habeat in-
commodi. *Animus
male sibi
consciū.*

Vt cancri in metu utroque uorsum pari celeritate
ingrediuntur: Ita cum res exigit, uertendi sunt in di-
uersum mores. *Homo
uarius.*

Minimi cancri, quos pinnoteras uocant, quo tu-
tiores sint, inanium concharum testis se condunt, &
cum accreuerint, migrant in capaciores: Ita quidam *Ignauus
aliena uir-
tute se tue-
tur.*
maiorum suorum titulis tumentur sese, cum suis diffidant
uirtutibus.

Vt uniones tametsi in mari nascuntur, tamen plus
habent cognationis cum cœlo, cuius faciem reddunt:
Ita pius ac generosus animus magis à cœlo pendet, un-
de ducit originem, quàm à terra, in qua uiuit. *Genero-
sus ani-
mus.*

Rhombus, & squatina, & rhaia, & pastinaca cum
tardissimi sint piscium, tamen sepe reperiuntur haber-

Ars. *tes in uentre mugilem omnium uelocissimum, solertia
& ingenio capientes: Ita quidam arte superant longe
potentiores opibus aut uiribus.*

Ingenio. *quidā ingenij fœlicitate ipsi literarū semina infundūt
suis. sibi, quos αὐτοδιδάκτους uocant Græci.*

Vastum *ubi collū occultarit frutice, latere sese existimat: Ita qui
corpus. dā ingēti mole corporis onusti, minimū habēt ingenij.*

Rarū est *Optimum* *cuquam: Ita rerum optimarū summa raritas est.*

Auarus. *Aquila auīū rapaciſſima, nō oppetit morbo neq; se-
nio, sed fame: Ita auarus quo magis accedit ætas, hoc ma-
gis cruciatur habēdi studio, et minus potest uti partis.*

Tyrānus *mixtæ, eas deuorant: Ita tyrannis penitus inſita uis est
ſpoliandæ plebis, ut mortui quoq; aliquid auferant.*

**Hæredi-
peta.** *Vultures triduo futura cadauera præſentiunt, eoq;
aduolant: Ita quidam captatores, multis etiam annis
morti diuitum imminēt.*

*Vultures ipsi nihil occidunt, sed ab alijs occisa inua-
dunt: Ita nonnulli alienis fruuntur sudoribus.*

**Odiūprin-
cipum:** *Cybindus auis bellū internicinum gerit cum aquila
adeo ut cohærentes sæpenumero prendantur: Ita fit ali-
quoties, ut dum mutuū in se odiū pertinaciter exercent
principes, utriq; subuertantur, tertio quoqiã inuadēte.*

Coccyx

Coccyx ova subdit in nidis alienis: Ita quidam alie μαχλοσύνη.
 uxores faciunt matres.

Coccyzis pullus ubi adoleuerit cum sit nothus, ta-
 men legitimos deuorat, unaq; matrem ipsam: Ita qui-
 dam magna indulgentia, stultoq; amore quorundam
 educati subuertunt eos. Indulgentia.

Pauo non explicat pennas nisi laudatas: Ita quidam
 putant se non habere quod habet, nisi sint qui mireretur. Cupiditas laudis

Galli sepius in pugna commoriuntur: Ita quidam
 mutuis disidijs conficiunt sese. Diffidiū.

Gallus uictor ilico cantu superiorem sese testatur:
 Ita quidam sua facinora iactant ipsi, & suarū laudum φιλαυτία.
 ridiculi sunt tibicines.

Vti ciconias nemo aduenire sentit, sed aduenisse: ne-
 mo discedere, sed discessisse, quod noctu clanculumq; fa-
 ciant utrunq;: Ita iuuentutē nemo intelligit discedere, Aetas fu-
 sed discessisse: & senectutem non sentimus aduenire, gax.
 sed aduenisse.

Apud Thessalos capitale est occidere ciconiā, nō ob
 aliud nisi quod serpentes interficit: parcutur & apud Honor.
 Britannos miluijs, quod urbem raptis extis pecudū re-
 purgent: Ita quibusdam honos habendus, non quod ipsi
 digni sint, sed quod illorum opera nobis sit usui.

Ciconia tametsi demigrat, tamen reuersa, semper
 eosdem repetit nidos: Ita non oportet amicorum ob Amicus.
 intermissam uitæ consuetudinem obliuisci, sed memo-

riam illorum semper nobiscum circumferre.

*Ciconiæ quoties conuolant in campū, quem Pytho-
nis comen uocant, is est locus in Asia) quæ ultima om-
nium aduenerit, eam lacerāt, atq; ita discedunt in una
omniū cessatiōe castigata: Ita multitudinis uitia, unius
insigni supplicio sunt uel sananda, uel arcenda.*

**Exemplo
purgātur
uitia.**

**Vitilitiga-
tor.**

*Coturnici ueneni semē gratissimus est cibus: Ita qui
dā maledicētia & uirulētis dictis impēdio delectātur.*

Suspitio.

*Vt hirundines sub hominum tectis nidulantur, &
tamē nō assuescunt nec fidunt homini: Ita quidam ami-
cos semper habent suspectos, præsertim insulares.*

**Infidus
amicus.**

*Hirundo æstate aduolat, instante hyeme auolat:
Ita infidus amicus rebus letis præsto est, commutata for-
tuna deserit amicum.*

**Infidus a-
micus.**

*Seleucides aues nunquam conspiciuntur à Casij mō-
tis incolis, nisi cum illarum præsidio est opus, aduer-
sus locustas uastantes fruges, nec unde ueniant, quōue
abcant, cognitum: Ita quidam nunquam apparent, nisi
cum nostro egent auxilio: nec uisunt amicos, nisi cum
urget necessitas aliqua.*

**Immodi-
cū studiū.**

*Luscinijs tantum est canendi studium, ut certantes
emoriantur, spiritu citius deficiente quàm cantu: Ita
nonnulli literarum immodico amore ualetudinem ex-
tinguunt, & dum à nullo uinci uolunt eruditione, pe-
reunt in ipso conatu.*

*Vt Halcyones etiam media hyeme mare tranquil-
lum*

lum præstant, nõ sibi solũ, sed alijs quoq;: Ita sapiens tur Sapiens.
 batissimis rebus nõ solum ipse tuebitur animi tranquil
 litatem, sed alios concitados componet ac sedabit.

Vt halcyones uidere rarissimũ est, sed quoties appa
 rent, tranquillitatem uel faciunt, uel denunciant: Ita
 abbates & episcopi raro deberet prodire in principum Episcopi
 aulas, sed rerum motus, & bellorum tempestates auto= officium.
 ritate sua composituri.

Columbo in uolatu pernicitas, sed dum plaudit in
 aere sibi placens, implicatis strepitu pennis, capitur ab
 insidiante alicubi accipitre: Ita multi dũ ostentant suas Ostenta
 uires magis q̄ utuntur, obliiti sui, præda fiunt inimicis. tio.

Apodes auiculæ, aut p̄dent uolatu, aut iacent, pro
 pterea quod pedibus careant: Ita quidam in utranque Immode
 partem nimis uehementes, aut nimium tumultuantur ratus.
 negocijs, aut toti torpent ocio: nil medium est.

Taurus auis cum sit pusilla, tamẽ bouum uocem imi= Fastus.
 tatur: Ita nonnulli cum re sint exigui, tamen loquun=
 tur reges ac satrapas.

Arrodũt hois cibũ mures, uiuũt sub eodẽ tecto, nec
 tñ assuescũt homini: Ita quidã amici parũ synceri, nec Amicus
 relinquũt cibi cõmodiq; causa, nec amãt tamẽ aut fidũt non syn=
 cerus.

Sicuti picis mirũ est studium imitandi uerba homi=
 nis, adeo ut in conatu non nunquã emoriantur: Ita nõ Βαττολογία.
 nullis dulce ediscere preculas & psalmos, eosq; subinde
 sonare, cum non intelligant.

Iactantia nō cadit in doctū. *Vt oua plena fidunt, inania fluitant: Ita qui ueris uirtutibus aut literis est præditus, minus ostentat se quàm qui secus.*

Consiliū. *Si fœmina inter aues saliat fœminam, nascuntur qui dem oua, sed ex quibus nihil nascatur: Ita cōsiliū quod animo conceperis, non accedente ratione, friuolum est & inutile. Oua sic nata, Hyponemia, hoc est, subuenta nea uocant: dicuntur & Zephyria, quæ uēto cōcipiuntur: Sic euanidum est, quicquid imaginatione, nō certo iudicio instituitur.*

Opus Ion gæuum. *Serius adūtur, quæ diutius uictura sunt: Ita diu pre mendum opus, quod semper legi uelis.*

Compen satio. *Quo maius est animal, hoc minus est fœcūdum, minuta numerosi fœtus sunt, adeo ut Acanthis minima auicula duodenos pariat pullos: Ita quæ minus ualent pondere, numero sunt pensanda.*

Seditio sus. *Salamandra non nisi magnis imbribus prouenit, serenitate deficit: Ita quidam non apparent, nisi statu ciuitatis bello aut seditione turbato, ijdem rebus pace cōpositis emoriuntur.*

Inertia. *Salamandræ tantus est rigor, ut ignem contactum non aliter quàm glacies extinguat: Ita quidam citius hominem ad torporem adduxerint, quàm ipsi ad honesta inflammentur.*

Natura. *Vt talpæ quod parum aut nihil cernant, liquidius audiunt: Ita natura paria facit, dum quibus corporis formam*

formam negavit, his animi uigorem confert.

Vti culices ad dulcia non aduolant, sed acria petūt: Ita quidā maledicis & infestiuīs sermonibus uehementius delectantur.

Non omnem escam omnes amant pisces, sed alius alia delectatur: unde piscatores gnari quam quisq; maxime appetit, fallunt ea potissimum obiecta: Ita adulator deprehenso hominis ingenio, quibus rebus delinatur, à quibus abhorreat, quod illi gratissimum esse intellexerit, hoc potissimum eum captat.

Adulator

Sicuti capreae & coturnices uenenis saginantur: Ita quidam aluntur maledictis & obtreccionibus.

Maledicus.

Vt inter animantium genera occulta quaedam sunt dissidia, cū nulla appareat dissidij ratio, uelut araneae & serpenti, formicis ac soricibus, trochilo & aquilae, alijsq; cōpluribus: Ita sunt qui illam aut illam oderint gentem, cum nesciant quamobrem oderint. Quidam odere rhetoricen, aut Græcas literas, cum hoc ipsum ignorent quod oderunt.

Inscitia & mula doctrinae.

Vt in culice non minus admiranda naturae uis est quam in elephante: Ita sapiens in maximis pariter ac minimis negocijs, magnum uirum ostēdit. Aut ingenij uis etiam in ludicro atq; humili argumento elucet.

Sapiens.

Apis cum minimum sit insectum, tamen admirabile facit opus, & mira ratione politiam moderatur: Ita in pusillis corporibus summa nonnuquam ingenij uis.

τὸ σμίψον
σδμνο

θεολογία. Apes exteriora tectoria faciunt ex succis amarioribus, quod dulcissimū est, in intimis recondunt: Ita theologia insipidis quibusdam allego-riarum corticibus obtegit sapientiam, quo prophanos arceat.

Fructus lectionis ex diuersis autoribus. Ut apes non quiduis ex omnibus colligunt, sed aliunde Metyn, aliunde Pissoceron, aliunde Propolin, aliunde Rhitacen, aliunde sobolem, aliunde mel: Ita non omnia petenda ex eodem autore, sed ex unoquoque sumendum, quod habet utilissimum: Ex poetis & oratoribus, uerborum splendor: E dialecticis, argutia differendi: E philosophis cognitio naturæ: E theologis, præcepta uiuendi.

Virtus. Cum ad omnia aduolent apes, tamen nullis nocent floribus: Ita uirtus, & literæ sic ab alijs sumuntur, ut nihilo deterior sit is, qui communicauit.

Delectus studij. A floribus marcidis apes abstinent: Ita non attingendus liber, qui putidas habet sententias. Aut nihil attingendum, quod non sit elegans & succulentum.

Fructus inimici. Apes fucis, ad opus & factum calore consuendum, utuntur, ubi cœperint mella maturescere, tum expellunt ac trucidant: Ita ab inimicis quoque sumendum, si quo pacto per occasionem prodesse possint.

Monachus inuidus. Si fucis alas ademeris, & in alueum reijcias, is ceteris item fucis alas adimit: Ita qui in monachorum tractinassam, semel amiserint uitæ libertatem, alios quoque quos possunt pertrahunt, ne melior sit aliorum cōditio.

Apes

Apes peragunt opus suum non statis diebus, sed quoties cœli commoditas inuitat: Ita suo quæq; tempore rapienda est occasio.

Occasio breuis.

Rex apum solus aculeum non habet, aut certe non utitur, ad hæc grandior est corpore, & specie decenior, sed alis quàm cæteræ minoribus: Ita principem oportet esse clemētissimum, & à sua ciuitate nusquam auolare longius.

Princeps

Rex ipse quidem non operatur, sed obambulans, ac circumuolans alios uelut exhortatur: Ita princeps non opera, sed consilio & iussu prodesse debet suis.

Princeps consilio subditis bene facie Furtum.

Vt fuci cum ipsi non mellificent, tamen illarum insidiantur laboribus: Ita sunt qui nihil ipsi excudant, sed aliorum uigilijs elaborata furto sibi uendicant.

Vt apis amisso aculeo, iam nec nocere potest, exarmata, nec prodesse ad mellificium: Ita mortales qui nocere norunt, ijdem norunt prodesse.

Homo.

Cum maxime feruent apum inter se prælia, tum iactu pulueris, aut fumo tota res cõponitur: Ita grauissimi rerum motus inter principes, affinitate aut simili re quapiam nugacissima finiuntur.

Motus principū.

Ter nouenis crabronum ictibus interfici hominem existimant: Ita offensa tametsi per se non capitalis, tamen sæpius iterata capitalem parit inimicitiam.

Offensa iterata.

Damnatur bombicina uestis seu multitium, quod pelucens non tegat corpus, cum in hunc usum sit reperta uestis

Facundia uestis: Ita ridenda facundia, quæ rem non explicat, sed inutilis. inuoluit, cum in hoc repertus sit homini sermo.

Lex. Vt arancæ telas corui perrumpunt, muscæ im-
plicantur. Ita leges plebeculam uexant, à potentibus uiolantur impune.

Disſimulatiõ Scorpium uenenũ in cauda gerit, & obliq; ferit: Ita quidã in fine uirus effundũ suũ, & disſimulatẽ lædũt.

Silentium garrulum. sunt autem huiusmodi in agro Rhentino: Sic magis admiramur constantiã & silentium in fœmina, quod ipsum genus mutabile sit & loquax.

Ebriosus Muscæ & alia nõnulla insecta suctu uiuunt, ideoq; eis pro lingua est fistula: Ita quosdam uideas bibones, qui potu uiuant, à cibo abhorreant.

Obscure illustis. Vt lampyrides non sunt conspicuæ, nisi noctu aut in obscuro: Ita quidam non sunt illustres, nisi inter humiles & idiotas, obscurantur autem inter egregios.

Publici boni obliuio. Industrium animal formica, sed non laborant nisi sibi: Ita nonnulli mortales sibi duntaxat consulunt, & suum modo negocium agunt.

Diues auarus. Vt Indicæ formicæ aurũ è cauernis erutum seruant tantum, non fruũtur: Ita diues auarus nec fruitur ipse suis opibus, & alijs inuidet illarum usum.

Auarus. Hirudo & quoddam pediculi genus cui nõ est exitus cibi, quod insatiabile sit, suctu sanguinis intumescẽs rumpitur deniq;: Sic auarus copia sua præfocatur.

Vt ipy

Vti pyralis ultro aduolās lucernis, adustis alis colla bitur, ac perit: Sic quidā ipsi sibi accersunt perniciem.,

Sorex suo
strepitu
perit.

Vt cochleæ lente ingrediuntur, nec quicq̄ attingūt aut usquā sese mouent, nisi cornibus prætentarint: Ita sapientē oportet esse contabundū, minimeq; præcipitē, & pedetentim aggredi, gustu quodā prius sumpto.

Lente fe-
stinandū.

Quemadmodum apud Myconios non est indecorū caluitium, quod illic omnes calui nascantur: Ita apud Italos (ut hos exempli causa nominem) nō est turpe pe-

φιλαργυρία.

cuniae studium, quo nemo non tenetur apud illos. Sunt qui propius admota non cernunt, quæ longius absunt, uident: Ita nonnulli plus sapiunt in rebus alienis, quàm in his quæ ad se pertinent.

Cura alie
ni.

Quibus maiora sunt corda, timidissima sunt, maximeq; bruta: Nam asino maximum est, & in Paphlagonia perdicibus bina sunt corda, cum animi sit conceptaculum & fons: Ita quidam quo magis abundant insignibus, hoc minus habent rei, ueluti si doctor indoctus latissimo utatur pileo aut epomide.

Ornatus
immeri-
tus.

Animantia quibus longa sunt crura, iisdem longum sit collū oportet: Ita qui magno strepitu studēt uiuere, longius rapiant necesse est, unde suppetat sumptus.

Rapina.

Chamæleon maximum habet pulmonem, & nihil aliud intus: Ita quidam præter ostentationem, & uentrosam iactantiam, nihil habent.

Iactantia.

Simia cū imitetur hominē, tamē animal est omnium
desor

Affecta deformissimū: Ita si quis affectet quod optimū est, nisi
tio. scēliciter affectet, incidit in id, quod est pessimum.

Vt à uitijs corporis quidam inuenere cognomen:
Nobilitas uelut à distortis cruribus Vari, à tumidis labris Chilo-
non uirtu nes, à naso prægrandi Nasones: Sic nonnulli malefactis
te parta. sibi famam pariunt, ac nobilitantur.

Infantes qui celerius loquuntur, tardius ingredi in-
Loquaci- cipiunt: Ita qui ad dicendum promptior est, ad rem ge-
tas. rendam minus est paratus.

E uoce agnoscimus hominem, facie non conspecta.
Oratio ui nam sua cuiq; uox: Ita ex oratione licet hominis uitam
tæ index. coniectare.

Vltures unguentorum odore fugantur, ad cadaue-
Amor ui- ra aduolant: Ita quidam à rebus honestis abhorrent, ad
tiorum. fœda rapiuntur.

Sicut unguentis & uinis: ita & libris precium ad-
Antiqui- dit abtiquitas.
tas.

Ex maioribus cedris, quæ florent, non ferunt fru-
Nemo ex ctum: quæ frugiferæ sunt, non florent: Ita nonnunquam
omni par quibus adest dicendi lepos, non adest sapientia: quibus
te beatus. suppetit rerū utiliū cognitio, deest eloquij uenustas.

Vt palmæ arboris ramus, imposito onere non defle-
Forti- titur in terram cæterarum more, sed remittitur, & ul-
tudo. tro aduersus sarcinæ pondus erigit sese: Ita uiri fortis
 animus, quo plus negocijs premitur, quoq; magis sæuit
 fortuna, hoc est erectior.

In Campania uites populos amplexæ, ipsa æquabāt cacumina, adeo ut uindemiator rogum ac tumulum exciperet: Ita qui in arduis uersantur negocijs periculi meminisse debent. Arduum negociū.

Quemadmodum uitis tametsi arbor omnium nobilissima, tamen arundinum, aut uallorum, aut arborum infrugiferarum eget sustentaculis: Ita potentes & eruditi inferiorum egent opera. Opera mutua.

Vt uallus aliquoties frōdibus suis uitem amplexam strangulat: Ita nonnunquam adminiculi gratia obiter nocens. Auxiliū nocens.

Vt uitis nisi amputes, late sese spargit, brachijs suis omnia complectens & implicans: Ita princeps ambitiosus semper aliquid è proximis suo adiungit imperio, nisi subinde uindictetur. Princeps ambitiosus.

Sicut Aminæa uina senio fiunt meliora: Ita quidam in iuuenta solutiores aut asperiores, etate & usu rerū fiunt mitiores. Ætas.

Contra Apiana uina, & alia quædam initio dulcia, austeritatem accipiunt ab annis: Ita quidam etate fiunt inhumaniores.

Sicuti Maroneum uinum, cuius meminit Homerus, uicies tanto aquæ mixtum, tamen uigorem suum seruat: Ita sapiens nullis soluitur uoluptatibus. Sapiens:

Vt uino non est aliud corporis uiribus utilius, si recte utaris: nec eodem est quicquam perniciosius, si modus

Philosophia. *Philosophia salutaris res est, si modice adhibeas, pestilentiſſima, si eius studio temulentus, à communis uitæ munijſ reddaris alienus.*

Ingeniū uulgare. *Sicuti uina languidiora uappescunt etate: Ita desipiscunt ingenia uulgaria, eximia etiam ad extremam durant etatem.*

Consuetudo. *Vina non modo soli sui referunt saporem, uerum etiam arborum aut fruticum uicinorum: Ita non solum exprimimus eos, unde progeniti sumus, sed & eos quorum consuetudine sumus uſi.*

Praua imitatio. *Sicuti imitatio uina, quæ frugibus conficiuntur apud quosdam, hætenus assequuntur uini uim, quod inebriant, non tamen perinde reficiunt cordis uigorē: Ita quidam quod in poetis est uitij, id assequuntur, nempe obscœnitatem, cæterum eloquentiam, uenustatem, eruditionē non possunt exprimere.*

Præcox ingeniū. *Oliua serò puenit, sed fructū habet egregium. Salix statim adolescit, sed sterilis est: Ita præcox ingenium.*

Homo pestilens. *Negant ullum animal uenenatū fame aut siti emori: Ita pestilentes homines domi habent, unde se pascant, & suo aluntur ueneno.*

Ætatis cura. *Persica ob id ipsum pluris uenibant, quod non durarent, nisi in triduum: Ita auidius rapiendum, quod cito præteruolat, ut iuuenta.*

*Caprifici ficus nunq̄ matureſcit, sed tamengignit uermiculos, qui deuolantes ad ueram ficum, perſoſſo
ficorum*

ficorum cortice, maturitatē illis tribuant: Ita sunt qui Exhortatio.
 ipsi nihil queant egregium facere, sed tamen aliquo pacto.
 eto stimulant alios, ut id faciant.

Vt aquæ laus est, si nihil sapiat (nam uitiosæ signū
 est sapor aut succus:) Ita à cæteris quidem requirimus Theologus.
 eloquentiam: Theologus hoc ipso laudatur, quod in-
 fans est, & à Musis alienus. Musus.

Ferè non conuenit odori & sapor, ut ficis quibus
 nihil dulcius, nullus est odor, & cotoneis plurimū odo-
 ris, sapor autem asperrimus: Ita uix in eodē inuenias Homo
 homine blandiloquentiā, & beneficentiā, ac fidem. blandus.

Vt laurus tota uiret perpetuo: Ita doctrinæ fama Fama do-
 non senescit, neq; marcescit. Lauri Baccæ amaræ qui-
 dem sunt, sed salutem conferunt: Ita philosophiæ præce-
 pta, salutaria magis quàm blanda sunt aut iucunda. ctrinæ.

Vina uasis infusa è taxo factis, mortifera sunt: Ita sa-
 lutaris alioquin eruditio, si inciderit in hominem pesti-
 lentem, moribus illius redditur noxia. Eruditio.

Fraxinum campestre in tantū horrent serpentes,
 ut nec matutinas, nec uestertinas illius umbras quāuis
 longissimas, unquam attingāt: & si gyro frondibus hu-
 ius arboris claudatur ignis, & serpens, citius in ignem
 fugiet, quàm in fraxinum: Ita nihil conuenit uitij & Sapientia.
 studio sapientiæ, sub cuius umbra quisquis se continue-
 rit, tutus erit ab huius uitæ uenenis.

Tilia cum habeat corticem ac folia dulcia, tamen
 M fructum

Oratio phalerata fructum eius nullum animal attingit: Ita quorundam oratio blanda, grataq; & composita, sententiarum nullus fructus.

Inopia boni. Vt iunxus semper quidem uiret, sed alioqui & odore noxia, & semen habet omnibus inuisum animantibus: Ita quidam præter orationis gratiam, nihil adferunt non fugiendum.

Sapiens. Rhododendri frondes iumentis, capris, & ouibus uenenum est, idem homini contra serpentium uenena remedio: Ita quod stultis perniciem adfert, ut res aduersæ aut crudities, id sapiens uertit in suum bonum.

Varia ingenia. Vt arborum aliæ gaudent montibus, aliæ uallibus, aliæ siccis locis, aliæ riguis & aquosis: Ita non omne uitæ genus homini conuenit. Sunt quæ quouis proueniunt loco: Ita sunt horarum omnium homines, accommodati ad mores omnium.

Proceres à principe pēdēt. Sunt arbores aliquot, quæ post solstitium inuertunt sua folia, ut ulmus, tilia, olea, populus alba, salix: Ita uulgus procerum, simul atq; princeps uitæ genus diuersum commutat, uertunt & ipsi uultum, cultum, orationem, & omnia.

Lente festinandū. Sorbo folia uniuersa decidunt, cum cæteris arboribus paulatim id accidat: Ita quidam subito nudantur, aut profundunt, aut genus uitæ commutant, cum sensim id fieri oporteat.

Ficus non floret, cum fructus habeat dulcissimos:

Ita quidam benefaciunt nihil pollicitantes.

Morus nouissima omnium germinat, & tamen patitur inter primas: Ita qui tempus idoneum opperiantur rei conficiendæ, etiam si serius cœperint, tamen maturus conficiunt.

Beneficentia.
Oportunitas.

Vt arbores quædam belle florent, uerū nullum adferunt fructum: Ita quorundam puerorum indoles magnam uitæ frugem pollicetur, qui simulatque adoleuerint, ad ineptissimas conuersi uoluptates, fallunt expectationem omnium.

Falsa expectatio.

Salix ante maturitatē abiicit semē, unde & Homerus frugiperdā uocat: Ita quædam ingenia præcocia citius profiliunt ad docendū, aut scribendū, quàm oportet.

Ingeniū præcox.

Cupressi semina adeo minuta sunt: ut quædam oculis cerni non possint, & tamē in eo tanta est arbor tam procera: Ita ratio minimū quiddā est & occultū, sed eadem maxima est, si prodeat, & uim suā explicet.

Ratio.

Stolonibus amputatis, omnia celerius adolescunt in arbore, nimirū alimentis in unā collatis stirpem: Ita animus leuatus superuacuis negocijs, plus efficit in studijs honestis, tota mentis ui in idem intenta.

Animus liber.

Vitis nisi subinde amputetur, ipsa sua fecunditate gracilescit et perit: Ita cohibendū est immoderatū studiū scilicet ingenijs, ne parū moderato labore cōsumatur.

Ingeniū foelix.

In uite quicquid per amputationē adimitur materie, id fructibus additur: Ita qui reciderit curas superuacua-

Verborū *neque rerum sordidarum, plus ualebit in rebus serijs & paucitas. grauius: Aut quo minus est uerborum, hoc grauiore sententiæ.*

Aggres- *Ut in inferendo calamus altius depressus, tardius fert, sed durat fortius: Ita præstat sic rem aggredi, u-*
sio pru- *firmiter sit ac durabilior, potius quam ut præsens spe-*
dens. *Et lucellum.*

Institutio *Arbor per se infrugifera, tamen insitione discit fe-*
re fructus: Ita prauum ingenium insitione ad bonam
frugem potest demutari.

Ars. *Arbor suapte natura non nisi unicum foetū gignit insitione eadem diuersi generis fructibus oneratur: It-*
qui naturam suam sequitur, semper idem est: qui arti-
ducitur, sui similis est.

Lingua *Ut noctuæ aues inauspicatæ noctu gementes (nan-*
nocens. *hæc illis uox est) mortalium inuidet quieti. Ita uir-*
lenta lingua semper aliquid spargit, quo concordiam
hominum disturbet.

Sumptuo- *Ut ager ferax, sed quem oporteat multo impendi-*
sus. *colere, non multum iuuat colonum: Sic homo quæstuo-*
sus, sed idem sumptuosus, haud multum reponit hæc
profuturum.

Confue- *Ut in re rustica non satis est teipsum bonum esse c-*
udo. *olonum, sed magni refert cuiusmodi habeas & uicinum*
Sic in uita non satis est, si teipsum integrū uirū præste-
udo, sed refert cum quibus habeas consuetudinem.

Vt in loco pestilenti quoq; qui assucere, durāt: Ita Incommoda parum ledunt assuetos. Incommoda.

Vt loci salubritas incolarū colore deprehēditur: Ita Vita ornamentū muneris. muneris sanctitas eorū arguitur uita, qui in eo uersantur, ueluti qui uersantur in ceremonijs, cū sint nequissimi muneris. muneris.

Vt nihil minus expedit, quā agrum optime colere: Ita Curiositas. Curiositas. Ita sepe numero inutilissimum est, nimis esse in negotio diligentem.

Diligentes agricolæ terram prius notulis quibusdam deprehendunt, & explorant, priusquam illi credant sementem: Ita explorandus amicus, ante quā committas arcanum. Explorandus amicus.

Vti faba & lupinū nō exhaurit, sed stercoret agrū in quo alitur: Ita gratus meliorē reddit fortunā eius à suo beneficio adiuuatur, & refert quod accepit. Gratitude.

Fœnum Græcum, quo tractatur peius, hoc prouenit melius: Ita liberi quidam, quanto habueris indulgentius, tanto minus ualent, neglecti uero & uexati euadunt in uiros. Educatio.

Vti salicis semen ante maturitatem abiectum, non solum ipsum nihil gignit, uerum etiam fœminis sterilitatis est medicamentum, hoc est, efficit ne concipiant: Ita sermones istorum qui prius docent quā uere sapiant, non solum ipsos non reddunt meliores, uerum etiam auditores suos inficiunt & reddunt indociles. Indoculus doctor.

Senectus. Nouella uitis copiosius gignit uinum, sed uetustior melius: Ita plura loquuntur iuuenes, sed utiliora senes.

Optima cito pereunt. Ex arboribus quæ uehementer fecunda sunt, eo celarius senescunt: Ita raro sunt uiuaces egregio prædit ingenio, & optima quæq; mortaliū fugacissima sunt.

Fortuna. Solent arbores protinus emori, si quando præter scilicet fecundæ fuerint: Ita fortuna præter morem blanda ac fauens exitiū imminere sæpenumero significat.

Aula. Est apud Indos herba quædam præcipui odoris referta minutis serpentibus, quarum ictu protinus moriendum sit: Ita habent principū quorundam aule quos allectet, sed occultant letale uenenum ni caueas.

Aurum. Apud eosdē est spina, cuius succus inspersus oculis, cæcitatē adfert omnibus animantibus: Magis autē excæcat homines, si quid aspergas de pulucre auri in oculos.

Aduersa fortuna. Ut in arboribus robustiores sunt partes Aquiloni oppositæ, quàm quæ Austrum aut Zephyrū spectant: Ita fortiores ac firmiores sumus in his, in quibus nos diuis casibus exercuit fortuna.

Animus beatus. Cedrus et Iuniperus si oleo perungas, nec tincas sentiunt, nec cariem: Ita semel imbutus diuini spiritus socio animus, nullam huius mundi sentit corruptelam.

Robur corporis. Arbores infecundæ firmiores sunt fecundis: Ita robustius est corpus his qui nihil pariunt in literis, quàm qui sese laboribus exhauriunt.

Ut quercus & aliæ quædam arbores sub terra defossæ

fuisse duriores redduntur ac durabiliores: Ita qui diu premuntur aduersa fortuna, diutius florent. **Aduersa fortuna.**

Cupresso nō innascūtur cerasae propter amaritudinem, nec buxo propter duritiē: Ita pestis adulationis fugit seuera ac tristia ingenia, mollia captat ac facilia. **Adulatio**

Iuglans crepitu prænunciat se frangi, ut fugere liceat priusquam fiat ruina: Ita quidam non lædunt, nisi prius ostendant se insensos: alij prius læserunt quàm expositulent. **Affectus.**

Abies adeo cohæret glutino, ut prius scindatur quàm solida est, quàm quâ glutino ferruminata: Ita post reditum in gratiam firmior debet esse amicitia, & arctius coherent, quos copulauit mutue beneuolentiæ glutinum, quàm quos natura coniunxit. **Amicitia**

Hedera cōplexu necat arbores: Ita fortuna prospera dum blanditur, strangulat & perdit.

Vt quædã terra mergam (ca est candida medulla) in se continent, qua stercorentur ac pinguescant: Ita ingenium probum secum habet, unde fiat melius. **Fortuna.**

Nihil proiectius excrementis animantium, & tamen in stercorendis agris præcipuū habent usum: Ita nulla res est tam nihili, quæ non aliquâ proficit, si noris uti. **Ingeniū.**

Cracca leguminis genus est adeo gratū columbis, ut ea semel gustata, negent illos postea ab eo loco profugere: Ita qui semel aule mel & honorē degustarint, nunquam ab aula possunt auelli. **Vsus rerū.**

Amicitia nocens. Orobanche ciceri infesta est & eruo, ut era tritico, ordeo festuca quæ uocatur ægilops, lenti securidaca; atq; hæ quidem omnes complexu necant: Ita quorundam amicitia pestilens est magis quàm inimicitia.

Philosophus. Aiunt Asiæ & Græciæ balneatores, cum uelint turbam pellere, carbonibus iniicere semen ære, quod id faciat uertigines: Ita philosophi quoties uolunt à suis libris submouere uulgus indoctum, mathematicos quosdam numeros & figuras admiscant, ut ex ijs oborta uertigine capitis librum abijciant.

Miles. Arator nisi incuruus sit, præuaricatur, ut dicebant antiqui: Ita miles nisi impius sit, parum est miles.

Institutio. Vti boni agricolæ est nosse terram suam quam colit: Ita præceptor diligens in primis studeat cuiusq; indolem & ingenium cognoscere: neq; enim eadem sunt omnibus adhibenda.

Intermissio modica. Vti nouales licet alternis interquiescât annis, tamẽ eam cessationẽ ubertate cõpensant: Ita relaxatio ingeniorum mediocris facit, ut ad studia reuersi, plus efficiamus uigore animi, licet breuiore temporis spacio.

Fortuna. Nilus famem adfert Aegyptijs, si uel parum exundarit, hoc est minus duodecim cubitis, uel plus satis, hoc est ultra octodecim: Ita pariter obstat ad bonam mentem fortuna uel nimum secunda, uel nimum maligna, hic egestate uexans, illic delicijs auocãs ab honesto.

N Vt Heliotropium ac lupinum circumaguntur cum sole

sole, & quocunq; se mouerit ille, eodem deflectunt & Aulicus.
hæc cacumen: Ita proceres aulici quocunq; regis inge-
nium uergit, eò propendent omnes.

Sicuti quasdam arbores fecunditas & luxuries ene- Immode-
 cat: Ita quosdam perdit immoderatus rerum successus. ratur reru

Ager nimium stercoreatus aduritur, non stercoreatus al- usus.
get: Ita moderata lectio uegetandum erit ingenium: nam Lectio.
lectio saginatur animus non aliter quam aruum stercore.

Sicuti utilius est crebro stercoreari agrum quam mul- Lectio
tum: Ita plus habet fructus assidua lectio quam auida. assidua:

Vt pulegium ipso brumæ die floret, cum marcent Regnum
 omnia: Ita rebus pessime uexatis, regnant mali: quorum malorum.
 in pace nullus est respectus.

Vt cibi, potus, cæliq; nouitas offendit, etiam si mutes
 in paria, aut in aliquanto meliora: Ita prestat ferre prin Mutatio
 cipem, aut magistratus pristinos, quam novos asciscere, subita no
 quod omnis rerum nouatio non careat perturbatione. tandum
 simile,

Vt hominem uehementer egrotum, uel lunæ deli
 quium, uel uentus asperior, uel maris decessus, aut hu- Imbecillitas animi
 iusmodi quepiam leuis rerum commutatio tollit e me
 dio: Ita animos imbecilles & affectibus corruptos que
 uis offensa perturbat: cum qui firmis sunt animis, istius-
 modi non sentiant.

Vt plus est periculi corporibus nostris uere & au
 tumno ob mutationem: Ita nouitas omnis offendit ac Mutatio
 ledit rempublicam. subita

Obiurgatio. Ut qui coguntur secare, malunt ære secare quàm ferro, quod hoc pacto uulnus sit sanabilius: ita qui cogitur obiurgare quempia, ita moderabitur orationem, ut ipsa in se nonnihil admisceat occultæ medelæ.

Correctio. Ut pternionibus & ambustis frigida pariter atque calida aqua medetur: Ita quædam errata diuersa ratio ne tolli possunt, seueritate & lenitate, subducta benignitate, & addita beneficentia.

Obiurgatio. Ut pterniones & facit, & tollit frigus: item ignis ambusta sanat: Ita amici obiurgationis oratio, dolori quem fecit, eadem medetur.

Rectus usus. Sicuti scorpius si post ictum admoueatur uulneri, uenenū ad se retrahit: Ita nihil est tam noxium, quin se cū adferat remediū sui mali, si quis modo uti nouerit.

Malū cito lædit. Ut celerius inebriantur, qui dilutum bibunt, quàm qui merum: Ita citius inficiūt animus, quæ sobrietatis aliquid habent admixtū, quàm quæ simpliciter obscæna sunt. Nam à uehementer obscænis refugit animus: contra illa blandiuntur aliqua uirtutis specie.

Imperitia. Ut qui uino cæcutiunt, aut alioqui laborant oculis, plures se uidere res credunt. cū unam uideant: Ita qui ob imperitiam uerū nō perspiciunt in autoribus, multas ac uarias inducunt sententias: unde illud apud iuris male consultos, uel dic, toties repetitum.

Sicuti uinū alios hebetiores reddit, alios acutiores, alios elingues facit, alios loquaculos pro corporum habitis

bitu: Ita eadem stultitia & ignorantia ueri quosdā incitat ad studium pecuniæ, quosdam ad uoluptates. Stultitiæ effectus.

Vt sol lutum indurat, ceram liquefacit: Ita eadem oratio ab eodem dicta, hunc emolliet ad pœnitudinem erratorum, hunc irritabit ad contumaciam. Orationis dispar effectus.

Vt uinum dilucius magis prouocat uomitum, quàm uel aqua simplex, uel uinum merum: Ita intolerabilior est nequitia pietatis simulatione condita, quàm simplex & aperta malicia. Nequitia.

Vt magis humectat uentrē, magisq; sitim pellit humor, qui sensim infunditur, quàm qui uniuersim hauritur: Ita magis cohibet à petendo, munera paulatim data dispensataq; quàm si semel dones uniuersa. Liberalitas.

Sicuti laboriosius est inanem iactare manum, quàm saxo aut plumbo libratam: Ita molestius est in nihili rebus operam sumere, quàm in arduis uersari negocijs. Labor ir- ritus.

Vt qui locis equalibus ambulant, magis defatigantur quàm qui in equalibus: Ita laboriosius est semper eadē aut similia repetere, quàm in uarijs uersari negocijs. Varietas grata.

Vt citius fatigatur, qui quàm longum sit iter nescit: Ita minore tædio rem gerit, cui negocij ratio modusq; præcognitus sit. Modus.

Vt morbus ad uicinum serpit contagio, sanitas ad ægotantē non item: Ita ex consuetudine malorum facile boni corrumpuntur, at non contra. ὁμιλία τῶν
μακρῶν.

Vt oscitant permulti quod oscitantem conspiciant,
& mictū

Temeri & micturiūt quod meientem uiderint: Ita quidam nugas, lo certo iudicio ad suscipienda negocia permouentur, sed quiduis in alijs imitantur ac referunt.

Fabula. Vt aromatū, florum, similiūq; odor gratior sentitur è longinquo q̄ è proximis (offendunt enim nōnunq; naribus admota, quæ procul delectabant:) ita sunt, quæ si leuiter attingas; placeant: sin excutias accuratius, & propius inspicias, gratiā amittūt: quod genus sunt poetarum fabulæ, aut gentiliū historiæ.

**Fama uir
lucis.** Vt aromata tum uehementius fragrāt, cū mouētur aut terūtur frangūturūe: Ita uirtutis fama latius spargitur cum exercetur negocijs & rebus aduersis.

**Iudicium
stolidum.** Vt cibi male olentes, nō uidētur male olere his qui ederint: Ita spurcæ scotistarū & sophistarū literæ cum alios melioribus imbutos literis uehementer offendāt, ac nauseam moueant, eos qui nugas istiusmodi imbibe runt, nihil offendunt, imò belle uidentur & elegantes.

Vt panthera bene olet, sed non nisi bestijs, quas ad se trahit, hominibus non item olet: Ita Scotus bonis ingenijs grauis est, stupidis istis & bardis quouis aroma gratior.

**Fama ne-
quitix.** Vt qui hircosi sunt, grauius olent, cum se unguentis obleuerint: Ita fœdior est nequitix fama, si eam doctrix. Strinxit celebritas reddat magis conspicuam, latiusq; traducat in hominum fabulas.

Vt diameter siue dimetiēs sic ab angulo ad angulum
mediam

mediā figurā diuidit, ut utrinq; spaciū relinquat æquale: Ita iudex in neutrā partē debet esse propensior.

Iudex.

Vt si sol quo magis in alto est, hoc minores iacit umbras, quo terræ propinquior, hoc maiores, puta mane ac uesperis: Ita uirtus quo maior est & excelsior, hoc minus uideri cupit, minusq; sese ostentat, cōtra qui minus ipsa re ualent, magisq; sese dilatant ostentatione.

Ostentatio.

Vt maiore cū uoluptate cantionē audimus notam quàm ignotam, etiam si melior sit: Ita ijs literis impensius uulgi delectatur, quas didicit.

Nota placet.

Vt in Diapason tantus est concentus, ut uox eadem esse uideatur: Ita ueri amici unus sunt animus. Aut sic adulator per omnia subseruit ad orationem diuitis, ut unum loquentem dicas, non duos.

Adulator

Vt suauius est antiphonum, quàm si uox omnino sit eadem: Sic iucūdius amicus, ita cōcors, ut tamen non nihil dissideat, quàm adulator per omnia obseruiens.

Amicus

Vt uasa paria quorū alterū plenū sit, alterū inane, pulsata concentū faciūt *ἰσότητες*: Ita bene conuenit inter diuitem benignū, & pauperem indigum.

Aequalitas.

Vt quæ præclara sunt, uix multo culto proueniunt, cōtra cepe, alliū, & quædā huiusmodi uilia, etiā reposita, aut suspēsa proferūt sese: Ita quæ sunt egregia nō nisi multo cōtingūt labore, quæ mala passim obuia sunt.

ἰσότητες

Sicuti uulgo dicūt aquilonē noctu exortū, nūquam ad tertiū durare diem: Ita rerū motus qui non ex altis

Tumultus subitus.

initijs

initijs, sed facili causa subitaq; proficiscuntur, facile se-
dantur & conquiescunt in republica.

Elatus a-
nimus. Vt uenti desituri uehementissime spirare solent: Ita
mortales cum maxime esserunt sese, ueluti Iulius Pon-
tifax, tum proximi exitio solent esse.

Consiliū. Sicuti a quilo initio uehemens, desinit lenior: cōtra
auster initio lenior, desinit uehementior: Ita qui præci-
pites magno impetu rem aggrediuntur, frigescent in
progressu. Contra qui consilio suscipit, magis ac magis
accenditur operis progressu.

Iudex. Vt qui acrius cupiunt perspicere, alterum occludūt
oculum: Ita iudex rectius intelliget iustum, si nullius
personæ respectu deuocetur.

Studium
dispar. Sicuti lusciosi non cernunt nisi proxime admota,
contra senes non nisi longiuscule disita: Ita quidam di-
uerso laborant morbo. Nam hic negligit amicorum res
neq; curat, nisi quod proprie ad suum pertinet nego-
cium, contra alij suarum rerum negligentes, in alienis
tantum sapiunt.

Pronun-
ciatio. Vt eodem halitu, sed aliter emisso calfacimus, ac res
frigeramus: Ita eadem oratione aliter pronunciata mo-
uebitur affectus, aut frigebit.

Veralaus Sicuti uehementius titillat tactus, & iucundius mo-
uet frictus alienus, quàm noster: Ita iucundius est lau-
dari ab his qui nobis nulla cognatione aut familiarita-
te coniuncti sunt.

Non ut ex sapientissimis parentibus stultissimi plerūq; Dissimile
nascuntur filij: Ita à doctis præceptoribus indocti disci Instituo.
puli, à probis educatoribus alumni improbi. Nam illic
corporum est propagatio, hic animorum.

Quod oleū est muscis, formicis, fereq; reliquis inse= Adulatio
ctis: id est adulatio stultis principibus. Siquidē oleo per
uncta moriuntur illa: hi assentatiōe & obsequio palpo
num in exitiū trahuntur ipsi & trahunt rempublicā.

Vti sol hominem tingit nigrore, cum linum candefa Effectus
ciat: Ita factum idem huic infamiam cōciliabit, illi glo dispar.
riam & laudem pariet.

Sicuti qui morbo laborant regio, ijs mel cæteris dul
cissimū, amarū est: Sic sapientie præcepta pijs iucūda, Sapia
tristia sunt ijs qui pravis affectibus corrupti sunt.

DES. ERASMI ROT. PARABOLA=
rum siue similibus, ex Plutarchi moralibus, Seneca, Lu
ciano, Xenophōte, Demosthene, Aristotele,
Plinio, Theophrasto, Finis.

VOCULARVM QVARVN=
dam expositio.

A Canthylides sunt auicule que & acanthides
& cardueles dicuntur.

Adyta loca prophanis inaccessa.

Aelurus, id est felis seu catus.

Aera Corinthia fecit casus: quia incensio Corinthi con
fudit metalla.

Agathalli

Agathalli à Volaterano scribuntur.

ἀγυθᾶλοι, auiculæ sunt.

Alcyones aues hyeme in mari nidulantes.

Amnis à circumnando dicitur, unde continue fit alius.

Amphiotides, ut Eustachius uult, uasa quædam sunt ab auribus dicta, accipiuntur pro aurium integumentis.

Amusotatos, id est inuenustissimus, maxime amusus & à musica alienus.

Antemna est uelum transversum.

ἐντίφωνορ, id est, ἐναντιόφωνορ, hoc est contrariæ uocis.

Apodes sine pedibus aues de hirundinum genere.

Asylum, locus aut ædes consecrata, unde neminem abstrahere licet.

Attagen seu attagena auis Asiatica in Ionia præstans.

Auleum est uelum pictum & suspensum: quod stratium tapes dicitur.

BArathrum, locus profundus, & obscurus, ut carcer Atheniensis.

Bubo auis est nota, & abscessus circa inguen maxime.

Bucephalus, equus Alexandri magni, à taurino capite dictus.

CAntharides uermiculi sunt subuiridi & superlucidi colore: quorum succus interimit, nisi alarum adsit remedium.

- Capedo Neronis, poculum capacissimum.
 Carcinoma, id est cancer, morbus.
 Castorium, medicamentum ex castoris, id est fibri testis
 culis confectum.
 Cestus est cingulum, quo à Venere aut marito cingitur
 legitime nubens. Martialis:
 A te Iuno petat ceston, & ipsa Venus.
 Chiliades sunt numeri mille continentes.
 Cyclops, unū oculū in fronte habens, ut Polyphemus.
 Cicurare, id est mansuefacere & domare.
 Cicutā herba fistulosa, cuius succus frigiditate ut uenenum
 enecat.
 Cynocephali sunt canina habentes capita.
 Citta κίττις pica, pragnatium malacia malam appetentiam
 faciens.
 Clauus est gubernaculum, & committendi instrumentū.
 Coccyx auis temporaria in palumbis, alaude & chloridos
 auium nidis oua generat: putatur eadem quæ
 & cuculus.
 Colossi, ingentes statuae: qualis Solis Rhodij.
 Coturnix uulgo qualea dicitur.
 Croton, hoc est λεπόρω, musca canina.
Dionisiaci, id est Dionysiorum, id est, theatrales
 musici.
 Domini sunt tyranni, & qui non legibus, sed libidine
 dominantur.

N Dorypho

Doryphori satellites sunt, à lanceis ferendis dicti.

Echinus piscis spinis inuolutus, ut echinus, id est heritius animal terrestre. Echeneis pisciculus nauem tenens, unde Græcis nomen traxit, Latinis remora dicitur.

Efferrari est in feritatem & furorem rapi.

Eleuo est minoris aestimo, ut in trutina quæ eleuantur:

ἐνάργεια euidentia. ἐναργής manifestus.

Epithalamium carmen nuptiale.

Errones, planetæ.

Eruggium dicitur etiam Erungium, & Eryngium.

ἐπιλοία, id est bona nauigatio. πρόνοια prouidētia

σώζουσα seruans: θεραπεία id est medela.

Epomis, chlamys, uestis circumdans brachia, Græce

ἐπωμίς, cuius diminutiuum legitur ἐπωμίδιον.

Fascinus & fascinū est animalium per incantationē aut ueneficū aspectū extenuatio & corruptio.

Feles, id est cati, æluri.

Fiber dicitur etiam castor.

Fucus uespæ genus nō mellificans, sed mel absumens.

Gemini, id est fices quædam gemine, Castoris & Pollucis crediti.

Gypsum Galli plastrum uocant.

Hepar, id est, iecur.

Humilis, uilis & abiectus.

I Aculi serpentes sunt præcipites.
Ibis avis est Aegyptijs sacra, ut ciconia serpenti-
 bus uescens.
Ixion frater Phlegiæ, Iunonem de stupro interpellauit.

L Aconismus est Laconum sermo sententiosus &
 breuis.
Lamiae mulieres sunt, quæ ut Stryges infantium sangui-
 nem sugunt.
Lippire est fluidos oculos habere, qui morbus lippitu-
 do dicitur.

Melitæi canes paruuli sunt, à Melite insula,
 quæ est inter Italiam & Epirum, ut Stra-
 bo uult, ante Pachinum.

Metys, Pissoceron, Propolis, & Rhitachæ, fauorum
 sunt partes.

Monas, id est, unitas. **D**yas, id est binarius numerus.

Monochromata, quæ unius sunt coloris. Chroma enim
 color est.

Munia, id est, officia debita, à quibus liber immunis
 dicitur.

Narnia Umbriæ ciuitas, à Nare fluuio dicta.
Nepotes, gula & libidine perdit.

Oestrū uolitans, est muscæ species, boues per-
 sequens.

Palestris

Palestricæ, id est luctatores in palestra, id est lucta se exercentes.

Personatus histrio, id est actor fabularum, personam, id est os fictitium indutus.

Pharmaca sunt medicamenta, interdum uenena & unguenta.

Philtra, id est amatoria, id est amare scientia per suorem.

Pyramides sunt columnæ immense, in morem ignis in acumen erectæ, inter miracula mundi habitæ.

Pituita morbus ex catarro proueniens, græce phlegma.

Polypus, multorum pedum, quæ flagella uocant, piscis fraudulentus.

Poneropolis, id est malorum ciuitas.

τὰ πρῶτον κίνησις, primi motus.

Prora, anterior pars nauis.

Proteus, deus marinus, de quo plene Verg. Geor. 4.

Psylli populi in Africa, & Marfi in Italia, contra serpentes uim innatam habent: ut ij qui se de familia sancti Pauli adhuc in Italia iactitant.

Quadrarent crepidæ, id est pedibus suis distortis effectis conuenirent.

Rebarbarum Calepinus Rhabarbarum uocat.
Rhamnusia, id est Nemesis indignationis dea, superbia

perbie & insolentiae ultrix: sunt à quibus profortuna capitur.

Saburrare, est imposito onere alioqui inutili, ut est aqua aut arena, contra procellas stabilire.

Salmoneus Aeoli filius, apud Elidem tyrannus, de quo Aeneidos sexto.

Scammonium, succus scamoneae fruticis.

Scarabaeus animal paruum uolatile, uulgo Scarauacius dicitur, ein Schroeter.

Scopus, signum intentum, unde episcopus superintendens.

Sedare est placare & tranquillare, ut pag. 124. quod sedet affectus: à sedo, non à sedeo dicitur.

Sedentaria ars, quae à sedente fit, ut sutrina, sartoria.

Sensim, id est paulatim, ut facile sentias.

Sicyae sunt cucurbitae, & pyxides uentosae, quibus sanguis elicitur.

Symbola sunt signa & indicia, siue amicitiae & societatis, siue fidei, siue commensationis communiter redimendae.

Symmetria, id est commensuratio.

Smilium graece σμιλίον, culter est sutorius, quo corium inciditur. Vtitur hoc uocabulo Lucianus in Gallo.

Spasmus est contractio: ut qui contractis labris uidentur ridere.

Stolones sunt inutiles arborum fruticationes.

TArandum Scythia fert, magnitudine dorsoq; tauri, pelle uersicolore & impenetrabili.

Telephus rex Mysiorum ab Achille uulneratus, haste eius rubigine sanatus est, unde: *Vulneris auxilium Pelias hasta tulit.*

Tesserae sunt tabellae, quibus in pyrgo seu alucolo luditur, ad casum cuborum seu alcarum.

Theatrum, edificium in quo spectacula eduntur.

Vestales, uirgines deae Vestae dicatae, quales moniales.

Xenia sunt hospitalia munera.

Zeuxis pictor apud Ciceronem egregius, in secundo Rhetor. uet.

Zythos, seu Zuthos, potio aut uinum est ex hordeo.

F I N I S.

INDEX LOCORVM

COMMVNIVM LOCVPLETISSIMVS,
qui sine magno negocio puerum deducet in huius libelli cognitionem & usum.

A

A Busus nontollit usum 67	adfectus ibidem 101.
abusus philosophiz 72	109.124. 12
abusus odij 76	adulator uarius ibid.
abiectus animus 97	adulator sequax ibid.
abusus fortunæ ibidem	adulator honestum ne-
abusus rerum 114	scit 21
abdicatio fratris 34	adulator uitia dissimu-
acumen iudicij 42	lat ibidem
acceptio amicorum 53	adulator delectat ibid.
acceleratū iudiciū 28	adulator uitia laudat
actus uitæ 107	ibidem
acquisitio amici 124	adulator non audita fin-
acquisitio imperij 12	git ibidem
acumen iudicij non om-	adulator laudat 22
nibus idem 42	adulator tyrannum fa-
adulatio 19.24.144	cit principem 13
adulator ibidem.20 21.	adulator non admonee
24.154.158.160.189.	ibidem
169	adulatoris libertas ibi.
adulationis fucus ibid.	adulator facile cædit
adulator obsequēs ibi.	ibidem
adulator mutabilis ibi.	adulator intēpestius
adulatio capit hominē	monitor 23
ibidem	adulatoris oratio ibid.
	adulator nil syncerum
	dicit 24

I N D E X.

adulterium	165	adcomodatio mortu	19
adulator uoluptatu mi nister	ibidem	agnitio culpæ	14
admonitio	26. 131. 137.	agnitio uitij	33
adtentio	60 (138.	aggressio prudens	180
admonitio placide fe- renda	64	aliena exēpla docēt	60
adfiduitas	>1	alieni curiosus	144
admonitio cōtēpta	>4	amicus	19. 21. 13. 24. 81. 189. 165
æmulatio	35	amicitia	ibid. 81. 184
ætatis cura	176	ambitiosus	21. (128. 11
æquale studiū	ibid.	amicus iuuat	24
æqualitas	189. 118	amicus iucundus & uti lis	ibidem
æ alienum	39	amicitiæ ruptores	36
ætas fugax	165	amantium iræ	47
æmulatio bona	>5	amicus simulatus	26
ægritudo	181	amica admonitio	ibi.
ægrotus animus	96	amor	162
ætas	171	amor philosophiæ	>1
æstimatio hominis	110	amor uirtutis	>5
adfectus domiti	ibid.	amor uitæ	102
adsuefactio	ibidem	amici habitus	103
admirator uirtutis	>5	amici diuitis	80
admirator alieni succes- sus	97	amicus non explora- tus	ibidem
adolescētia dura	104	amicus malus	ibi. 167
admiratione stulta	133	amor poetices	151
aditus ad uirtutem	139	ambitiosus animus	116
administratio reipu.	10	ambitio	145
adulator tyrannum fa- cit principem	11	ambitus	155
		animus malus	33 103 animus

I N D E X.

animus dubius	47. 145	ars	180. 164
animus ueræ uoluptatis capax	92	ἀριστερατία	11
anima	57	argutiæ	103
anima instrumētū ibid.		arduum negociū	175
animus commotus	85	assentatio	12. 115. 140. 118. 159
animus male conscius	92	asperitas parentum mi- tiganda	47
animi rigor	95	astutus	162
animus rebus agendis adcommodus	96	auarus	31. 129. 172. 164. 163
animus	100. 154	auri sacra fames	129
animus honestus	ibidē	aula	162
animus sapientis	104	aulicus	135. 185
antiquitas	132	auxilium nō lachrymæ	40
anceps uita	161	audivitas laudis	88
animus duris adsuetus	102	auditor uigilans	60. 61
animus cito flectitur	103	auditio inanis	61
animus honesta appetit	104	aurium usus	94
animus infirmus	106	auditus	66
animus rudis	128	audita maxime nocent aut profunt	ibidem
animaduersio	135	auditor	63
anceps studium	155	audiendi officium	64
animantium remedia	159	auxilium nocens	175
animus bene præparatus	137	B	
appetitus uindictæ	78	Βαρολογία	167
		Barbarus	160
		benignitas	15
		bene uiuere laus est	84
		N	
		bene	

I N D E X.

beneficium	124	consuetudo	117.180.
beneuolentia	80		137.150.176.
beneuolentia erga unū		consuetudo bonorū	113
ibidem		consolatio tempestiua	
bellum cum uitijs	>1	ibidem.	83
beneficia gratuita	107	correctio	33.121.86.
blandiciæ	118		48
blandus hostis	141	concordia fratrum ibi.	
bonum occultandū	101	cognati neglecti	154
bona animi	106	consultatio	115.133
bonus sempergaudet	31	concordia	124.152
breuis uita	101	compensatio uiriū	127
		consilium intempestiuū	
			17.16
C		contagium	129.135
C ausa uitæ	100	cōmemoratio beneficij	
cautus cōuictus			131
	151	collatio amicos probat	
cauta emendatio	32	correctio pia	27. (25
carmen	112	cōfortiū malorū	132.136
calumniator	156	cōuictus principū	134.11
casus	117.83	cōmoda ex inimicis	>6
causa auscultationis	61	cōmoda excerpēda ibi.	
caute ius dicendum	42	cōuiciū	>8.12.156.12
candidus animus	60	corrigena uitia	ibid.
cenfura uiciorum	92	consueta difficulter re-	
celeritas dicendi	104	linquūtur	ibidem
charitas	125.33	comitas	79
christianus	128	consulte facti non pœni-	
Christus	152	tet	9
ciuitas	15	clementia	13
cira mors	31	constantia	81
clauus clauo pellitur			
	141		

I N D E X.

corruptela principis	82	culpato uita immerita	
contentus suo	84	30	
cōmentandi libertas	85	curiosorū aures	98
consuetudo potentū	11	curiosus	ibidem. 94
consuetudine depraua		curiosus alieni	ibid. 173
ta	45	curiosus noua captat	
coniugiū	47	ibidem	
contēplatio honorū	99	curiosus à sermone ex	
cognitio autoris	143	cluditur	ibidem
collatio	100	curiosi poenu	94
corpus defectū	105	curiosi studium	ibidem
cōsuetudo sapientū	112	curiosi thesaurus	ibid.
consensus cōiugū	49	curiosi uoluptas	ibid.
coniugibus omnia com		cupiditas laudis	168
munia	ibidem. 51		
corrupta uita	145	D	
corpus grauatū	55	D Emolitio	123
compositio operis	150	delirium	154
consilium	168	dementia	98
compensatio	ibid.	deligēda ratio uita	ibid.
crapula	54	Deus ubiq̄ est	58
crebra mutatio	55	delectus	66. 137
crebra ira	91	decorum	67
cura	77. 173	Deus	48
curiositas	127. 92. 181	delectus lectionis	130
curiositas alieni	146. 95	delictum principis	16
cupiditas	119. 100. 165	dilatio poenæ	86
cunctatio senū	146. 106	disciplinæ gratæ	53
custodia	127. 153	dissidium	13. 38. 115
cum sorte & mores mu		dignitas	84
tantur	ibidem	diuersa studia	35
cū lupis ulula	160. 54	diuturna fratrum dis-	
		sentio	ibid.
			dissen

I N D E X.

dissentio	68	effœminatus princeps	
dissimulatus morbus		153	
26		eloquentia	126
diuitiæ	31	emendatio lenis	13
dispar uitæ institutio		emendatio morum	62
99		emendatio lenta	33
diues	162.126.160	Epicurischola	43
diues non est scelix	32	Epicuri dogmata	ibi
dispar effectus	129	episcopus	167
dissimulata uitia	74	egregia tarde mature-	
dissimulatũ odium	172	scunt	156
diues auarus	ibidem	egregius artifex	150
difficilia quæ pulchra		error publicus	122
137.189		errans animus	93
dicta familiaria	95	error adulatori locum	
doctrina gratiam per-		præbet	150
dit	10	error humanus	86.29
dolor uanus	99	error	143.105
doctor ineptus	73	eruditus	131
dolor	137	eruditio	109.131.145
domus à marito deno-		euentus	96
minatur	49	experimenta fidei	57
dubius animus	11	extrema gaudij luctus	
dux fortis	137	occupat	54
E		experiētia	140.110.104
E Briosus	172	exhortatio inefficax	9
E effectus philoso-		exercitium honestũ	59
phiæ	73	explorandus amicus	80
ebrietas	108	exempla docent	75.
ebrietas operta reclu-		166	
dit	ibidem	exemplum	ibid.
educatio	181	exhortatio	177
		Fama	

I N D E X.

F

F Ama difficulter re		fortuna	106.184.123
uocatur	107	fortis animus	105
facundia inutilis		fortunæ casus	100
	172	fortunatus	106
fama uirtutis	112	fortuna uaria	81
	188.122	fortuna cæca	83
fama	108	fomes diffidij fraterni	
fama nequitix	188		35
fauor audiētis	63	fortuna coniuncta mali	
fama doctrinæ	177	ciæ	42
facilitas	52	fortuna bona	ibidem
fastus doctrinæ impedi		fortunæ commoda	31
mentum	60	fructus auditæ oratio-	
fastus	167	nis	61
fabula	69.85.188	friuola obiectio	62
fabularum usus	69	friuola breuiter dicēda	
fastus non cadit in sa-			111
pientem	73	frater	34
fallax iudiciū nostri	88	fratrum dissimilitudo	
falsa opinio	143	ibidem	
foetus ingenij	160	fratri non inuidendum	
foenerator	39	ibidem	
foelicitas	30	fraterna dignitas hono-	
foeda prætereunda	60	rem addit	35
foeneratorum commer-		fratrum mutua opera	
cium	40	ibidem	
foelicitatis præmia	44	fratrum dissensio	ibid.
fiducia in deum	58	fructus temporis	143
fides dāda autoribus	68	fructus lectionis ex di-	
fortitudo	145.82.174.	uersis autoribus	170
	17.87	frugalitas	39
		fucata amicitia	82
			fur.

I N D E X.

furtum	171	homo uarius	163.140:
fugienda causa mali	95		150.102
fundamentum	122	hostes	132
fucus	129	humanus	162

G

G Audiū malorū	16
garrulus fide ca-	
ret	36
garrulus	57.38
garrulus arcana prodit	
ibidem	
generosus animus	163
gestus assentandi	22
gloria uana	85
gloria belli	123
gloria uirtutem sequi-	
tur	108
gratitudo	100.85.11
gratio dispar	126
gratia	103
gloriam premit inuidia	
gloria 30.	(17)

H

H A Eredipeta	164
honos	64.13.171.
	165
honestatis amor	155
homo	55.160
hominū dimicatio	121
homo homini lupus	
	122
homo pestilens	176

I

I Actantia nō cadit in	
doctum	168
iactantia 41.110.173	
iactatio maiorum	85
ignauia	66
imago ueri	130
imbecillitas animi	185.
	33.18.133
imbecillitas	97
immoderatus rerum u-	
sus	185
imitatio	126.97.109.
	69.126
imitatio inepta	68
imitatio bonorum	75
immoderatus	151.167
immodicum studium	
	166
impietas	59
importunū officiū	150
imperii	85
imperium in uxorem	
	50
impatiens animus	64
incommoda	181
incommodi fructus	135
inrepatio uehemēs	138
	incau

I N D E X.

incauta fuga uitij	150	ingeniū uulgare	156.111
138.58		ingens bonum	130
inconstantia	130.33.131.	ingratitude	87
145.56.149.151		ingratus	39
incontinentia lingue	125	inhumanitas	144
indoctus doctor	181	iniquum iudicium	13
indecorum	140	inopia uerborum	123
indicia calamitatis	16	inimicus	77
industria	107.15.105	initium feruens	71
indocti prouocant	44	inimicus prodest	79
indocti iudicium	125	inimicus carpit uitia	78
indoctus	157.161.163.155	iocus	68
indulgentia	165.161	ira	90
indulgendū pueris	47	iratus	ibidem
inepta collatio	109	iratus animus	88
inæqualitas	157	irā propria rō cōpescit	
inertia	168	iracundia ibid	91. (89
inepta laus	64	ira compescitur	89
ineptum studium	72	iræ mox succurrēdū	90
inexpectatus casus	96	iræ nō habēda fides	91
inſœlicitas causa uirtu-		inſcitia ubique exulat	
tis	77	145.107.62	
inſœlices	108	inſcitia doctrinæ æmu-	
inſidus amicus	166	la	169
ignauus aliena uirtute		inſtitutio	184.45.44.
se ruetur	163	139.60.112.180	
ingenium	45.131.65.	inſtitutionis uis	45
79.152		intēpeſtiua uoluptas	54
ingenuus animus	133	intēpeſtiua eloquen-	
ingenia calcaribus indi-		tia	64
gent	65	intermiſſio modica	184
ingentioſus	164	interpellatio	65
		inuidia	

I N D E X.

inuidia	60	lectio prouida	142
inuidia amicorum	30	lectio assidua	185
inuidia uirtutis æmula		lectio	ibidem
ibidem		lenta medicina	85
inuidia fortunam comi- tatur	88	lenitas uitæ	136
irritatio	90	lente festinandum	173
irreuocabile uerbū	37	libido	17
irrequietus animus	9	libertas amici	23
iteratum beneficiū	108	libertas adulationis ibi.	
iudicium stolidum	188.	libertas grauis	25
107.134		liber animus	72
iudex	189	liber optimus	121
iudicium de arduis	46	lingua nocens	180
iudicium orationis pru- dens	62	lingua in morbo	90
iudicium autorum	68	licentia peccandi	64
		lux ueritatis	70
		M	
L		M Agiftratus	12
L Abor	+6.141	magiftratus in- utilis.	9
labor irritus	18.138	magiftratus prudens	10
laconifmus	38	magiftratus senex	12
lappus in uitium	16	magiftratus indoctus	
laus	12.46	115	
laus moderata	88	magnanimitas	156
laus fui	ibidem	magnum ingeniū	114
laus à laudatis	117	magni imperij trāquil- litas	15
lex	172	maledicus	169
legum caufa	135	malicia	70.31
leuitas	18	malus	157
lectio	66	malū malo pellitur	136
lenitas uicta	119	ma	
lectio frugifera	109		

I N D E X.

malus animus sibi nocet	145	mixta philosophia	68
malum radicibus extirpandum	149	minima sunt perfectissima	117.169
malum consiliū	128.163	modus	104
malum minus	52	moderatus labor	46
malus princeps	27	moderamen uxoris	48
malū præmeditatū	107	monachus inuidus	170
malū adcersitū	112.54	monasterium	161
maritus uxorem deprimat	48	μοναρχία	146
maritus familiaræ caput ibidem		morbus animi	14.54
maturitas principem ornat	147	mordax	157
matrimonium	50	mores principis	82
mater familias ibidem		mors	105.84.158
medela	87.92	mors Christi	142
medicus iracundus	97	mors senum	104
mediocritas	103	mors cita	101
memoria	149.106.30	monendi ratio	142
memoria amici	102	mulier formosa	157
memoria malorum	54	multiloquium	36
mens	142	multiloquus ibidem	
mens later	146	munera fortunæ	107
mentis egestas	36	musicæ effectus	124
mendacium	67	mutatio subita	186.107
mentis dispar ratio	52	mutatio periculosa	17
mœror	32	mutatio morū	148.152
mœror nimius	99	mutatio uitæ	96
miles	58.184	mutua calamitas	156
minæ	149	mutuum	39

N

Nasci iucundum
44

natura 168

○ ne-

I N D E X.

necessitas temperantiã		occupatio	104
docet	54	occulta nocēdi uis	141
necessarius uictus	53	occafio breuis	171
nemo contentus suo	98	odium fraternum	34
neglectum foenus	40	odium	ibid.
nemo ex omni parte be-		odium amicorum	126
atus	174	odium ex cauillis pro-	
nemo contentus suo	98	uenit	62
non primū ornatus ora-		odium naturale	139
tionis spectandus	62	odium plebis erga sena-	
non temere iudicādum		tum	29
127		odium principū	164
nocendi libido	161	officium debitum	105
non temere culpandus		offensa occulta	90
amicus	23	offensa	47
nobilitas non uirtute		offensa iterata	171
parta	174	opes	114.106.129 103
nota placent	189	opes nō faciunt melio-	
numinis iræ	86	rem	103
nuncius tristis	37	opum iactura	119.149
nimia foelicitas	104	opes datæ malis	56
nuptæ lasciuæ	48	opera nocens	40
O		opera mutua	175
Obliuosus	136	optima cito pereūt	182
Oberatus	40	optima retinenda	46
obiurgatio acris		opus longa uita dignū	
44.26		128	
obiurgatio tolerāda	65	oratio	123.127.37 147.
obliuio	157	orator	121 (60.69)
obscure illustris	172	oratio placida	11
obscura uirtus	120	oratio malorum	115
occultata uirtus	101	oratio inutilis	59
		ora	

I N D E X.

oratio pestilens	ibid.	peccatum	86
oratio prodest	60	peregrinatio	41
oratio infacunda	62	pecunia	141
oratio irati	90	philosophia	26 115. 14.
oratio comprimens irā			89. 151. 134. 139. 142.
ibidem			106. 46. 158
oratio theologica	150	philosophi oratio	109
oratio uitæ index	174	philosophus	65. 184.
ordo studij	59		29. 83. 135. 153
ordo	18	philosophus eloquens	
ornatus immeritus	173		105
ostentatio	>2. 167. 189	philosophiæ optimum	
otium	46	latet	112
otium ab aula	147	philosophi excelsus ani-	
P		mus	111
Parsimonia	53	philosophia medicina	
paratū solatiū	95	animi	ibidem
patrū castigatio	87	philosophiæ studiū	130
patientia	139	philosophiæ experts	44
patriæ fumus	41	philtrum	47
patriæ amator	ibidem	philosophiæ usus inco-	
paupertas	152	gnitus	72
paupras exprobrata	69	philosophiæ initia	73
pauciloquus	38. 146	φιλαυτία	24. 65. 92. 144.
paucitas amicorū	81		165
pauci ad summa enitū-		φιλαργυρία	139. 173
tur	99	pictura uitiorum	117
perturbatio subita	116	pietas in deum	119
pertinacia	14. 162. 152	pietas 147	pious 126
persuasio inanis	120	πολυαρχία	12
perseuerantia	20	πολυφιλία	79. 82
præceptor	144. 45	populus inconstans	10

I N D E X.

potentia	149	puerile ingenium	45
potentia nocens	147	pulchra sunt rara	161
poeta	66.72	punitio intēpestiua	91
poetæ corrumpunt ingenia	ibidē	principis amici	11
poeta philosophus	67	principi non est cessandum	114
poesis	ibidem 68	princeps malus	148
poetarū usus uarius	69	princeps non frugi	18
præmeditatus animus	122	principia amara	19.47
præfractus animus	120	princeps uitijſ careat	27
præparandus sapientis animus	113	princeps 28.171.146.120.160.12	
præpoſterus usus	124	princeps iuſtos amat	28
præceptor principis	82.144	princeps abſq; temeritate magnus	29
prætextus boni	131	princeps occasio mali populi	124
precatio	133	princeps ambitioſus	175
præcox ingeniū	6.154	princeps nouus	147
præpoſterū ſtudiū	65	princeps damnatur	157
præcipitatū opus	160		
pronunciatio	114		
prouentus honorū	103		
prouidentia	26		
progenies mala	87		
propria laus ſordet	ibi. 43		
profectus	155		
prouidus animus	42		
prudens	159.84		
pueritia	58.24		
publici boni obliuio	165		

Q

Verulus animus	111
quies	13
qui uxorem ducit	50
quod quiſque amat id laudari cupit	114
quot capita tot ſenſus	129.153

R

Rapina

I N D E X.

R Apina 144.173
 raritas sententia-
 rii 104
 rara sunt chara 53.122
 rarum est optimū 164
 ratio 100.27.46.28.83.
 122.10
 ratio lingue obex 89.38
 ratio tristitiam lenit 41
 ratio terrorē pellit ibi.
 ratio tranquillat animū
 ibidem
 ratio pædagogus est
 59.91
 recta eundum 110
 recta educatio 45
 regum error 27.147
 relapsus in uitia 71
 religio coacta 58
 remedium 150
 repentina foelicitas 42
 repudium 47
 res à persona denomi-
 nantur 153
 respublica 18.146
 responsio 128
 rex 27.124.18
 rex sine sapientibus des-
 ficit 110
 rex imprudens 16.27
 rupta amicitia ægre sar-
 citur 118

S
S Acramenta 137
 sacerdotū copia 125
 sacerdos impius 134
 falub. præstāt iucūd. 136
 sapientia 124.104.177
 sapientis animus 118
 sapientis uia 110
 sapientū æqualitas 188
 sapiens 73.96.102.103.
 146.149.151.153.169.
 100.147
 scortum 132
 satietas 79
 seditiosus 168
 sedulitas 51
 senectus 17.18.105.143
 senum inuita mors 31
 sermonis finis 38
 serus ad studia adcessus
 seruitus 52.149 (101
 sceleratus 86
 signa iracundiæ 92
 silentium ornat foemi-
 nam 172
 simultas 78
 simulatio 108
 similes facile copulan-
 tur 81.118
 solertia inutilis 60
 fors inuidiæ obnoxia
 148

O 3 sophia

I N D E X.

sophistica	144	tet	9
fors beata	148.149	tempus	101.143
forex suo strepitu	173	<i>θεολογία</i>	120.121.170
spes	133	theologiae effectus	140
stimulus gloriae	88.11	theologus	177
stulta reprehensio	77	tituli	44
stultitia	70	timidus	158
stultum iudicium	86	trahit sua quemque uolu	
stultus philosophiam non		ptas	58.139
assequitur	70	tristitia	99
stultus	77.151	tolerantia	56
studium	142.128	tumultus subiti	180
stulta opinio	162	tyrannus	134.158.164
stupidus	65	tyrannus instrumentum	
subita fortuna	148	diuinæ ultionis	86
submitio animi	73	V	
superbia	28	VAletudo	55
superuacuus metus	79	uaustum corpus	
superstitiosus	51.52.58.	164	
57		ubi res grata ibi & lin-	
superstitio	57.51.52.	gua	38
43.55		Venus	138
suspicio	166	ueneficij acquisitus	
sumptuosus	180	maritus	47
T		uenatio	42
Acita laus	46	uerecundia	50
taciturnitas	37	uerus amicus	81
tarde amicus com-		uersutia	153
parandus	19	uerborum paucitas	180
tarditas usus tollit	65	ultio diuina	87
temeritas	114.148.188	uindicta	79.91.123
temeritas frustra poeni		uicissitudo	141.53
		uicini	

I N D E X.

uicinitas	148	uoluptas animi	43
uinum	161	uoluptas offendit	55
uir	49	uoluptas iniucunda	53
uirtus	31.32.102.125. 129.141.170	uoluptas inconsiderata	159
uir bonus	>6.140	uomitus	55
uir uox uxoris	50	uotum stolidum	98
uir ungueta redolens	51	uultus animi index	150
uires ars compensat	135	usus	16
uita	84.113.181	usus rerum	>6.152
uitæ institutio	>0.82	usura	39
uitiorum fuga	>4	usus boni & mali	99
uitiis aduerti	46	usus fortuitorum	113
uirtutem mariti uxor		uxorem mores commē	
sequitur	49	dant	90
uitia turbant animū	31	uxor bona	58
uitium	83	uxor mala	32
uitia animi	92	uxor dominans	48
uitæ genus	96	uxor obsequens	50
uita tranquilla	102	uxor uiro cōtraria	49
uitia nō māuescūt	109	uxor mariti adfectus	
uitia gliscunt	ibi.	induat	ibidem
uita corrupta	135	uxori communicari lu-	
uitilitigator	166	sus	ibidem
uoluptas	102		

F I N I S

